

Časopis knjižničarskog društva Rijeka
UDK 02 - Rijeka - godina 5 - broj 5

KNJIŽNICA ČARČARD

TEMA BROJA: KNJIŽNICA
INFORMACIJSKA SINAPSA

Knjižničar/ka

Časopis Knjižničarskog društva Rijeka

Tema broja:

Knjižnica — informacijska
sinapsa

godina 5

broj 5

2014.

UDK 02

ISSN 1848-5790

Impressum

E-ISSN 1848-5790

UDK: 02

Izdavač:

Knjižničarsko društvo Rijeka,
Dolac 1
51 000 Rijeka
Tel/ + 385 51 336 911
Faks/ + 385 51 332 006
e-mail: kontakt@kdr.hr
www.kdr.hr

Uredništvo: Gorana Tuškan Mihočić, Korina Udina, Sanja Heberling Dragičević, Evgenia Arh

Jezično uredila: Ada Prpić

Grafičko oblikovanje i priprema elektroničkog izdanja:

Bulaja naklada
Klaićeva 74, Zagreb
info@bulaja.com
www.bulaja.com

Glavna urednica: Korina Udina
e-mail: korinau@yahoo.com

Naslovnica: Grafička rješenja pripremila je Martina Brkić, učenica 4.a razreda Škole za primijenjenu umjetnost u Rijeci. Rad je ostvaren na predmetu Grafički dizajn profesorice Jasmine Bukša.

Martina Brkić je na Natjecanju-izložbi učenika osnovnih i srednjih škola iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna LIK 2014. godine dobitnica *Generacijske nagrade Državnoga povjerenstva* za treći razred u kategoriji /SŠ/ Likovne i primijenjene umjetnosti i dizajna, na temu - poticaj "Bez granica". U kategoriji /SŠ/ Likovne i primijenjene umjetnosti i dizajna, na postavljenu likovni problem oblikovanja plakata za film s temom "Igra", Martina Brkić je osvojila *Prvu nagradu Državnoga povjerenstva*.

Časopis izlazi jedanput godišnje, uz potporu Primorsko-goranske županije. (www.pgz.hr)

5. broj časopisa (2014) izašao je u elektroničkom obliku:

- u flip formatu
- u html formatu
- u epub formatu
- u pdf formatu

Knjižničar/Knjižničarka: časopis **Knjižničarskog društva Rijeka** stručni je časopis u kojem se objavljuju radovi iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti. Oblikovan je kao glasilo Knjižničarskog društva Rijeka, ali nastoji osigurati prostor i radovima s teorijskim diskursom u knjižničarstvu. Premda promiče i progovara ponajviše o prikazu rada knjižničara u Primorsko-goranskoj županiji, časopis nije isključivo regionalno obilježen. Stoga je cilj izlazenja časopisa doprinijeti razvoju, ukazati na novine, događanja te promicati i popularizirati rad svih vrsta knjižnica i knjižničara te artikulirati pitanja hrvatskoga knjižničarstva.

Sadržaj

Korina Udina: Riječ urednice	6
Tema broja: Knjižnica — informacijska sinapsa.....	9
Željka Butorac: Nadarena i kreativna djeca u knjižnici.....	10
Marijan Šimeg: Knjižničari — pronositelji suvremenih metoda i oblika rada u našim školama.....	17
Niko Cvjetković: Povijest knjige i knjižnica: novi pristupi i tumačenja	21
Dubravka Oraić Tolić: Kako čitati Matoša — Matoševa ideja nacije u doba globalizacije.....	29
Irja Jerković: “Putuj knjižice, u svijet!”	35
Ivana Vladilo: Knjižničar (bez knjižnice) — sinapsa kulturnog života male lokalne zajednice	43
Karmen Delač Petković: “Sretna kućica” — slikovnica o knjižnici	49
Silvija Benković Peratova: Čuvari legende — Drevna zemlja Nari.....	58
Knjižničarstvo danas	64
Gorana Tuškan Mihočić: Strategija hrvatskog knjižničarstva 2015.-2020. — pogled iznutra	65
Njegovanje kulturne baštine	72
Dolores Paro Mikeli: Gradska knjižnica Bakar — čuvarica kulturnog dobra	73
Smiljka Ostović: Njegovanje zavičajne kulturne baštine	78
Smiljka Ostović: Slikovnica <i>Zavičajna abeceda</i>	87
Međunarodni projekti	90
Koraljka Mahulja Pejčić, Josipa Gračanin: Međunarodni projekt: “Most preko oceana — Bridge across the ocean”	91
Alida Devčić Crnić: Uloga knjižničarke u međunarodnom Comenius projektu “Smijehom kroz Europu”	98

Iz knjižnica — Osvrti, prikazi, vijesti 108

- Ljiljana Črnjar: Deset godina rada Županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka 109
- Ksenija Petelin, Nataša Možgon Kauzlarić, Tanja Jakovac: Priručnik pedagoške dokumentacije 113
- Kristian Benić: Pogurajmo Bibliobus 118
- Maja Cvjetković: Novi izazovi 122
- Karmen Zubčić Mandekić: Događanja u Gradskoj knjižnici i čitaonici “Viktor Car Emin” Opatija 125
- Irena Krmpotić: 140. obljetnica Gradske knjižnice Crikvenica 128

Iz rada Knjižničarskog društva Rijeka 144

- Marija Šegota Novak: Izvješće o radu Knjižničarskog društva Rijeka između dviju redovnih izbornih skupština, 2012.–2014. 145
- Marija Šegota Novak: Izborna skupština Knjižničarskog društva Rijeka 156
- Izjava Knjižničarskog društva Rijeka prihvaćena na skupštini održanoj 11. rujna 2014. 159

Konferencije 161

- Korina Udina: ECIL 2014, Dubrovnik 162
- Korina Udina: HUŠK, Zadar — “*Sine qua non* školskog knjižničarstva” .. 172
- Ljiljana Črnjar: HKD, Split — “Knjižnice od misije do strategije” 176

Nagrade 179

- Ljiljana Črnjar: Izvješće Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Povelje “Ivan Kostrenčić” 180
- Korina Udina: Izvješće o dodjeli državne nagrade HUŠK-a “Višnja Šeta” 186
- Marija Šegota Novak, Ljiljana Črnjar: Dvije Riječanke dobitnice Kukuljevićeve povelje 2014. 197

Riječ urednice

Europska godina mozga 2014.

Knjižnice – mjesta dodira, prijenosa, prijeloma, pretraživanja, pohranjivanja, potaknutih razmišljanja, debata, dijaloga, monologa, komunikacije, interakcije... Hoće li knjižnice razvojem digitalne tehnologije postati samo “tehnološki mozak” sredine u kojoj djeluju ili ne? Svjedočit ćemo tome u nekom budućem razdoblju. Činjenica je da se pamćenje definira kao presudan dio naših mentalnih sposobnosti u velikoj ilustriranoj enciklopediji Čovjek (Mozaik, 2007., str. 156.) i uspoređuje se upravo s knjižnicom. Činjenica je da danas knjižničari/knjižničarke u knjižnicama utječu na osobnost, mišljenje, osjećaje i druga obilježja koja nas definiraju ljudima. Uglavnom praktičnim radom, ostvarajima u našim knjižnicama, ispričane su nebrojene priče kroz razne materijale, načine, kroz govorno, pisano i kreativno stvaralaštvo. Stvarnost ne možemo promijeniti ali je možemo preoblikovati. Toj tezi u prilog govore članci ovog jubilarnog 5. broja časopisa Knjižničar/Knjižničarka.

Odabrani tekstovi prenose osobni doživljaj autorica knjiga u kojima tumače književno-povijesnim [Dubravka Oraić Tolić], bajkovito-lirskim [Silvija Benković Peratova] ili empatičkim iskustvom [Irja Jerković] kako su se stvarale informacijske čestice koje su djelovale na naše osobnosti, mišljenja, osjećaje.

Postoji jedna priča o akciji koja i danas traje, započeta je na ŽSV-u školskih knjižničara Primorsko-goranske županije i još utječe na osobnost i osjećaje. Akcija u kojoj je svaka slikovnica nosila poruku škole i grada iz kojeg je poslana, o djeci koja su je izrađivala, knjižničaru i/ili učitelju koji su to realizirali. Zapravo, svi uključeni su osvijestili koliko je složeno socijalizirati se u društvu, posebno onima koji ga ne vide, ali osjećaju. Želeći prepričati priče na svima dostupan način, naši mali korisnici su shvatili da prepreke na koje nailazimo u životu možemo ukloniti jedino osobnim zalaganjem.

Priče o knjižnicama nastavljaju se u člancima *Sretna kućica* dr. sc. Karmen Delač Petković, i u članku *Knjižničar (bez knjižnice) sinapsa kulturnog života male lokalne zajednice* Ivane Vladilo, prof. i dipl. bibl. O poticajima, interakciji, komunikaciji pišu Željka Butorac, prof. logoped i Marijan Šimeg, glavni urednik Školskih novina. Kojim smjerom će se razvijati knjižnice govori *Strategija hrvatskog knjižničarstva 2015.-2020.* Gorane Tuškan Mihočić. Kako se čuva baštinjeno i prenosi kulturna baština novim generacijama saznajemo iz Bakarske knjižnice i školske knjižnice OŠ Kraljevica. O brojnim aktivnostima i zalaganju za profesiju knjižničara govore izvješća o radu Knjižničarskog društva Rijeka, izvješća o održanim Skupštinama i Izjava koju su prihvatili knjižničari u želji da javno izraze svoj stav. Česti-

tamo i svim dobitnicama cijenjenih knjižničarskih nagrada jer su se istakle upravo svojim nesebičnim radom te učinile društvo humanijim i time svijet ljepšim.

Kulturni identitet prepoznajemo kao osjećaj vlastitosti, osobnosti, pripadnosti, povezanosti s društvenom skupinom, kulturom kao ukupnošću načina života. Određuje nas, ne može se naučiti, njeguje se godinama, postupno se pretvara u kognitivne kulturne vrijednosti. Parafrazirajući definiciju dr. sc. Ive Škarića o kultiviranom govoru kao dijalogu s vlastitim govorom, za kultiviran život može se reći da je neprekidan dijalog s vlastitim kulturnim djelovanjem.

Svatko u svom okruženju čineći daje pozitivan pomak humanom i kulturnom životu kojeg živimo, neosporno je da dobra ideja ne nestaje i ne prestaje, prelazi u druge oblike i živi zauvijek. Za trenutke prijenosa, prijelaza, preoblikovanja stvarnosti postoje mjesta našeg poziva... knjižnice... informacijske sinapse.

Korina Udina

Tema broja:
**Knjižnica — informacijska
sinapsa**

Nadarena i kreativna djeca u knjižnici

Željka Butorac

prof. logoped,
stručni suradnik savjetnik

zeljka.butorac@gmail.com

“Sva su djeca rođeni geniji, a mi potrošimo prvih šest godina njihova života kako bismo uništili tu genijalnost” (G. Dryden, J. Vos, 2001)

Nadarenost nije jednostavno definirati, jer ne postoji jedan odgovor što ona jest, već mnogobrojni i različiti odgovori koji uzimaju u obzir mnoge uvjete i kriterije. Postoji čak 160 definicija nadarenosti (Cvetković-Lay, 1995), što dovoljno govori o složenosti ovog fenomena. O definiciji, odnosno razumijevanju nadarenosti ovise svi ostali koraci koji će se poduzeti, kao što su: prepoznavanje, identifikacija, odgojno-obrazovni rad i naravno rad s nadarenima u knjižnici. Neki autori smatraju da je nadarenost bilo koji oblik iznadprosječnog funkcioniranja, dok drugi ističu da se pod tim podrazumijevaju: visoke intelektualne sposobnosti, kreativnost i specifične osobine svake osobe. Winner termin nadarenost koristi za opisivanje djece sa sljedeća tri obilježja:

1. prijevremena razvijenost (brže napredovanje od prosječne djece);
2. inzistiranje da sviraju po svom (viša kvaliteta postignuća, drugačiji putovi učenja, samostalnost i samopouzdanje) i
3. žar za svladavanjem (visoka motiviranost, opsesivan interes).

Nadarena djeca veoma rano pokazuju znakove nadarenosti i ukoliko su roditelji dovoljno informirani i aktivno se bave djecom, onda će biti spremni da što ranije prepoznaju ove znakove, pružaju poticaje i obrate se za pomoć, savjet i podršku stručnjacima. Neki pokazatelji su da dijete rano progovori, prohoda, samostalno istražuje okolinu, brzo razvija sve jezične elemente, brzo usvaja simbole – slova, brojke, znakove, stalno pita i sl.

Elementi po kojima se mogu razlikovati bistra i nadarena djeca:

Bistro dijete – zna odgovore; ima dobre ideje; s lakoćom uči; točno kopira zadano; prima informacije, upija ih; voli izlagati u dijelovima; živahno je pri promatranju; zadovoljno je vlastitim učenjem, postignućem. Nadareno dijete – postavlja pitanja; ima neobične ideje; već zna; kreira nova rješenja; služi se informacijama; u izlaganju teži kompleksnosti; pažljiv je promatrač; vrlo je samokritično.

MITOVI O DAROVITOJ DJECI:

- **Darovita djeca uspjeh će u životu bez obzira pruža li im se podrška ili ne**
- **Darovita djeca vole školu**
- **Darovita su djeca iz obrazovanih i situiranih obitelji**
- **Darovita djeca izvrsna su u svemu**

- **Učitelji vole darovitu djecu**
- **Darovita djeca teško se prilagođavaju i teško sklapaju prijateljstva**

Različiti su, dakle, stavovi o nadarenoj i kreativnoj djeci, a ti pojmovi još uvijek egzistiraju u stereotipima kao što su: biti nadaren znači biti čudan, socijalno neadekvatan, loše adaptiran. Takve stavove nerijetko ne možemo izbjeći ni u školama.

Delikatan problem u svezi s nadarenima jest – kako ih prepoznati, kako raditi s njima u razredu, odnosno, kakav učitelj radi s njima.

Logično je da nadaren učitelj može prepoznati i poticati nadarenog učenika; obratno, nenadaren učitelj ne može prepoznati nadarena učenika i ako ga prepozna kao posebnog, nerijetko ga opaža i definira kao »problem« jer mu takav učenik remeti »ustaljeni red«. Osim toga, »šablonizirani učitelj« ne uspijeva kreirati »individualizirano-nadareni školsko-didaktički pristup« koji bi zadovoljio i potencirao razvoj otkrivenih i latentnih potencijala (M. Valenčič – Zuljan, 2002).

Moguće je navesti čitav niz loših primjera koji se događaju u svakodnevnoj praksi u školama, a koji nameću još jedno u nizu značajnih pitanja – je li nadarenost “božji” dar ili problem?

Naime, prema nekim studijama učitelji uspijevaju identificirati tek mali broj nadarenih učenika dok ostale ne percipiraju kao nadarene. Uz to, P. H. DeLeon, G. R. Vanden Bos (1985) navode činjenicu da mnoga djeca

identificirana kao nadarena nisu realizirala svoje intelektualne potencijale ni postala dio brige društva.

Gdje je tu uloga knjižničara?

Intenzivne se rasprave o zanemarenosti nadarene djece provode tek posljednjih desetak godina, te su doneseni zakoni po kojima su škole obavezne brinuti se o nadarenim učenicima kao učenicima s posebnim potrebama. No i danas se, nerijetko, kada se povede razgovor o nadarenim učenicima, najčešće iskazuju suprotna mišljenja. Jedni zastupaju mišljenje da ionako ne možemo u postojećim prilikama mnogo učiniti, a riječ je o učenicima koji su i tako “pametni”, pa će se snaći. Drugi smatraju da su takvi učenici nametljivi, skloni ometanju učitelja i druge djece u radu.

Opravdano je upitati se zašto mnoga nadarena djeca ne uspijevaju razviti svoje potencijale? Odgovore je moguće potražiti u činjenici da ne postoji dovoljna briga ne samo u obitelji, nego i u školi koju možemo smatrati izvorom nedovoljne brige i nasilja nad djecom, gušenja slobode, sigurnosti i prava na posebnost. Emocionalna neosjetljivost i izostanak tolerancije, autoritarna praksa, te niz kazni, vidljivih ili nevidljivih, koje se u školi primjenjuju važni su razlozi što se brojna djeca u školi osjećaju loše, pokazuju strah od škole i učitelja.

Da je nužna promjena uloge škole u životu djeteta pokazuju i rezultati niza istraživanja. Odgovor na pitanje kada, kako i što treba poučavati da bi se ubrzao razvoj učenika dovodi nas do uloge knjižničara u cijeloj ovoj priči.

Knjižničari su ti koji nam daju niz informacija i sadržaja oko tema koje

nas zanimaju, ali i uočavaju, u razgovoru s korisnicima, posebnosti svakoga od njih. Posebno se to odnosi na učenike koji posuđuju mnogo knjiga, pregledavaju druge sadržaje i često traže informacije izvan nastavnog plana i programa razreda koji polaze.

Jedna od osnovnih pretpostavki stvaranja sigurne i poticajne komunikacije s ovim učenicima je *emocionalna kompetencija* ili *emocionalna pismenost nastavnika*. Emocionalno nepismena osoba, ona koja ne prepoznaje potrebe i različitost nadarene djece, ne može biti uspješan učitelj ni knjižničar.

Knjižničari svakako mogu u školama dobiti informacije koja djeca imaju karakteristike nadarenih i osmisliti rad s njima u knjižnici.

Poželjno je da to bude rad u grupi ili paru, a rezultati su dobri i u individualnom radu s učenikom. Početak rada treba osmisliti kroz upoznavanje učenikovih interesa, onoga što čita, glazbe koju sluša, načina druženja s vršnjacima i odraslima te ih potaknuti da što više o sebi iskažu ili kroz upitnik, ili literarni sastav, ili zabilješke tipa dnevnika.

Potom se moramo opskrbiti različitim materijalima iz područja interesa djeteta te ga potaknuti da ih istražuje i informira nas o tome.

Potražite i napravite popis literature i internetskih stranica sa svim sadržajima koje će proučavati.

Zadajte zadatke koje će istraživati i potom osmislite pitanja, mozgalice i probleme koje će rješavati. Omogućite djetetu da upotrijebi maštu, misaone sposobnosti, domišljatost (npr. u opisu situacija u knjigama ili likova). Omogućite zanimljiv, raznolik i poticajan okoliš za dijete ("obogaćena"

sredina – opremljena knjižnica). Odrasli trebaju iskoristiti “zlatno doba” djece za razvoj nadarenosti.

Evo nekoliko primjera **kako poticati kreativnost kod nadarenog djeteta?**

1. **Igre originalnih odgovora** – npr. *Što je sve crveno?* – uobičajeni odgovori donose 1 bod (jabuka, srce, rajčica), neuobičajeni 2 ili više (Mars, patuljkova kapa)
2. **Igre riječima** – povezivanje, premetanje i dr. – otkrij riječi u nizu (primjer: MAMARAMICARSKIJAŠIME)
3. **Izmišljanje nastavka priče ili drukčijeg kraja**
4. **Pronalaženje veza** – npr. *Što je zajedničko mravu i lokomotivi?*
5. **Različite upotrebe** – npr. *Za što sve može poslužiti olovka?*
6. **Dovršavanje jednostavnih crteža na što zanimljiviji način** – stavite nekoliko linija na papir i dajte da dijete završi crtež
7. **Problemske priče** npr.

Zašto je medo u proljeće mršav? ili

Zašto sjeverni medo ne jede pingvine?

Ima ga na početku ere, s njim završava vrijeme. U početku je na sredini, a nema ga u kraju.

Pripada samo tebi, a svi ga drugi koriste više od tebe. Što je to?

Neke tehnike poticanja kreativnog mišljenja:

1. Liste pitanja – 6 univerzalnih pitanja o temi koja ga zanima

2. Slobodne asocijacije – ono što mu prvo pada na pamet kada spomenete problem nekog teksta ili lika u knjizi, završetka neke radnje i sl.
3. Provokativna tvrdnja – poticanje eksperimentiranja – namjerno izrecite proturječno mišljenje o temi koju radite, ispitujte granice njegovih argumenata
4. Niti jedan komad četvrtastog, suhog papira ne može biti savijen na pola više od 8 puta?
5. Srce u prosjeku otkuca 101.000 puta dnevno?
6. Traženje originalnih odgovora – Znaš li da je kravu moguće voditi uz stepenice, ali ne i niz stepenice?
7. Traženje smiješnog u zadanom problemu – humor je bitna karakteristika nadarenih
8. Ljudsko srce pravi toliki pritisak u tijelu dok pumpa da može izbaciti mlaz krvi preko 9 metara? Što je tu smiješno?
9. Izvođenje posljedica – kako sve može završiti
10. Paukov dijagram (umna mapa) – *brainstorming* – oluja mozgova – neka zapiše sve ono što misli o nekoj knjizi ili junaku, problemu koji se javlja u romanu i sl.

Već pri samom upoznavanju učenika koji su nadareni, načinu njihova pogleda na svijet i problema koji ih okružuju pronaći ćete poticaj da se i sami upustite u otkrivanje nečeg novog i nepoznatog.

Knjižnica može biti prozor u svijet i oaza ovoj djeci, gdje će biti sigurni da će pronaći osobu koja ima razumijevanje za njihovu različitost.

Knjižničari Pronositelji suvremenih metoda i oblika rada u našim školama

Marijan Šimeg

Glavni urednik Školskih novina
marijan.simeg@skolskenovine.hr

Orijentacija suvremene škole na istraživačku i problemsku nastavu, na timsko suradničko učenje, na veću samostalnost učenika u stjecanju znanja te na transformaciju učenika od objekta u subjekt odgojno-obrazovnog procesa, sve to daje školskoj knjižnici ulogu temeljnog čimbenika osuvremenjivanja odgojno-obrazovnog procesa, kao i jezgre informacija i mogućnosti za učenje i napredovanje. Školska knjižnica je stoga ključna poveznica ostvarivanja temeljnih kompetencija cjeloživotnog obrazovanja i međupredmetnih sadržaja u okviru školskoga kurikulumu. Ona je informacijsko, medijsko, kulturno i komunikacijsko središte škole, mjesto razvoja identiteta svakog učenika. Na usluzi je svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa i osigurava stručnu potporu za potrebe redovite nastave, izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. Kroz razne programe potiče

učenike na samostalno istraživanje, uporabu svih izvora znanja na različitim medijima te ima temeljnu ulogu u učenju učenja i osposobljavanja učenika za cjeloživotno učenje.

Suradnja i timski rad između školskoga knjižničara i ostalih sudionika odgojno-obrazovnog procesa nužni su, jer knjižničar treba ostvariti korelacijski pristup planiranju i programiranju rada. Školska se knjižnica neposredno uključuje u školski kurikulum, kako to kažu stručnjaci, kroz modul knjižnično-informacijskog obrazovanja, a posredno u sklopu međupredmetnog povezivanja. Knjižnično-informacijsko obrazovanje ostvaruje se kroz tri područja — čitanje, informacijsku pismenost i kulturnu i javnu djelatnost školske knjižnice. Iz toga uvijek proizlazi pitanje koje ćemo kompetencije razvijati kod učenika, kako, kada i gdje ćemo ih razvijati i kako ćemo vrednovati učinke rada knjižničara, no stvari valja sagledavati i iz šire perspektive, jer u kurikularnom pristupu samo učenje omogućuje pristup svim područjima života, nije vezano za određeno mjesto i vrijeme, u prvom mu je planu razvoj ključnih kompetencija učenika te se naglašava situacijsko i praktično učenje usmjereno na pitanja, probleme i istraživanja. Posve je prirodno da se u knjižnici učenike potiče ne samo na čitanje nego i na razvijanje čitalačkih vještina i navika. Ako spominjemo informacijsku pismenost, onda se ne radi o poznavanju rada računala nego o prepoznavanju informacijskih potreba učenika, traženju, pretraživanju, vrjednovanju i uporabi pronađene informacije pa se ovaj segment sve više ogleda kroz istraživačke projekte korištene u različitim školskim predmetima.

Kad je riječ o integraciji i korelaciji sadržaja različitih predmeta, odavno se potvrdilo da to knjižničari najbolje mogu, jer imaju najbolji uvid u cjelinu odgojno-obrazovnog procesa, raspolažu s mnogo informacija i nisu vezani za jedno područje pa predmetnim nastavnicima mogu sugerirati i poticati ih na takve projekte u kojima je integrirano više predmeta oko jedne teme. Tu su i kroskurikularne teme za koje nije predviđena satnica, već se podrazumijeva da će ih se realizirati tijekom godine. To mogu biti teme iz područja ljudskih prava, ekologije, građanskog odgoja koje se u školi treba realizirati iako nisu pozicionirane u neki poseban predmet. Knjižničari sve to mogu ostvariti, ali moraju imati primjerene uvjete za realizaciju. Ponajprije materijalne, jer ne može se raditi s izvorima ako ih nema. Premda su školske knjižnice obveza svake škole, danas su uvjeti u kojima one djeluju različiti, jer ovise o snalažljivosti ravnatelja, o tome koliko ravnatelji mogu osigurati novca mimo onoga što škola dobije iz proračuna, koliko novih naslova ili drugih medija mogu osigurati za školsku knjižnicu u situaciji kad iz proračuna škole već godinama ne dobivaju ni lipe za nabavu upravo knjižne građe ili novac dobivaju doista na kapaljku.

Danas se puno govori o kurikulumu i tu su knjižničari korak ispred ostalih učitelja i stručnih suradnika u školama, jer imaju razrađen program kroz dvanaest godina obrazovanja pod nazivom knjižnično-informacijsko obrazovanje učenika koji sadrži teme, sadržaje i očekivana obrazovna postignuća učenika. Program obuhvaća i učenike s posebnim potrebama, darovite i one s izraženim teškoćama u učenju, a u njemu se pokušava odgovoriti na pitanje kako da ti učenici budu motivirani i kako im omogućiti da

napreduju prema svojim opredjeljenjima, mogućnostima i željama. Konačno, valja naglasiti da knjižničari imaju velika postignuća, jer su kroz svoje obrazovanje i stručno usavršavanje pripremljeni za sve promjene u obrazovanju vezane za nove tehnologije, a činjenica je da su uvijek radili drukčije te da i danas prednjače u provođenju suvremenih metoda i oblika rada u svojim programima.

Povijest knjige i knjižnica: novi pristupi i tumačenja

**Niko Cvjetković
prof. i mag. bibl**

Pomorska škola u Bakru
niko.cvj@gmail.com

Uvod

Knjižnice kroz povijest imaju funkciju čuvara i komunikatora ljudskoga znanja, pa često, sa zapisima koje čuvaju i one znaju biti uništene. Znanstvenici koji proučavaju što se i na koji način događalo s knjižnicama kroz povijest, bave se poviješću knjižnice, a u svome radu koriste se teorijskim okvirom koji im daje historiografija¹.

Do sredine dvadesetog stoljeća, do završetka Drugog svjetskog rata, u znanstvenim je krugovima dominirala povijesna struja koja se bavi “političkom historijom”, onom historijom koja se bavi osnovnim političkim zbivanjima kroz vrijeme. U razdoblju nakon Drugog svjetskog rata socijal-

¹ Znanost koja se bavi opisivanjem prošlosti ljudskog društva prema izgrađenoj metodi; historijska znanost.

na je povijest pretekla onu političku i postala je dominantna struja u znanstvenoj historiografiji. No, kao što je nekada socijalna i ekonomska povijest zamijenila političku povijest, tako je, s vremenom, socijalnu i ekonomsku povijest počela zamjenjivati kulturna povijest.

U članku ćemo analizirati tri knjige objavljene u Hrvatskoj, koje proučavaju povijest knjige i knjižnica, a imaju važan utjecaj na studente knjižničarstva. To su *Povijest knjižnica*², *Povijest knjige*³ te *Knjižnice i društvo*⁴.

O knjigama

Alfred Hessel: *Povijest knjižnica*⁵

Autor Alfred Hessel, svoju knjigu *Povijest knjižnica*, objavljenu 1925. godine, a prevedenu na hrvatski jezik i objavljenu u Hrvatskoj 1977. godine, podijelio je na devet poglavlja u kojima, kronološkim redom predstavlja povijesni razvoj knjižnica. Svako od devet poglavlja obuhvaća određeni vremenski period te neke od karakteristika knjižnica u njemu. U originalu knjiga je pisana njemačkim jezikom, a na hrvatski ju je prevela Štefanija Halambek. Za snalaženje u tekstu pomažu bilješke koje se nalaze na kraju svakog pojedinog poglavlja, a koje je napisao Šime Jurić.

² Hessel, Alfred. *Povijest knjižnica*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1977.

³ Stipčević, Aleksandar. *Povijest knjige*. Zagreb: Nakladni zavod matice hrvatske, 1985.

⁴ Stipanov, Josip. *Knjižnice i društvo*. Zagreb: Školska knjiga, 2010.

⁵ Hessel, Alfred. *Povijest knjižnica*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1977.

Povijest knjižnica Alfreda Hessela ima 98 stranica i u potpunosti je lišena ilustracija. Autor daje povijesni pregled knjižnica na koncizan način, iznoseći činjenice bez puno dopunskih eksplikacija.

Aleksandar Stipčević: *Povijest knjige*⁶

Povijest knjige objavljena je 1985. godine⁷, a podijeljena je u 13. poglavlja u kojima autor, kronološki predstavlja razvoj knjige te samim time i razvoj knjižnica. Knjiga ima 561 stranicu te mnoštvo ilustracija.

Autor nam donosi kronološku povijest razvoja knjiga od samog početka pismenosti pa do današnjih dana, a ta se povijest isprepliće s poviješću knjižnica kojom se bavimo u ovom članku. Na kraju svakoga poglavlja nalazi se bogata bibliografija.

Josip Stipanov: *Knjižnice i društvo*⁸

Josip Stipanov objavio je 2010. godine knjigu naslovljenu *Knjižnice i društvo* u kojoj sustavno i kronološki nastoji iznijeti i objasniti suodnos koji su knjižnice i društvo gradili kroz vrijeme.

Knjiga započinje s dva poglavlja (*Knjižnica i knjiga* te *Knjižnica kao komunikacijska agencija*) u kojima autor daje opći uvid u odnos knjige i knji-

⁶ Stipčević, Aleksandar. *Povijest knjige*. Zagreb: Nakladni zavod matice hrvatske, 1985.

⁷ Postoji i nadopunjeno izdanje iz 2006. godine (Stipčević, Aleksandar. *Povijest knjige*. Zagreb: Matica hrvatska, 2006.)

⁸ Stipanov, Josip. *Knjižnice i društvo*. Zagreb: Školska knjiga, 2010.

žnice te odnos društva i knjižnice. Nakon prva dva poglavlja, autor kronološki prati razvoj knjižnica kroz vrijeme. Velikom većinom kronološka podjela na faze poklapa se s onom Stipčevićevom.

U svojoj je knjizi, koja ima 277 stranica i nema nikakvih fotografija ili ilustracija, Josip Stipanov, uz povijesni pristup, nastojao sagledati knjižnice i s drugih aspekata; poglavito onog komunikacijskog i onog sociološkog.

Rasprava

Pokušamo li usporediti tri navedene knjige, koje se uglavnom bave istom tematikom, a pogotovo ograničimo li naš interes na knjižnice, vidjet ćemo da one barataju (uglavnom) s istim činjenicama, ali ih interpretiraju i tumače s potpuno različitih stajališta i točaka gledišta.

Alfred Hessel je svoju knjigu, *Povijest knjižnica*, objavio davne 1925. godine, prije gotovo 90 godina. Hrvatski je prijevod ove knjige ugledao svjetlost dana 1977. godine, prije 37 godina, a 52 godine nakon njene objave. S obzirom da se radi o, relativno, staroj knjizi, pogotovo kada govorimo o stručnoj literaturi, ona se, možda, već na samome početku, nalazi u inferiornijem položaju u usporedbi s ostale dvije analizirane knjige. Pogotovo uzmemo li u obzir općepoznatu činjenicu da znanost napreduje iz dana u dan te u skladu s time, konstantno dolazi do novih praktičnih i teorijskih spoznaja na svim znanstvenim područjima pa tako i na području povijesti i povijesti knjige i knjižnica.

Obimom puno manja od ostale dvije knjige, u određenim dijelovima, Hesselova knjiga djeluje kao koncept za pisanje Stipčičeve i Stipanove knjige. Hessel se uglavnom bavi povijesnim činjenicama s aspekta klasičnog povjesničara svoga vremena. Spominje uzroke i posljedice koje je “velika povijest” imala na knjižnice.

U usporedbi s knjigama Aleksandra Stipčevića i Josipa Stipanova, Hesselova je knjiga produkt eurocentrične povijesti pa se, u skladu s tim, nigdje ne dotiče dalekoistočnih, a minimalno američkih knjižnica i to samo u zadnjem poglavlju knjige.

Zbog velike vremenske razlike u datumu nastajanja, zapravo je vrlo teško uspoređivati ovu knjigu s ostale dvije jer ona je ipak produkt svoga, odnosno, nekog drugog, prošlog vremena.

Smatramo da puno konkretnija može biti usporedba knjiga *Povijest knjige* Josipa Stipčevića s knjigom *Knjižnice i društvo* Aleksandra Stipanova koje su nastale s manjom vremenskom razlikom; 25 godina. U obje smo knjige pokušali pratiti samo jedan segment, a to su knjižnice. S jedne strane Stipčević se bavi poviješću knjige koju je nemoguće razdvojiti od povijesti knjižnica, a s druge strane, Stipanov piše o suodnosu knjige i društva te reciprocitetnom utjecaju jednih na druge.

Očito je da se Stipčević bavi knjigom i knjižnicama pa tako ima veće i opširnije opise tehnologija tiskanja, pisanja, a manje se bavi samim društvima i uzročno posljedičnim vezama između promjena u knjižničarstvu i promjena u društvu. Iako nam u mnogo slučajeva iznosi činjenice i objašnjava ih, rijetko daje i traži sociološke uzroke.

Stipanov je u središte svoje knjige smjestio komunikološku funkciju knjižnice te relacije između društva i knjižnica. Zanimljivo je što on, na trenutke, svjesno mijenja točke gledišta pa nas i upozorava s kojeg će stajališta što prokomentirati. U skladu s tim, za mnoge inovacije i promijene u knjižnici, ali i potrebe knjižnica, autor nalazi uzroke u društvu. Knjižnicu doživljava kao “komunikacijsku agenciju”⁹ koja ima jedinstvenu ulogu u društvu, a unaprijedila je, i unaprjeđuje, ljudsku komunikaciju čineći je dugotrajnijom i sigurnijom.

Razliku u pristupu, odnosno u točkama gledišta, između Stipanova i Stipčevića, ponajbolje možemo objasniti na primjeru opisivanja razloga nastajanja knjižnica u Egiptu. Naime, iako bismo možda mogli očekivati da su Egipćani imali razvijenu mrežu knjižnica, znamo da to nije bio slučaj. Stipčević, razloge toga vidi u činjenici da Egipćani nisu istinski voljeli pismo i pisanje, već su putem pismenosti željeli popraviti vlastiti položaj u društvu te napredovati u strogoj društvenoj hijerarhiji. Dok Stipčević ne razrađuje tu svoju tvrdnju više od navedenog, za razliku od njega, Stipanov, razloge pronalazi u specifičnosti egipatskoga društva koje je bilo zatvoreno i statično, a čiji se gospodarski razvoj temeljio na poljoprivredi pa je stoga bilo krajnje ruralno i ne urbano te nam tu svoju tvrdnju razvija i razrađuje.

⁹ Stipanov, Josip. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010., str. 7.

Zaključak

Pri razmatranju knjiga koje smo usporedili u ovom članku, a koje se bave tematikom povijesti knjige i knjižnice, stavljajući naglasak na povijest knjižnice, krenuli smo od postavke da će svaka knjiga koristiti teorijski, historiografski okvir vremena u kojemu je nastajala. Knjiga najstarijeg datuma izdavanja pisana je u skladu s tadašnjim pravilima struke, a knjige novijeg datuma izdavanja pratile su razvoj i trendove u historiografiji. Konkretno, knjiga *Povijest knjižnice* Alfreda Hessela, za razliku od ostale dvije knjige, prati razvoj knjižnica u odnosu na “političku historiju”, a druge dvije knjige, u skladu s trendovima u historiografiji, imaju interdisciplinarni pristup. To se pogotovo odnosi na knjigu Josipa Stipanova koja je objavljena 2010. godine, a koja već i u samom naslovu ima spomenut suodnos knjižnice i društva.

Smatramo da smo navedeno dokazali usporedbom triju knjiga koje se, napisane od 1925. pa do 2010. godine, bave istim činjenicama vezanim uz povijest knjige i knjižnica, ali ih tumače i sagledavaju na različite načine.

Jasno je da je spoj knjige s knjižnicom neraskidiv, kao i spoj knjižnice i društva. Suodnosi su to kojima se bave uspoređene knjige, a mišljenja smo da se samo proučavanjem svih tih suodnosa može dobiti kompletna slika i potpun uvid u razvoju knjižnica kroz vrijeme.

Popis korištene literature

1. Hessel, Alfred. *Povijest knjižnica*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1977.
2. Stipanov, Josip. *Knjižnice i društvo*. Zagreb: Školska knjiga, 2010.
3. Stipčević, Aleksandar. *Povijest knjige*. Zagreb: Nakladni zavod matice hrvatske, 1985.

Kako čitati Matoša Matoševa ideja nacije u doba globalizacije

Dr. sc. Dubravka Oraić Tolić
red. prof.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
dtolic@ffzg.hr

Prvi dojam današnjega čitatelja koji uzme u ruke djela Antuna Gustava Matoša svevremena je vrijednost njegove umjetnosti i paradoksalna aktualnost njegova novinarstva. Kao zaljubljenik u estetsku formu, larpurlartist i poklonik svjetske kulture Matoš je stvorio univerzalne estetske oblike onkraj povijesnih stilova u kojima je pisao i ideja koje je zastupao. Pjesme poput *Utjehe kose* ili tekstovi poput pripovijetke *Camao* i putopisa *Oko Lobora* estetski su jednako vrijedni danas kao i u času svoga nastajanja ili bilo kojemu drugom vremenu. Ono što je doista čudno to je današnja privlačnost Matoševih novinskih feljtona u kojima se bavio pitanjima onodobne hrvatske kulture i moderne civilizacije. Jedan je razlog privlačnosti Matoša-feljtonista u samome Matošu. Matoš je i u novinarstvu bio umjetnik, i to umjetnik polemičkih kalambura, humora, jezičnih igara i karikature, a sve po načelu, koje je i sam istaknuo, da se bolje novinarstvo već

stopilo s literaturom. Drugi je razlog u nama. Mi smo se početkom 21. stoljeća u mnogim političkim i gospodarskim prilikama, od loše privatizacije do pristupanja novoj nadnacionalnoj zajednici, stranoga vlasništva i iseljavanja (danas visokoobrazovanih ljudi) vratili u Matoševu doba. Tako je neodoljiva umjetnička privlačnost Matoševih feljtona dobila čar začudne aktualnosti.

Među Matoševim idejama koje su i danas aktualne posebno mjesto pripada ideji nacije. Ključ za razumijevanje Matoševe ideje nacije pružaju rasprave koje su se na kraju 20. i početku 21. stoljeća rasplamsale o fenomenu nacije i nacionalnim identitetima. Iskristalizirala su se dva suprotna stajališta. Po jednome stajalištu, koje zastupa engleski povjesničar Eric Hobsbawm, nacija je proizvod moderne kulture, pa je na kraju 20. stoljeća zajedno sa svim velikim modernim pripovijestima i toj ideji došao kraj. Nasuprot tomu, američki antropolog Antony Smith zastupa mišljenje da je nacija dublji simbolični konstrukt koji, barem kada je riječ o kolektivnim identitetima, nema ozbiljnijeg suparnika. Ako Matoševu feljtonistiku pogledamo očima postmodernističke kulturologije i antropologije, dobit ćemo neobično dosljednu koncepciju nacije kakvu ne bismo očekivali od pisca koji poslovično slovi kao zbir kontrovezija — “dosljedan samo u nedosljednosti” (A. Bazala).

Matoševa se ideja nacije sastoji od tri sloja: političkoga modela, kulturnoga modela i primordijalnih elemenata. Vanjski, najširi sloj Matoševe ideje nacije čini politički model hrvatske nacije blizak pojmu državljanstva. Taj model nacije Matoš je izgradio pozivajući se na jedan od prvih tekstova

modernističke paradigme u tumačenju nacije, glasoviti Renanov esej *Što je nacija?* (*Qu'est-ce qu'une nation?*, 1882). U tome eseju francuski je mislilac dao vrlo ranu subjektivistički intoniranu političku definiciju moderne nacije: 1. nacija je zajednica "istocijnih" interesa svih građana na određenoj teritoriji i 2. nacija nije prirodno dana činjenica, ona je rezultat pristanka svih ljudi (poznata je Renanova maksima "nacija je svaki dan na referendumu"). Politički model nacije Matoš utemeljuje na pravaškome ideologemu o hrvatskome državnom pravu i zasebnome političkom i kulturnom razvoju kroz duga stoljeća. U sklopu toga modela politički su Hrvati svi koji žive na području hrvatskoga državnog prava i sudjeluju u političkim i kulturnim institucijama bez obzira na etničku, vjersku i rasnu pripadnost. Takav politički, državopravno i teritorijalno zasnovan model nacije omogućivao je Matošu da u ideju nacije uključi sve druge narode koji žive u Hrvatskoj i dijele interese njezine zajednice, pri čemu je posebno mislio na etničke Srbe u Hrvatskoj. Po Matošu etnički su Srbi politički Hrvati koji prihvaćaju Hrvatsku kao svoju državu.

Drugi, dublji sloj u Matoševoj koncepciji nacije čini *kulturni model nacije*. Taj je model vezan uz etničku pripadnost i znači dijeljenje istih kulturnih tradicija, mitova, simbola i vrijednosti. Matoš je u tome segmentu etnosimbolist sto godina prije Antonyja Smitha. U tome sloju ideje nacije Hrvati su pripadnici hrvatskoga etničkog korpusa koji dijele iste kulturne tradicije, mitove, simbole i vrijednosti, kao što su i Srbi pripadnici vlastite kulturne tradicije s vlastitim mitovima, simbolima i vrijednostima.

I napokon treći, najdublji sloj Matoševe ideje nacije, to su *primordijalni elementi*, vezanost uz geografski prostor, uz određeni krajolik. Tu nije riječ o geopolitičkome teritoriju nacije, nego o dubinskoj vezi s kulturnim prostorom i krajolikom kao simbolom identiteta pojedinca i nacije. Iz vizure teorija nacije s kraja 20. i početka 21. stoljeća Matoševa je ideja krajolika najbliža pojmu “etnolika” (*etnoscape*) Anthonyja Smitha. Etnolik je po Smithu tradicijom posvećeni, sakralizirani poetski krajolik ispunjen sjećanjima na važne događaje i osobe iz povijesti etničke zajednice. To je simbolični konstrukt domovine / zavičaja koji svojom prirodnom ljepotom i upisanim povijesnim sadržajima osigurava dugotrajnost i opstojnost određenoga naroda. U hrvatskoj tradiciji taj je konstrukt ovijen mitom o ljepoti zemlje, koji je ušao u nacionalnu himnu i tako postao prepoznatljivim simbolom, danas sa statusom kulturnoga stereotipa. O tome svjedoči nedavna simulacija karte Europe u kojoj je Google svaku zemlju označio prvom asocijacijom, pa dok uz Njemačku stoji, primjerice, “velika”, uz Češku, “ateistička”, uz Srbiju, Bugarsku i Ukrajinu “siromašna”, uz Hrvatsku stoji — “lijepa”. To je ujedno i najpozitivniji stereotip na toj karti, koji potvrđuje Matoševu ideju o krajoliku kao simbolu i mitu koji ima najširu uporabu.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju postavlja se pitanje što nam Matoševa koncepcija nacije znači danas, u doba globalizacije? Kako bi se Matoš odnosio prema Europi danas, sto godina nakon što je lutao Beogradom i europskim metropolama od Beča i Münchena preko Ženeve do Pariza, Firence i Rima? Sigurno je da bi Matoš kao kulturni Europejac uvijek podupirao ideju kulturne integracije Hrvatske u Europu. Poznat je njegov iskaz:

“Biti u kulturi samo Hrvat, znači biti jedan Hrvat.” Ili misao: Samo se slabi pisci boje književne konkurencije. Pristupanjem Europskoj uniji Hrvatska je kao suverena država darovala dio svoga političkog suvereniteta za kojim je čeznuo Matoš prije sto godina. To se osjeća na svakome koraku. Za mnoge političke i gospodarske odluke treba najprije pitati Bruxelles. Međutim, pristupanjem Uniji Hrvatska nije izgubila svoj kulturni identitet ni stvarnu i simboličnu vrijednost svoga krajolika.

I tu se sada vidi sva plodnost Matoševe troslojne ideje nacije. Matoševa koncepcija nacije nudi Hrvatskoj nišu za preživljavanje i u novim uvjetima globalizacije. Kao kulturni subjekt Hrvatska će i u Europskoj uniji moći njegovati stare i stvarati nove tradicije i vrijednosti. Ulaskom u Uniju porast će potreba za čuvanjem kulturnoga identiteta. To se, primjerice, vidjelo nedavno kada je Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu odbio pisati projekte iz humanistike na engleskome jeziku za nacionalnu Zakladu za znanost. Kao pozitivan napor u svakodnevnom životu to se čuvanje kulturnih tradicija očituje u tzv. brendiranju nacionalnih proizvoda i simbola, od gradova i katedrala na popisu UNESCO-ve baštine do paške čipe, istarskoga terana i slavonskoga kulena. Europska unija propisuje zakrivljenost krastavaca, broj ulovljene ribe i kaveze za piliće, ali ne na kojemu će se jeziku pisati znanstveni projekti na kroatistici niti kakvi će natpisi stajati u Ilici. To kao nikada prije ovisi samo o nama.

Slično je i s Matoševom idejom krajolika. Suvremeni liberalni kapitalizam, koji ne poznaje nacionalne granice, bacio je oko i na Matošev krajolik. Međutim, ekološka svijest, koju Europska unija promiče na svim razi-

nama, pruža okvir za očuvanje prirodnoga i kulturnoga okoliša, pa i Matoševe ideje krajolika. U svojoj ideji i estetskoj praksi krajolika Matoš je bio književni ekolog prije današnje ekologije. Privatizirati vode i šume značilo bi privatizirati objektivni korelativ Matoševe najveće ljubavi. Ali nema straha. Pametnom gospodarskom i ekološkom politikom to se neće dogoditi. Ljepota krajolika i ljubav prema duhu mjesta, *genius loci*, ne mogu se kupiti ni prodati. Rečeno terminima liberalnoga kapitalizma, Matošev se krajolik, kao ni jezik, ne može “preuzeti” niti se iz njega možemo “povući”.

I na kraju pitanje. Što bi nam Gustl poručio da se pojavi po drugi put među nama, u doba Europske unije i globalizacije? Vjerujem da bi citirao svoj poznati stih:

I dok je srca, bit će i Kroacije!

“Putuj knjižice, u svijet!”

Irja Jerković

Osnovna škola Mokošica, Dubrovnik

Kad čovjek odluči svoju pisanu riječ podijeliti sa svijetom, nikad ne zna kojim će putem krenuti to djelo, u koliko će ljudskih sudbina sudjelovati, hoće li živjeti...

Moja priča, *Novogodišnja čarolija*, napisana prije više od dvadeset godina, doživjela je neočekivanu sudbinu i živi lijep život. Davno napisana za samo jedno dijete, jednu stvarnu i posebnu djevojčicu, djevojčicu koja je danas mlada žena i putuje svijetom. Dakle, kao potpuno personalizirana priča, danas je “u trendu”, jer danas su personalizirane priče postale vrlo popularne. To je knjiga koja ima svoju povijest, a bila je pospremljena u dubini njezine i moje ladice više od dva desetljeća. Naravno da to nije priča samo za jednu Ivanu, to je priča i za onu vječnu djevojčicu u meni, to je itekako i moja priča. A s obzirom na to kakvu je sudbinu doživjela nakon tiskanja, nadam se da će postati priča koju će mnogi smatrati svojom, priča koja će usrećiti mnoga mala i velika srca. Posebno se nadam i veselim da će svojim ilustracijama osvjetliti i obojati mnogu tamu.

Kako je sve počelo?

Jednostavno, počelo je jednog davnog ljeta, kad smo moja mala prijateljica Ivana i ja, svakog sutona, nakon cjelodnevnog grljenja s morem, opčinjeno gledale u naše čudesne grebene, svjetionik i zalazak sunca i vodile duge razgovore. U jedno ružičasto predvečerje ona je upitala hoću li joj napisati priču. Obećala sam, sjela i napisala. I tako je nastala priča za Ivanu. Do sada je pripadala samo nama dvjema, a onda smo je, u novom tisućljeću, zahvaljujući nekim okolnostima koje su se poklopile, vratima koja su se otvorila, podijelile sa svijetom i priča je započela svoj vlastiti život u lijepoj knjižici koju je izdalo Društvo dubrovačkih pisaca, u prosincu 2013. godine.

Priču *Novogodišnja čarolija* je prekrasno i vrlo neobično ilustrirala baš još jedna Ivana! Ta morska priča nosi u sebi atmosferu isteka stare i dolaska nove godine, sa svime što jedna odnosi, a druga donosi. Govori o dva svijeta, realnom, koji često nije baš idealan i izmaštanom, koji uvijek sve olakšava. Po tome postaje ne samo moja i Ivanina priča, već priča za sve nas. Jednako se dotaknula i djece i odras-

Taktilna i originalna *Novogodišnja čarolija*

lih. Nakon predstavljanja dječje knjižice tiskane 2013. godine u izdanju Društva dubrovačkih pisaca, javile su se kolegice, učiteljice, koje su priču odmah nakon promocije čitale i obrađivale s učenicima u svojoj školi. Promocija knjige u Narod-

Promocija 2013. u Salonu od zrcala, Narodna knjižnica Grad

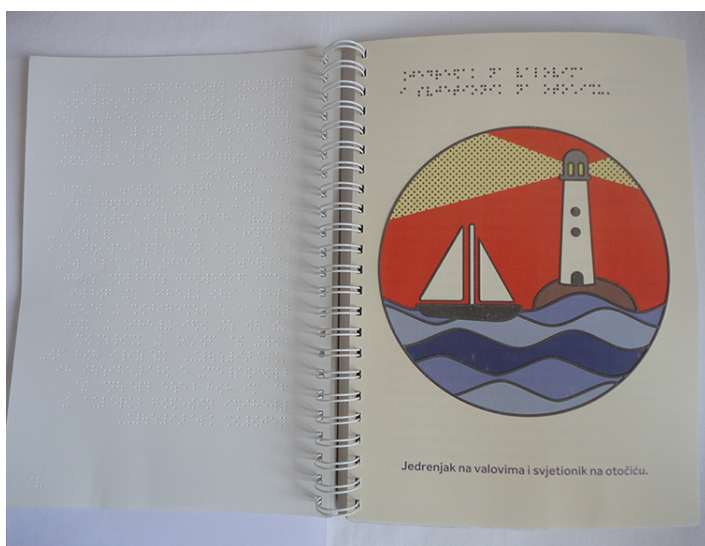
noj knjižnici Grad, u Saloči od zrcala, bila je izuzetna i nevjerojatno posjećena. Atmosfera je bila čarobna, vrlo dirljiva i izvrsno medijski popraćena.

Moja *nova* priča započinje prskalicom. Svi su u publici dobili jednu prskalicu, iz paketića na kojem na slovenskom piše “Čudežna svečka”. Oduševio me taj naziv, jer se oduvijek, od djetinjstva, kad god upalim tu “svečku”, osjećam upravo kao da sam, nekim čudom, kročila u sasvim drugi, čaroban svijet. Jednako tako se uvijek osjećam i kada gledam u more. A to činim često, jer more je moj životni suputnik koji me potpuno određuje. I kao osobu, i moje pisanje. Tako je i ova bajka izronila iz mora, a ja sam je samo zapisala. A onda je krenula na put!

Učenici s kojima posebno radim, superčitači iz knjižničarske grupe i ja krenuli smo s “Čitanjem na glas” od Pedijatrijskog odjela u dubrovačkoj bolnici (u sklopu kampanje *Čitaj mi*) do Doma za nezbrinutu djecu, čitati

svima koji su nas htjeli poslušati. Tako smo Europsku godinu čitanja naglas, u kojoj smo puno čitali naglas, te bili županijski prvaci u čitanju i putovali na nacionalno natjecanje, izvršili mojom *Novogodišnjom čarolijom*. S “Čudežnom svećkom”, prskalicom, uplovili smo u novu godinu... A u novoj godini, dogodila se čarolija kakvu nitko nije mogao ni sanjati.

U Zagrebu je knjigu vrlo tople i nadahnuto predstavila Loris Bučević-Sanvin-

Taktilna slikovnica Novogodišnja čarolija

centi iz Knjižnica grada Zagreba. Zatim su Lions klubovi Sv. Vlaho i Libertas iz Dubrovnika odlučili svoju petu obljetnicu postojanja i humanitarnog djelovanja obilježiti tiskanjem slikovnice za slijepu djecu¹, a njihov izbor je

¹ “Novogodišnja čarolija” Irje Jerković odsad i za slijepu i slabovidne. Dulist,2014. <http://www.dulist.hr/novogodisnja-carolija-irje-jerkovic-odsad-i-za-slijepu-i-slabovidne/200606/>

pao na moju *Novogodišnju čaroliju*. Tada smo se ona i ja zaputile nepoznatom, novom stazom, stazom svjetlosti i divnih novih znanja.

Prije četiri godine sudjelovala sam u projektu izrade taktilnih slikovnica za Knjižnicu za slijepu i slabovidnu djecu OŠ Pećine u Rijeci, humanitarnoj akciji koju je među knjižničarima u cijeloj Hrvatskoj pokrenula Korina Udina i izradili smo ručno 16 slikovnica, a u Rijeci su otisnuli brajicu. Zbog toga sam donekle znala u što se upuštam, ali ipak, ovaj put je to trebalo profesionalno odraditi što je sasvim druga priča. Započela je višemjesečna suradnja s Hrvatskim savezom slijepih, koji je bio izdavač. Njihov stručni tim obavio je prilagodbu teksta za brajicu, prilagodbu slika, a izradili su i nove, jer je slika više nego u prvom, originalnom izdanju. Taktilno izdanje u cijelosti priredio je i tiskao Hrvatski savez slijepih. Rezultat višemjesečne suradnje između Lions kluba Libertas i Hrvatskog saveza slijepih je knjiga s prilagođenim tekstom na brajici i ilustracijama za slijepu, ali i originalnim tekstom u uvećanom tisku za slabovidnu djecu. Otisak na brajici rađen je u Hrvatskoj knjižnici za slijepu i slabovidnu, jedinoj knjižnici koja svoj fond i proizvodi, a ova knjiga prva je takve vrste koju je Hrvatski savez slijepih i slabovidnih izdao te je samim time za sve sudionike u procesu ovaj projekt bio veliki izazov.

Tako je nova *Novogodišnja čarolija* postala prekrasna ilustrirana knjiga za slijepu i slabovidnu djecu.

Knjige će se darovati Hrvatskoj knjižnici za slijepu i slabovidnu, Centru za odgoj i obrazovanje *Vinko Bek*, knjižnici za slijepu i slabovidnu djecu u Osnovnoj školi Pećine (tamo je već u uporabi, op.aut.), a otputovat će i u

Sarajevo, u Biblioteku za slijepa i slabovidna lica Bosne i Hercegovine. Louis Braille je stvorio pismo za sebe i za cijeli svijet pa tako i mi namjeravamo projekt ove Čarolije proširiti na Lions klubove u Hrvatskoj, a možda i šire, kako bi se tiskao što veći broj ovih knjiga za knjižnice i udruge slijepih. Jer, kako se u našem videćem svijetu, zadnjih godina sve više borimo za promicanje čitanja i povratak knjige, tako se u svijetu slabovidnih bore za opstanak brajice u odnosu na zvučne knjige.

Taktilna slikovnica *Novogodišnja čarolija* osvojila je svakoga tko ju je vidio. Ovaj humanitarni projekt dubrovački će Lionsi proširiti na sve Lions klubove u Hrvatskoj, kako bi se tiskao što veći broj knjiga i donirao što većem broju udruga slijepih u svim gradovima u kojima djeluju Lionsi, piše Dulist. Gradonačelnik Dubrovnika odobrio je da Grad Dubrovnik financira još 25 primjeraka, tako da će se moći donirati ostale knjižnice koje imaju odjele za slijepa i udruge.

Rad s ljudima iz Saveza na ovoj knjizi izuzetno me intelektualno i duhovno obogatio i nadam se da će naša suradnja stvoriti još puno dobre čarolije života.

Zajedničko čitanje u domu "Maslina"

Ovogodišnji Mjesec knjige 2014. posvećen ljubavi, započela sam 15. listopada na Svjetski dan vida i Dan bijelog štapa, organizacijom susreta "Susret glasa, dodira i dobrote", u prekrasnom Ljetnikovcu Bunić Kaboga, u Rijeci dubrovačkoj. Sastali smo se na jednoj od najljepših i najdirljivijih promocija knjiga dotad, u plemenitom ambijentu naših starih, članovi Lions klubova Sveti Vlaho i Libertas, svi prijatelji i gosti, te oni kojima je susret bio posvećen, članovi dubrovačke udruge slijepih. Tekstove slikovnice pročitala je Fani Antičević, naša mlada sugrađanka, kojoj su Lions klubovi iz Dubrovnika prošlogodišnjom donacijom pomogli unaprijediti poslovanje. Slušali smo našu Fani

Promocija taktilne slikovnice 2014: Fani Antičević i Irja Jerković

Promocija taktilne slikovnice 2014. u ljetnikovcu Kaboga

kako dlanom očarano čita *Novogodišnju čaroliju*. Okupilo nas je pismo koje se svojim dubokim značenjem i plemenitim smislom za čovječanstvo izdvaja od svih pisama u povijesti, Braillevo pismo.

Sama spoznaja da će slijepo dijete, zahvaljujući ovoj knjižnoj čaroliji, uspjeti dočarati sebi čaroliju mora, obojati radošću života i samopouzdanja barem jedan svoj dan, potpuno je neizreciva. Jer je čarolija!

Jedna mala bajka na svom je putu do čitatelja dospjela toliko daleko koliko nije ni sanjala. Možemo samo zamišljati i radovati se tome kolike će sudbine dotaknuti i kolike mašte potaknuti. Zato, ne može se bolje poželjati svome djelu niti bolje to izraziti od velikog Tina Ujevića pa kažem samo, njegovim riječima: "Putuj knjižice, u svijet!"

**Knjižničar (bez knjižnice):
sinapsa kulturnog života male
lokalne zajednice**

(Vrbnik)

Ivanine sinaptičke crtice

Ivana Vladilo

prof. i dipl. knjiž.
stručna suradnica savjetnica

Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka
ivana.vladilo@gmail.com

Kad voli struku i posao doživljava pozivom, knjižničar je knjižničar i u slobodno vrijeme. Kad živi u malom, ali kulturnom baštinom velikom gradu, knjižničar će pronaći, ili će one pronaći njega, aktivnosti kojima može lokalnoj zajednici uljepšati i oplemeniti kulturnu dimenziju svakodnevice.

Nižu se tako promocije knjiga, večeri poezije, predstavljanje rada na fondu baštinske knjižnice, postavljanje male slobodne knjižnice...

Da, knjižničarka bez knjižnice u Vrbniku više takva nije. U subotu, 19. listopada 2013., Mala slobodna knjižnica Inana, Vrbnik, postavljena je i puštena u život (<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/859/>). Svim skepticima, sada nakon godinu dana njezinog samostalnog života (uz moje majčinsko povremeno nadgledanje) mogu reći: živi, čita se, fond se izmjenjuje, komentari su izvrsni, ljudi su je prigrlili. A, i neki su inozemni portali malu slobodnu spomenuli kao vrbnički kuriozitet.

Još se jednim pionirskim pothvatom možemo pohvaliti u malom Vrbniku. 21. srpnja predstavljena je prva multimedijaska iBook besplatno dostupna svim sretnim korisnicima Applea. Razgovarajući na predstavljanju Multimedije Štrologi s autorom Petrom Trinajstićem, prisjetila sam se promocije tiskanog izdanja knjige Štrologi (Vrbnik 11. 12. 2011., Rijeka 24. 09. 2012.) kad sam, govoreći o knjizi ustvrdila kako smo, zapravo, dobili dvije knjige u jednoj jer fotografija (Petar Trinajstić) u njoj nije samo ilustracija teksta Marije Kraljić već reinterpretacija teme u drugom mediju, fotografsko pripovijedanje priča iz vrbničke usmene baštine koje je Marija Kraljić znalački prikupila i uredila. Odredila sam knjigu tada generacijskom knjigom, misleći pritom kako će sigurno biti

dugovječna i generacijama se nasljeđivati, jer baštinskog je značenja. I eto, ovo novo elektroničko izdanje uistinu je potvrda rečenog jer nove će ga “digitalne” generacije sigurno prigrliti i istraživački čitati na njima blizak način.

Osnovni Trinajstićev motiv za izradu multimedijskog/hipermedijskog izdanja bilo je obilje materijala prikupljenog ne samo tijekom rada na Štrologama već i dugogodišnjom ulogom fotografskog kroničara rodnog mu Vrbnika. Tako smo dobili knjigu koja, računamo li stranično prikazivanje svakog hiperlinka, prelazi obim od 3000 stranica.

Ljepota i vrijednost multimedijske/hipermedijske interaktivne knjige u tome je što daje onoliko mogućnosti širenja i produbljivanja teme, koliko je autor spreman materijala uključiti. Trinajstićeva kreativnost, uz prebogati arhivski materijal kojim godinama bilježi otočku i vrbničku svakodnevicu, omogućili su jednu novu dimenziju Štrologama. Vrbnik i vrbnički lokaliteti, u tekstu naglašeni i važni, sad nam se približavaju na nov način: fotografijom, objašnjenjem, geografskim smještajem, audioilustracijom. Priče Marije Kraljić, obogaćene multimedijским sadržajima, videoprilozima, interaktivnom fotografijom, 3D modelom, interaktivnim pojmovnikom i drugim sadržajima iz vrbničke kulturne baštine, glazbeno su i vizualno sadržajnije, cjelovitije, zanimljivije i pojmovno bogatije. Ova knjiga, zahvaljujući multimedijском pojmovniku, pruža mogućnost da sadržaj priča razumiju svi oni koji ne poznaju vrbenski govor. Knjiga je bogato ilustrirana fotografijama i videoprilozima te se autor kao fotograf i filmaš po-

trudio objasniti mogućnosti interaktivne knjige i predstaviti način na koji je kreirao fotografiju za knjigu.

Knjiga tako postaje svojevrsnom multimedijском razglednicom, možda i originalni vrbnički kulturni suvenir kojeg se može dugo i na razne načine istraživati.

Vrbnik je, vjerovali ili ne, sredina iznimnog njegovanja pjesničkog stvaralaštva, vrb-

nički su autori brojni. Sinaptička knjižničarka okušala se već nekoliko puta kao urednica izdanja lokalnih autora. Izdvojit ćemo samo recentne.

Ljubitelji dijalektalne poezije, 3. svibnja 2014. mogli su u Vrbniku u Domu na Škujici, prisustvovati predstavljanju prve knjige pjesama Mire Debelić Anić, *Hod vikova*.

Osim umjetnošću riječi dosad se autorica bavila slikarstvom, kiparstvom i keramikom te je manji dio autoričinog likovnog opusa izložen i

VKD Frankopan, Udruga RUKI, obitelj i prijatelji imaju
čast pozvati Vas na
predstavljanje knjige

**MULTIMEDIA
ŠTROLIGI**
autora
PETRA TRINAJSTIĆA
u spomen
MARIJI KRALJIĆ
21. VII. 2013. - 21. VII. 2014.

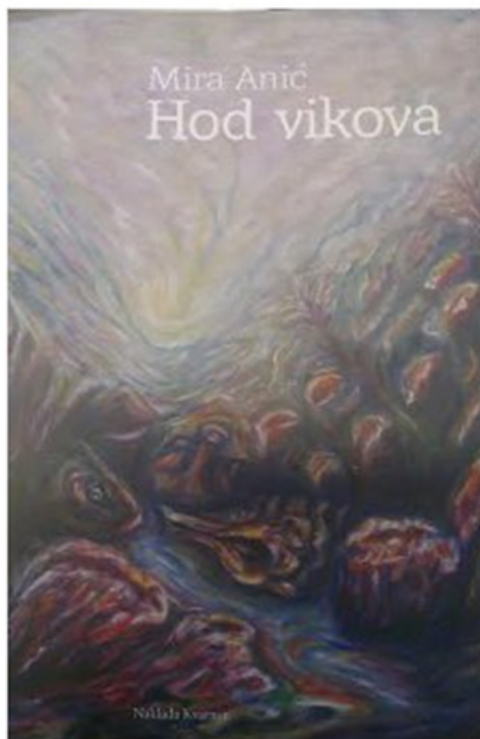
Predstavljanje uz
multimedijску prezentaciju
održat će se u
ponedjeljak 21. VII. 2014.
na Trgu Opjica u 21.00 sat

U slučaju lošeg vremena predstavljanje će se
održati u Domu na Škujici

Pokrovitelj: Općina Vrbnik

tom prigodom. Svoju ljubav prema Vrbniku, vrbničkim običajima (folkloru, kantu po staru) domaćom “besedom” vjerno je prenijela i u svoju poeziju.

Izdavač knjige je Naklada Kvarner iz Novog Vinodolskog, a kako je na predstavljanju knjige sam nakladnik, Franjo Butorac rekao, knjiga je uvrštena u nakladnički niz ČA kao hvalevrijedan doprinos očuvanju i njegovanju vrbničkoga govora i baštinske kulture. Uredila ju je i pogovor napisala Ivana Vladilo, grafički oblikovala Ana Fabijanić, lektorirala Marija Trinajstić Božić, a Tumač čakavskih riječi izradio Tomislav Božić s akcentuacijom dr. sc. Sanje Vulić. Slikovni prilozi u knjizi fotografije su autoričinih originalnih slika.

Sama prezentacija knjige bila je prava svečanost riječi i glazbe. Nakon uvodnih obraćanja i čestitki općinske načelnice Marije Dujmović te Dine Valković, predsjednice Kulturnog društva "Frankopan", o nastanku knjige, kompoziciji i autoričinoj poetici govorila je urednica Ivana Vladilo koja je knjigu uobličila poput životnog kolaža Mire Anić naglasivši dominantnost autoričine iskrenosti i životne strasti.

A kad je knjižničarka nasljednica rukopisne ostavštine kanonika Frana Volarića, a dr. Katica Ivanišević priprema Antologiju pjesništva otoka Krka, predložila je 4 neobjavljene, u svoje vrijeme poznatog i priznatog, objavljivanaog rodoljubnog pjesnika, za antologiju. Uvrštenjem, još je jedna sinaptička knjižničarska iskra zaiskrila (Antologija predstavljena u Omišlju 13. 08. 2014.)

“Sretna kućica” slikovnica o knjižnici

dr. sc. Karmen Delač-Petković

karmen.delac-petkovic@skole.hr

Povijest “Hrvatske čitaonice sela Kuti” detaljno je istražena zahvaljujući volonterima koji su arhivsko gradivo pažljivo čuvali i primjereno pohranili. Ovo je opsežno gradivo bilo ishodište za dvije knjige, prigodnu knjižicu 70 godina “Hrvatske čitaonice sela Kuti” i znanstvenu monografiju *Selo Gornji Kuti i njegova “Hrvatska čitaonica”*. O Čitaonici su objavljeni i mnogi članci u dnevnome i stručnom tisku koje namjeravam prikupiti u bibliografiji Čitaonice, možda uz predstojeću 80. obljetnicu djelovanja. Nedavno objavljena knjiga iznova je usmjerila pozornost javnosti na Čitaonicu. Ovaj put je to knjiga za najmlađe, slikovnica *Sretna kućica*. Zašto smo se mi, članovi Čitaonice odlučili baš za slikovnicu? Razlog je porazna demografska slika Gorskoga kotara. U općini Brod Moravice u kojoj djeluje naša Čitaonica, obnašajući zapravo ulogu narodne knjižnice, na posljednjem je popisu pobrojano 880 stanovnika, uglavnom starije dobi. Već sada ima mnogo posve ispražnjenih sela, a djece gotovo i nema. Osnovna škola Brod Mora-

vice ima svega 37 učenika. Upravo na njih 37 i njihove obitelji usmjerili smo svoju pozornost. Ne čudi, stoga, da su goranski knjižničari objeručke prihvatili projekt *Čitamo mi u obitelji svi*. Uprava Čitaonice željela je potaknuti roditelje da djeci predškolske i rane školske dobi čitaju baš “njihovu” slikovnicu, slikovnicu o “njihovoj Čitaonici”.

Naslovnica slikovnice *Sretna kućica*

Poznato je da među čitateljstvom postoji predrasuda kako je dječja književnost manje vrijedna od književnosti za odrasle. Većina čitatelja nije svjesna da je mnogo zahtjevnije pisati za djecu jer tu nema “lažiranja i filozofiranja”. Djeca traže privlačne teme, koncizan i jasan izričaj. Ona prepoznaju iskrenost, cijene 'tečno' pripovijedanje, a iznad svega cijene inteligentan humor. Djecu ne zanima moda i “trendovi”. Njima jednostavno nije moguće lagati, nije slučajno upravo dijete uzviknulo “Car je gol!”

Slikovnica je, kao vrsta dječje književnosti, u još nepovoljnijem položaju jer se smatra da slikovnicu može, odnosno zna, napisati baš svatko. Na tržištu je, nažalost, dosta slikovnica koje opravdavaju takvo mišljenje jer ni slikom ni riječju ne udovoljavaju minimalnim kriterijima za tu vrstu književnosti. Stoga bi, i prije početka bavljenja slikovnicama, valjalo svladati “tajne zanata”. Tako bi se izbjeglo poistovjećivanje slikovnica s igračkama i poboljšala bi se njihova kvaliteta. Tijekom studija slavistike na riječkome Pedagoškom fakultetu, imala sam sreću učiti dječju književnost, a poslije i diplomirati kod doktora Crnkovića. Milan Crnković je bio i ostao jedan od naših najvećih autoriteta za to područje. Njegova dobrota, udružena sa stručnošću, učinila ga je nezaboravnim pa se mi, njegovi studenti, i danas sjećamo njegovih prekrasnih, duhovitih predavanja. Bit svojega razmišljanja o slikovnicama dr. Crnković je sažeo u nekoliko rečenica:

Umjetnički domet slikovnice ovisi o savršenoj simbiozi, o sinhroniziranosti slike i teksta, dakako uz pretpostavku da su i slike i tekst na umjetničkoj visini. Ako je sjaj slikovnice u tome

što može biti dvostruko lijepa od ljepote dvaju izraza, likovnog i literarnog, njena je bijeda u tome što može doživjeti dvostruku degradaciju: likovni kič i literarni šund. K tome je još ovisna o grafičkoj izvedbi, o nivou grafičke industrije i spremnosti grafičkih radnika.¹

Slikovnicom sam željela premostiti generacijski jaz i osigurati Čitaonici pomladak. Budući da sam slikovnicu namijenila djeci predškolske i rane školske dobi, ona je morala i izgledom i sadržajem odgovarati njima. Odbrala sam malen četvrtasti format (21 x 21 cm) koji dijete lako drži u rukama. Papir je čvrst i lakiran da se manje oštećuje. Slikovnica na 24 stranice priča priču o montažnoj kućici u kojoj je već tridesetak godina smještena naša Čitaonica. To je odiseja jedne kućice koja, nakon mnogo životnih poteškoća, konačno nalazi svoju sreću — kao knjižnica, odnosno Čitaonica. Pišući tekst, trudila sam se da priča bude što jednostavnija i da na svakoj stranici bude svega nekoliko rečenica teksta ispisanoga tiskanim slovima kako bi i čitatelji početnici mogli sami čitati.

Budući da sam čitav svoj radni vijek provela u srednjoj školi, zamolila sam prijateljicu Dijanu Arbanas, učiteljicu Osnovne škole Brod Moravice, da pregleda tekst i pojednostavni ga. Dijana se rado odazvala, a sa svojim je učenicima i scenskom igrom “Sretna kućica” sudjelovala na predstavljanju slikovnice u Viškovu i Gornjim Kutima.

¹ Crnković, M.: Dječja književnost: Priručnik za studente i nastavnike. Zagreb: Školska knjiga, 1990., cit. str. 9.

Poznanstvo s Darkom Macanom, poznatim crtačem stripa i književnikom za djecu, kojega sam bila ugostila u svojoj školskoj knjižnici i upoznala njegov ilustratorski rad, i poželjela sam da upravo on ilustrira knjigu. Bilo mi je važno da se ilustrator zna

Radost čitanja: Dijana i Karmen s učenicima Viškova

približiti djeci, a da opet ostane dosljedan sebi. Željela sam lijep, “čist i prirodan” crtež, a nadasve sam željela dobro personificiranu glavnu junakinju — Sretnu Kućicu. Kad sam mu objasnila što točno želim, Macan se otprve složio. Ne samo da je razvio moje ideje, nego ih je dopunio svojim duhovitim detaljima. Tako djeca mogu povezivati majstore koji grade kućicu s pripadajućim alatima, tamburaše s tamburama, izletnike s prijevoznim sredstvima. A čitanje je toliko zanimljivo da ptičica i maca na krovu čitaju svaka svoju knjigu i ne opažajući jedna drugu. Grafička urednica Melina Mikulić, koju je odabrao Darko Macan, prekrasno je opremila slikovnicu i obojila je snažnim, vedrim bojama koje su se pokazale iznimno privlačnima djeci. Tako je slikovnica dobila veću vizualnu vrijednost. Odabrala sam provjeren tim, čiji je rad pregledala moja dugogodišnja prijateljica i lektorica prof. i dipl. knjižničarka Sunčana Martinčević. Svi su oni odlično od-

radili svoj dio zadatka pa svima njima, osobito onima koji su radili bez plaće, tj. volonterski, iskreno zahvaljujem.

Nakladnici slikovnice su Hrvatska čitaonica sela Kuti i Matica hrvatska, Ogranak Viškovo. Tiskanje u kvalitetnoj tiskari, Tiskari Zambelli, omogućile su nam donacije Općine Brod Moravice, Općine Viškovo i Primorsko-goranske županije.

Željela sam da sadržaj slikovnice bude djeci lako pamtljiv i zanimljiv te da se djeca slikovnici rado vraćaju. Zato sam u nju ugradila brojalicu, odnosno tražilicu skrivenih knjiga. Da bi djeci bilo lakše, knjige su uočljivo crvene. Međutim, zadatak nije lak pa ni odrasli ne uspiju prvi put pronaći sve knjige koje je Darko Macan vješto posakrivao. Na kraju slikovnice nalazi se naopako otisnuto rješenje na istoj žutoj podlozi na kakvoj je bio ispisan i zadatak. Ako dijete ne može od prve pronaći svih 20 knjiga, 20 zato što se u prvome razredu uči računati do 20, može brojiti ponovo. Rješenje je sročeno tako da netočan rezultat nije neuspjeh nego poziv na novu igru. A da bi zadatak bio malo teži, na početku je nacrtana kućica koja umjesto krova ima veliku crvenu knjigu. Ali ta se ne broji jer zadatak za brojanje dolazi tek tri stranice kasnije. Tako smo dobili Kućicu koja je djetinjasta i ozbiljna, vesela i tužna, osamljena, ustrašena i utješena, Kućicu koja plače i raduje se, Kućicu koja se čudi i koja — to ne smijemo zaboraviti — voli čitati knjige. To nam daje priliku da s djecom razgovaramo o važnosti čitanja i značenju pisane riječi, pa i povijesti Čitaonice na razini primjerenog djetetu. Roditelj ili pedagog može s djecom razgovarati i o osjećajima jer djeca mogu na svakoj stranici prepoznavati kao se Kućica sada osjeća. Dje-

ca također mogu pratiti kako nastaju montažne kućice u tvornici, kako se izlažu na sajmovima, kako se prodaju i, konačno, kako Kućica putuje na svoje odredište. Također mogu vidjeti prolaznost vremena i izmjenu godišnjih doba, uključujući i obilan snijeg, tako karakterističan za Gorski kotar. Djeca oduvijek rado posjećuju Čitaonicu i posuđuju knjige u njoj, osobito najmlađi. Za njih je Uprava Čitaonice nedavno nabavila stotinjak kvalitetnih slikovnica i tradicionalno organizira s Osnovnom školom Brod Moravice uspješnu međuknjižničnu posudbu, a učiteljice već desetljećima organizirano dovode učenike u Čitaonicu. I to smo nacrtali u slikovnici pa učitelji mogu o tome govoriti na nastavi.

U slikovnici čitaju svi — Kućica, knjižničar, učiteljica, djeca, zeko... Ako pažljivije pogledate, opazit ćete da u Kućici ili oko nje ima mnoštvo zečića. Ima i to svoj razlog koji seže u prošlost. Naime, Gorani imaju “zgodan” običaj da svakoj kući, a i katkad i pojedincu ili čitavome selu, nadjenu nekakav nadimak. Ima neutralnih, ali ima i podrugljivih nadimaka. Tako se uobičajilo Kočane, odnosno stanovnike Gornjih Kuti, zvati Zečevima ili, *po domaće, Zajcima*. Kako su i kada Kočani postali *Zajci*, više nitko ne zna. Anegdota o tome je zaboravljena, a nadimak je ostao. Zato su se zečići, kao simbol mještana, našli i u slikovnici. I to se pravim *Zajcima* jako svidjelo.

Odraslim članovima Čitaonice i drugim Goranima u priči se najviše svidjela istinitost, odnosno vjerodostojnost. Oni su zadovoljni što priča donosi podatke o postanku, putovanju i dolasku naše Kućice u Gornje Kute. Zadovoljni su što su prikazane aktivnosti u Čitaonici, poput tamburaštva, i posjetitelji koji nam dolaze: turisti, biciklisti, planinari, Kinezi, članovi bri-

tanske Ambasade. Za one koji još nikad nisu bili u našoj Čitaonici na kraju slikovnice su dodani stvarni podaci o Čitaonici. Da bismo lakše prešli iz svijeta mašte u stvarnost, pomoći će nekoliko rečenica: *Sretna kućica zaista postoji. Zove se Hrvatska čitaonica sela Kutina. Možete ju naći u Gorskom kotaru na ovoj adresi...* Slijede adresa, telefoni, e-mail adrese i pojednostavljena autokarta koja će vam pomoći da nas pronađete.

Htjela sam prepričati povijest Čitaonice na zanimljiv i djeci blizak način. Htjela sam i da svako dijete osjeti da je slikovnica njegovo vlasništvo i stoga sam u nju na početku dodala prostor za potpis (*Ova slikovnica pripada...*) kakav su nekada imale sve dječje knjige i na kakav sam se i sama s radošću potpisivala svojim nevještim i grbavim rukopisom. Osobito mi je bilo važno da previše ne idealiziram život. Djeca moraju naučiti prihvatiti teškoće kao sastavni dio života pa sam ih htjela potaknuti na ustrajnost (Kućica na kraju dočeka svoju sreću), osjetljivost (dijete u invalidskim kolicima) i zajedništvo (svi mještani zajedno popravljaju Kućicu). Htjela sam da djeca shvate da strpljivost i trud prije ili poslije donose rezultate. Bilo mi je važno da Kućica na kraju bude nagrađena i da priča ima sretan kraj. U tom sam smislu odabrala i naslov "Sretna kućica" kao jedini moguć. Na predstavljanju slikovnice u Osnovnoj školi Sv. Mateja na Viškovu, 8. svibnja 2014., sto pet prvašića i njihovih pet učiteljica ponijelo nas je svojim oduševljenjem. Slično smo doživjeli s odraslima na središnjoj svečanosti, 6. lipnja, u Gornjim Kutima. Iako se radi o knjizi namijenjenoj djeci, došlo nam je i šezdesetak odraslih gostiju. Na Učiteljskome fakultetu u Gospiću slikovnica se "obrađuje" na nastavi, a ušla je i u redovnu literaturu.

Dobili smo ponudu da Sretnu Kućicu pretvorimo u animirani film. Knjižničarka i prevoditeljica mr. sc. Snježana Ivanović *Sretnu je kućicu* prevela na engleski jezik, a dobili smo i ponudu da je tiskamo u inozemstvu. Poslali smo je i na knji-

Najljepše je (kao i uvijek) bilo u Kutima

ževne natječaje širom regije i sada nestrpljivo čekamo rezultate. Sada roditelji telefoniraju našoj knjižničarki Elviri Štrk i pitaju kada mogu s djecom doći posjetiti Sretnu Kućicu. Nedavno nam je telefonirala i jedna poduzetna četverogodišnjakinja koja je pitala kada može u Sretnu Kućicu dovesti svoju mamu. Iako je prvotno zamišljena kao promidžbeni materijal, ova se slikovnica razvila u projekt koji je nadišao naša očekivanja. Tako je *Sretna kućica* uspjela usrećiti ne samo čitatelje već i sve nas koji smo je stvarali.

Čuvari legende — Drevna zemlja Nari

Postanak i put knjige

Silvija Benković Peratova

prof. i književnica

predsjednica Društva hrvatskih književnika Rijeka
silvija.dhk.rijeka@gmail.com

“Da nema bajki sigurno bismo bili siromašniji, ako za ništa drugo a ono za mogućnost da umišljamo, da makar virtualno popravljamo svoj i tuđi svijet, da se učimo nekim temeljnim stvarima, uglavnom na temu vječnog suprotstavljanja Dobra i Zla, u kojem dvoboju uglavnom sve dolazi na svoju mjeru, onu našu, na pobjedu Dobra, a to smo uvijek kao mi...”

Ovako je, između ostalog, za moju bajku napisao Jakša Fjamengo. Kad ne bi bilo pobjede Dobra nad zlom, i kada to Dobro ne bismo bili mi sami, ovaj svijet bi bio najužasnije mjesto za život. Vjerovali ili ne, ali Dobro uvijek pobjeđuje, iako se prečesto čini da baš nije tako. Jest, Dobro vezujemo

za istinu i pravdu koja se nerijetko predugo čeka (ponekad duže od životnog vijeka), no naši životi su upravo puni ispita i kušnje, jer ono što nije dobro ne može se odmah prepoznati. Vrijeme u kojem živimo je upravo zakulisna igra raznih prijetvornih laži zamaskiranih u blještavilo položaja, novca i moći. Stvara se iluzija izvrsnih vrijednosti, a vremena za analizu i pronicanje u istinu je malo, jer brzotok načina života ne ostavlja puno prostora za razmišljanje i donošenje vlastitog suda. Orkus kao vladar podzemlja nije rugoba, već je moderno odjeven sa zalizanom frizuricom i nizom modnih detalja. Njegove podanice vještice (Irudica, Morina i Kuga) se pretvaraju u lijepe djevojke koje ljudima donose zlatne ruže, jer Orkus zna da su ljudi halapljivi na zlato i ne razmišljaju da zlato u sebi može nositi otrov. Meta tih mladih prerusenih djevojaka su upravo djeca, najnevinija skupina koju se lako može uvjeriti i prevariti.

Bajka "Čuvari legende" je prvenstveno pisana za djecu (iako se i odrasli mogu naći u toj priči) pa sam i s pozicije prosvjetno-pedagoškog djelatnika željela prikazati borbu između dobra i zla kroz nadmudrivanja, a ne fizičko nasilje. U bajci nema upotrebe oružja, niti fizičkog obračuna — domišljatost i mudrost bogova nasuprot vladaru podzemlja predstavljaju temelj na kojem se zasniva priča. To je naglasila i Ljerka Car Matutinović napisavši: *"... Ona je očita suprotnost opskurnim dječjim igricama koje su preplavile svijet, nezaustavljivo sijući nasilje i smrt, a da ne spominjemo ambiciozno i dubiozno surfanje na internetskim stranicama. I mediji, kao za okladu, upravo zdušno prenose taj sirenski poziv. Čuvari legende kriju u sebi i pitanja o opstanku, o identitetu, o snovima, a u tome se mogu naći i djeca*

obuzeta internetskim porukama, kao i odrasli koji se još nisu odrekli svojih snova...”

Likovi u knjizi nisu izmišljeni, naprotiv — to su bića pretežno iz hrvatske mitologije koja se prepliće sa slavenskom. Neke nazive bogova sam izmislila, kao i opise, npr. božicu Dugu i boga Lunu. Na kraju knjige je popis literature koju sam koristila, tj. koja me nadahnula i pomogla spoznati bogatstvo naše mitologije i mnogobrojnost čudnovatih bića i nevjerojatnih priča.

“... Izmišljena zemlja Nari napučena je mitološkim bićima poput Malika, Vadica, vila Lastarica, Šumnjača i drugih i svi oni egzistiraju u svome bajkovitom svijetu, koji je prepun opasnosti kao da je preslikan iz naše suvremenosti. Tim malim, hitrim bićima koja su stvorena da čine dobro, vladaju, kao i cijelim svijetom, bogovi, a ponad svih Svantovid, drevni bog, stvoritelj, koji se suprotstavlja zlu...” (Ljerka Car Matutinović)

O tome kako je knjiga nastajala, mogla bih napisati novu knjigu, jer je sve bila čarolija, toliko nestvarna (a stvarna) da je iz takve čarolije mogla niknuti samo bajka.

Jednom... posegnula sam za pričom Zlatka Tomičića “Krilati magarac”... znatiželja i pitanja su izvirala: “Tko su sva ta bića?” Odoh u knjižnicu potražiti knjige s temom mitologije, i iznenadih se! Malo ih je. No, posuđivala sam jednu za drugom i “gutala” sve do čega sam mogla doći. Čuđenju

nije bilo kraja. Toliko neobičnih bića! Pitala sam ljude znaju li za ta bića? Jesu li ikada čuli za Svantevida? Ne. Znaju li za Zeusa? Naravno. I, to je bila točka preko koje se sve prelilo. Grozničavo sam počela zapisivati imena, uloge i opise likova koje sam nalazila u zapisima naših književnika: Bože Glavičića, Drage Orlića, Dražena Kovačevića, Maje Bošković Stulli, Vanje Spirin, Joze Vrkića i dr. Zapisivanje je stvorilo zbrku. Nedostajao mi je hijerarhijski poredak. Grupirala sam bića na dobra i zla, na bogove i podanike. Stvorila se piramida. Opisi mi nisu bili dovoljni. Niknule su prve skice. Crtež nije bio dovoljan. Niknule su prve slike. Priča je potekla! Tekla je brzo kao u groznici. Naguravale su se ilustracije i tekstovi. Nerijetko je ilustracija uvjetovala tok priče, kao npr. kad sam naslikala boga Pana s ispruženom rukom koja je zahtijevala da se na njoj nešto nalazi. Ptica Žar se nametnula i bajkovito naslikala samu sebe pa je Pan dobio životnu družicu, a taj duo (meni) postao najsimpatičniji par likova. Tada mi je sinula još jedna ideja da bogovi pričaju u rimi. Izazova je bilo mnogo, a groznica u kojoj sam stvarala je bila jedinstvena. Rukopis i 30 ilustracija (u tehnici akvarela) su bili zgotovljeni za samo dva mjeseca.

Valjalo je knjigu dotjerati i potražiti izdavača. Pet godina je knjiga doživljavala odbijenice. Odbilo ju je šest izdavačkih kuća. Knjigu sa sto šezdeset stranica unutar kojih je 50 ilustracija u boji su ocijenili preskupom za tisak. Dakako, nastupilo je vrijeme razočaranja. A, onda, kako to inače biva, kad se najmanje očekuje, na sajmu knjiga "Bookfest" u Rijeci, knjigu je odmah prihvatio nakladnik ULIKS iz Rijeke. Prvi dogovor s nakladnikom

je bio u lipnju. Knjiga je tiskana u 1000 primjeraka, a svoj autorski dio knjiga sam preuzela 4. listopada te iste godine.

Usljedila je faza promocije i marketinga. U samo nekoliko mjeseci, mnoge knjižnice su otkupile knjige/više knjiga, a našla se i u knjižarama VBZ, Profil, Mozaik, Ljevak i dr. Gostovala sam u mnogim knjižnicama, knjižarama i školama, kao i na festivalima koji su vezani za mitove i legende, te na sajmovima knjiga.

Još uvijek me pozivaju... a ja idem i idem...

Najljepše nastupe sam doživjela pred djecom, kako predškolskom, tako i osnovnoškolskom i srednjoškolskom — predstavljala sam je mnogim uzrastima, te doživjela pitanja koja nikada neću zaboraviti. Djeca su najiskrenija i najbolja publika. Tko preživi njihove kritike i sačuva njihovu pozornost, spašen je!

Mnoge su me knjižnice dočekale gostoljubivo te sam zahvaljujući njima doživjela upravo predivna iskustva. To su nezaboravni trenuci za svakog pisca. Takvih bliskih kontakata pisca s publikom treba biti što više, bilo da je riječ o školskim knjižnicama ili gradskim, pogotovo kada je riječ o najmlađim čitateljima. Odgovornost pisca je pritom ogromna, jer mora imati na umu da se neka djeca možda prvi put susreću s nekim književnikom, i da će možda baš taj susret biti od presudne važnosti za buduću ljubav prema knjizi. Zahvalna sam svakom knjižničaru koji me pozove, posebno onima koji rade u školi, jer nema bolje recenzije od žive publike.

Bajka “Čuvari legende” me odvela na bajkovite pute o kojima sanjaju književnici. Taj put nije završen. Pišem nastavak... Dugo to traje, ali inspiraciju se ne može naručiti!

Knjižničarstvo danas

Strategija hrvatskog knjižničarstva 2015.-2020. — pogled iznutra

Gorana Tuškan Mihočić

Gradska knjižnica Rijeka
gorana.tuskan-mihocic@gkri.hr

Strategija, preciznije strateško planiranje posljednjih godina sveprisutan je u našem prostoru javnog komuniciranja, ne više vezano samo uz poslovni sektor već i uz javni i civilni sektor, uključujući i kulturu. Tako u Ministarstvu kulture djeluje Služba za strateško planiranje i analitiku, kratkoročni Strateški plan Ministarstva kulture 2014.-2016. dostupan je na mrežnim stranicama te se ustanove i organizacije u kulturi potiču na donošenje strateških planova i kroz uvjete u pozivima za dodjelu javnih sredstava. Osvrnemo li se na strateško planiranje u knjižničarstvu, moramo spomenuti dva neuspjela pokušaja donošenja strategije razvoja narodnih knjižnica — jedan iz 2005. godine, koji je prihvaćen na Hrvatskom knjižničnom vijeću međutim nikada nije službeno prihvaćen od strane Ministarstva kulture, a što je nužno za provedbu, te drugi iz 2013. godine koji je predložen HKV-u, međutim odustalo se od donošenja zasebne stra-

tegije za narodne knjižnice. Oba slučaja pokazuju kako knjižničarska zajednica jasno vidi potrebu za strateškim planiranjem i zna odrediti ciljeve i prioritete razvoja struke, međutim nema potporu donositelja političkih odluka na tom putu.

Što je zapravo strateški plan? Definicija je mnogo, no ukratko radi se o usmjeravanju organizacije prema budućnosti, postavljanju ciljeva, definiranju prioriteta, pozicioniranju organizacije unutar okruženja u kojemu djeluje.¹ Kada govorimo o strateškom promišljanju razvoja cijele djelatnosti onda je važno predvidjeti i zacrtati smjer u kojem će struka ići u idućem razdoblju te planirati kreiranje odgovarajućih politika koje će omogućiti ostvarivanje planiranih ciljeva. Stoga je strateški plan izuzetno važan za razvoj knjižnica, kako bi se prema postavljenim prioritetima moglo raditi na potrebnim političkim i zakonodavnim izmjenama u cilju ostvarenja razvojnih prioriteta. Hrvatsko knjižnično vijeće na čelu s predsjednicom prof. dr. sc. Tatjanom Aparac Jelušić postavilo je pred sebe izuzetno ambiciozan plan revidiranja zakonskih i podzakonskih dokumenata za knjižničnu djelatnost, sa strategijom kao preduvjetom za ostale zadaće.

Tako je u listopadu 2013. godine ministrica kulture Andrea Zlatar Violić imenovala članove četiri radne skupine: za izradu nacрта strategije razvoja hrvatskog knjižničarstva do 2020. g., za pripremu zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, za obvezni primjerak te za izradu pravilnika o stručnim zvanjima i napredovanju u knjižničarskoj struci. Osobno sam

¹ Prema: Schulz Vugrin, Z.; Forčić, G.: Strateško planiranje: put ka održivosti neprofitnih organizacija. Rijeka: Smart, 2010., str. 18-19.

sudjelovala u radu radne skupine za izradu nacrtu strategije hrvatskog knjižničarstva do 2020. te u ovom članku želim prenijeti glavne naglaske iz rada navedene radne skupine. U radnu skupinu bio je imenovan po jedan član (tj. članica) iz pojedinih vrsta knjižnica, odgovornost je članova da zastupaju interese svojih knjižnica bila golema. Radna skupina radila je u sastavu: Tea Grujić, viša knjižničarka u Sveučilišnoj knjižnici u Puli i članica HKV-a, predstavnik sveučilišnih knjižnica, Zagorka Majstorović, knjižničarska savjetnica u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, predstavnik specijalnih knjižnica, Vanja Jurilj, dipl. knjižničarka u OŠ Antuna Mihanovića u Zagrebu, predstavnik školskih knjižnica, Stjepka Leščić, dipl. knjižničarka na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu, predstavnik visokoškolskih knjižnica te Gorana Tuškan Mihočić, dipl. knjižničarka u Gradskoj knjižnici Rijeka, predstavnik narodnih knjižnica.

Radna skupina započela je s radom na daljinu odmah po imenovanju, a prvi susret svih radnih skupina organiziran je sredinom studenoga 2013. u Zagrebu. Rad se nastavio tijekom idućih nekoliko mjeseci te je konačan Nacrt strategije hrvatskog knjižničarstva 2015.-2020. dovršen u ožujku 2014. te objavljen za javnu raspravu početkom travnja 2014. Od samog početka rada iskristalizirao se jedan od glavnih problema hrvatskog knjižničarstva: strategija se radi u okviru Ministarstva kulture, iako Ministarstvo kulture u ingerenciji ima tek neke vrste knjižnica (narodne, dio specijalnih u kulturnim ustanovama, djelomično NSK), dok su brojne knjižnice u ingerenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (sveučilišne, visoko-

školske, školske). Jasno je da je izgradnja sustava i politika nemoguća bez konsenzusa i suradnje dvaju ministarstava prema zajedničkom cilju.

Cilj radne skupine bio je usmjeriti razvoj svih vrsta knjižnica u Hrvatskoj prema ciljevima koji trebaju biti dovoljno općeniti i sveobuhvatni kako bi mogli biti primjereni svima. Vodile su se rasprave, branili stavovi, brusila terminologija. U konačnici, iskristalizirala su se četiri cilja unutar kojih su predložene konkretnije mjere i aktivnosti te u zasebnoj tablici, koja nažalost nije bila ponuđena na javnu raspravu, i pokazatelji za praćenje provedbe.

Prvi cilj odnosi se na razvoj inovativnih knjižničnih usluga te obuhvaća tri mjere: unapređivati slobodan pristup informacijskim izvorima, unapređivati korištenje knjižničnih usluga u digitalnom okruženju, kontinuirano osposobljavati korisnike za korištenje svih vrsta izvora. Osobito važnom smatram prvu mjeru — unapređivati slobodan pristup informacijskim izvorima jer je unutar te mjere predviđeno besplatno korištenje osnovnih knjižničnih usluga u svim vrstama knjižnica za sve građane Hrvatske, uz predviđenu prilagodbu zakonskih rješenja kako bi osnivači knjižnica imali obvezu financijski osigurati besplatno pružanje usluga. Ujedno, pretpostavljam da će ovu mjeru biti najteže konkretno provesti, s obzirom da uključuje čitav niz procesa i institucija koje bi je trebale realizirati, kao i vrlo jasne financijske obveze. No, nesumnjivo, bio bi to prijelomni korak za položaj knjižnica u zajednicama u kojima djeluju i do punog bi izražaja došle stvarne potrebe građana za knjižničnim uslugama.

U drugom cilju jasno se izrazila potreba za izgradnjom jedinstvenog knjižničnog sustava koji premošćuje administrativne podjele i neprohodnost između nadležnosti pojedinih ministarstava, osnivača, teritorijalnih jedinica, korištenih integriranih sustava i sl. Kroz pet mjera određene su glavne zadaće unutar ovog cilja: prikladnim zakonskim i podzakonskim rješenjima redefinirati funkcionalno i teritorijalno povezivanje knjižnica u nacionalnom knjižničnom sustavu i podsustavima, uz osigurano financiranje sastavnica sustava, funkcionalno povezati izvore i usluge u nacionalnom knjižničnom sustavu, koordinirati nacionalni knjižnični sustav i podsustave u svrhu racionalnog poslovanja, unaprijediti upravljanje knjižničnim kulturnim dobrom te uspostaviti jedinstveni sustav u praćenju kvalitete knjižničnih usluga. Ovaj cilj s predloženim mjerama odnosi se na brojne aspekte knjižničnog poslovanja sa svrhom povećanja učinkovitosti, racionalnog raspolaganja resursima te naposljetku i vrednovanja usluga.

Treći cilj odnosi se na potrebu osiguranja ravnomjernih infrastrukturnih pretpostavki za obavljanje knjižnične djelatnosti, i gotovo je doslovno prenesen iz Strategije razvoja narodnih knjižnica predložene HKV-u 2013. godini. Smatrali smo važnim naglasiti potrebu za poštivanjem standarda za pojedine vrste knjižnica te ostvarivanje ne samo minimalnih već optimalnih pretpostavki za pružanje knjižničnih usluga. Infrastrukturu pored prostora i opreme čine legislativna osnova, stručni djelatnici, knjižnična građa i informacijska infrastruktura, a jedna od mjera posebno je usmjerena na osiguranju tehničke i telekomunikacijske infrastrukture. Ako bismo preveli predloženo u naše prozaične dnevne situacije: u 21. stoljeću doista

je nužno da se knjižnice prestanu boriti sa smještajem u 50 m², s nefunkcionalnim starim računalima, sporim internetom, prokišnjanjem krova, nametanjem nestručnog kadra, nepostojanjem budžeta za nabavu građe itd. Naravno, ovaj cilj postavlja velike zahtjeve pred nadležna ministarstva i osnivače knjižnica.

U posljednjem, četvrtom cilju pozabavili smo se samima sobom, tj. knjižničarskom strukom, držeći da je svaki napredak struke nemoguć bez kvalificiranog stručnog kadra. Potrebno je utvrditi kompetencijski okvir stručnih znanja i vještina u knjižničarstvu te su za realizaciju tog cilja predložene sljedeće mjere: poticati i pratiti prijedloge i izvođenje programa u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti, provoditi cjeloživotnu izobrazbu knjižničnih djelatnika usklađenu sa suvremenim potrebama rada u knjižnici, poticati istraživački rad u knjižnicama, uspostaviti protok informacija i znanja u sustavu.

U javnoj raspravi pristiglo je tek nekoliko komentara na tekst Nacrta strategije, te su neke sugestije uvažene i u svibnju je formuliran finalni tekst Nacrta koji je i usvojen na Hrvatskom knjižničnom vijeću. No, Strategija u ovom trenutku ima neizvjesnu sudbinu, poput nekih prethodnih pokušaja — naime, pred Hrvatskim knjižničnim vijećem još je dug put kako bi sva nadležna tijela prihvatila Strategiju, osobito obveze koje se odnose na financiranje i izmjene zakonodavnog okvira. Tek kada budemo imali politički konsenzus i potporu Strategiji moći ćemo navedene ciljeve prevesti u operativne planove i osigurati njihovu realizaciju. U suprotnome, imat ćemo mrtvo slovo na papiru — zbirku želja i promišljanja razvoja

struke. Nadajmo se pozitivnom ishodu — ne samo radi nas koji svakodnevno živimo ovu struku, već zbog građana kojima su knjižnične usluge sve potrebnije.

Njegovanje kulture baštine

Gradska knjižnica Bakar — čuvarica kulturnog dobra

Dolores Paro-Mikeli

dipl. knjižničarka

Gradska knjižnica Bakar, Bakar
ravnateljica@gkbakar.hr

Bakar Vladimira Kirina

U svibnju ove godine, *Gradska knjižnica Bakar* otkupila je četiri originalna crteža s motivima Bakra, autora Vladimira Kirina, poznatog hrvatskog slikara i grafičara. Crteži su bili dio privatne zbirke najvećeg živućeg hrvatskog kolekcionara umjetnina dr. Josipa Kovačića, a otkupljeni su po ponudi i posredstvom stalnog sudskog vještaka za slikarstvo Duška Večerićine iz Zagreba.

Zahvaljujući velikom prijatelju i darovatelju Knjižnice Draganu Vladisloviću otkupljena su dva crteža, a ostala dva, iz sredstava Knjižnice.

Bakar, 1933.
olovka/papir; 316 x 240 mm
sign. d. l.: *Bakar 933.*; d.d.: *Kirin*

Na našu veliku radost g. Kovačić je Knjižnici darovao jedan crtež Bakra, istog autora, kao i monografiju o umjetniku Bogumilu Caru koji je u svom

radnom vijeku službovao u Bakru, radeći na pomorskoj školi i također kao i Kirin slikao vedute i prizore iz Bakra.

Vladimir Kirin (Zagreb, 1894.-1963.) je hrvatski umjetnik koji je svoj bogati crtački i grafički opus veduta te knjižne ilustracije i opreme, ostvario na početku 20. stoljeća.

U mapi *Hrvatsko primorje* (24 lista) koja je litografirana i objavljena 1942. godine, u nakladi Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, predstavio je motive iz Bakra, Kraljevice, Grižana, Bribira, Senja, Baške, Krka, Vrbnika, Omišlja i Raba, crtane 1933.-1934. g.

U toj je mapi Bakar zastupljen na nekim od otkupljenih crteža, dok su ostali svojevrsni kuriozitet jer nikada nisu prikazani javnosti. Na ponos lokalnoj i široj zajednici, crteži će biti prikazani, u Knjižnici, 12. srpnja 2014. g., u povodu proslave Dana Grada — Sv. Margarete, u sklopu izložbe “Drevni Bakar kao umjetničko nadahnuće”. Izložba je troslojna, lajtmotiv je *drevni Bakar*: u originalnim crtežima Bakra Vladimira Kirina, u fotografijama Miljenka Šegulje “Glavi od kamika” te “Rijetkostima iz starine” u zbirci antikviteta, u postavu Ivone Miloš.

U cilju očuvanja baštine originalni će crteži biti primjereno pohranjeni i čuvani, u dogovoru s Konzervatorskim odjelom u Rijeci, a Knjižnica će biti registrirana kao vlasnik kulturnog dobra i štoviše, već je postala “čuvarica” umjetničkog ostvarenja poznatog hrvatskog umjetnika u vedutama nadahnjujućeg grada — grada Bakra.

Izložba u povodu Dana grada Bakra i zaštitnice sv. Margarete

U Bakru 12. 7. 2014. (od 20.00 do 24.00 h)

“Drevni Bakar kao umjetničko nadahnuće” naslov je izložbe kojom je Gradska knjižnica Bakar obilježila slavljenički dan Grada Bakra i njegove zaštitnice sv. Margarete.

Troslojna u svom postavu, objedinila je crteže, fotografiju i stare tiskovine kako bi ispričala priče o oduvijek nadahnjujućem gradu i njegovoj kulturnoj baštini, na edukativan i zanimljiv način.

“Glavi od kamika” gotovo kao portreti, na fotografijama Miljenka Šegulje, dočekale su posjetitelje u dvorištu, na terasi Knjižnice. Svojim su raznolikim, a najviše ozbiljnim izrazima, strogo i šutke “govorile” o minulim godinama, i kako ih je publici predstavio povjesničar umjetnosti Theodor de Canziani, kazivale Bakar “koji stoljeća i stoljeća broji”.

“Bakar” na originalnim crtežima Vladimira Kirina počastio je ljubitelje umjetnosti omogućivši im izravan kontakt i komunikaciju s umjetnikom. Stajati ispred pet originala poznatog hrvatskog grafičara i slikara čija dijela “žive prostor u potpunosti” (Th. de Canziani) dubok je i neizbrisiv dojam.

“Rijetkosti iz starine” emotivno su i s tračkom nostalgije dodirnule publici posredstvom tiskane riječi, fotografija... iz efemerne građe i starih tiskovina. Publici ih je svojim izborom i postavom podastrijela mlada i perspektivna grafička dizajnerica Ivona Miloš. Sva izložena građa dio je Zavičajne i raritetne zbirke Knjižnice koja se s pažnjom gradi i čuva. Rijetkosti

iz starine uspješno su podsjetile na neka davna vremena, na drevni Bakar u vječnim mijenama.

Tu šaroliku i bogatu bakarsku povijest, svečanim je otvorenjem Izložbe, publici učinio dostupnom bakarski gradonačelnik Tomislav Klarić.

Otvorenje izložbe "Drevni Bakar"

Njegovanje zavičajne kulturne baštine

Iskustvo, Šmrika, lipanj — srpanj 2014.

Smiljka Ostović

knjižničarka

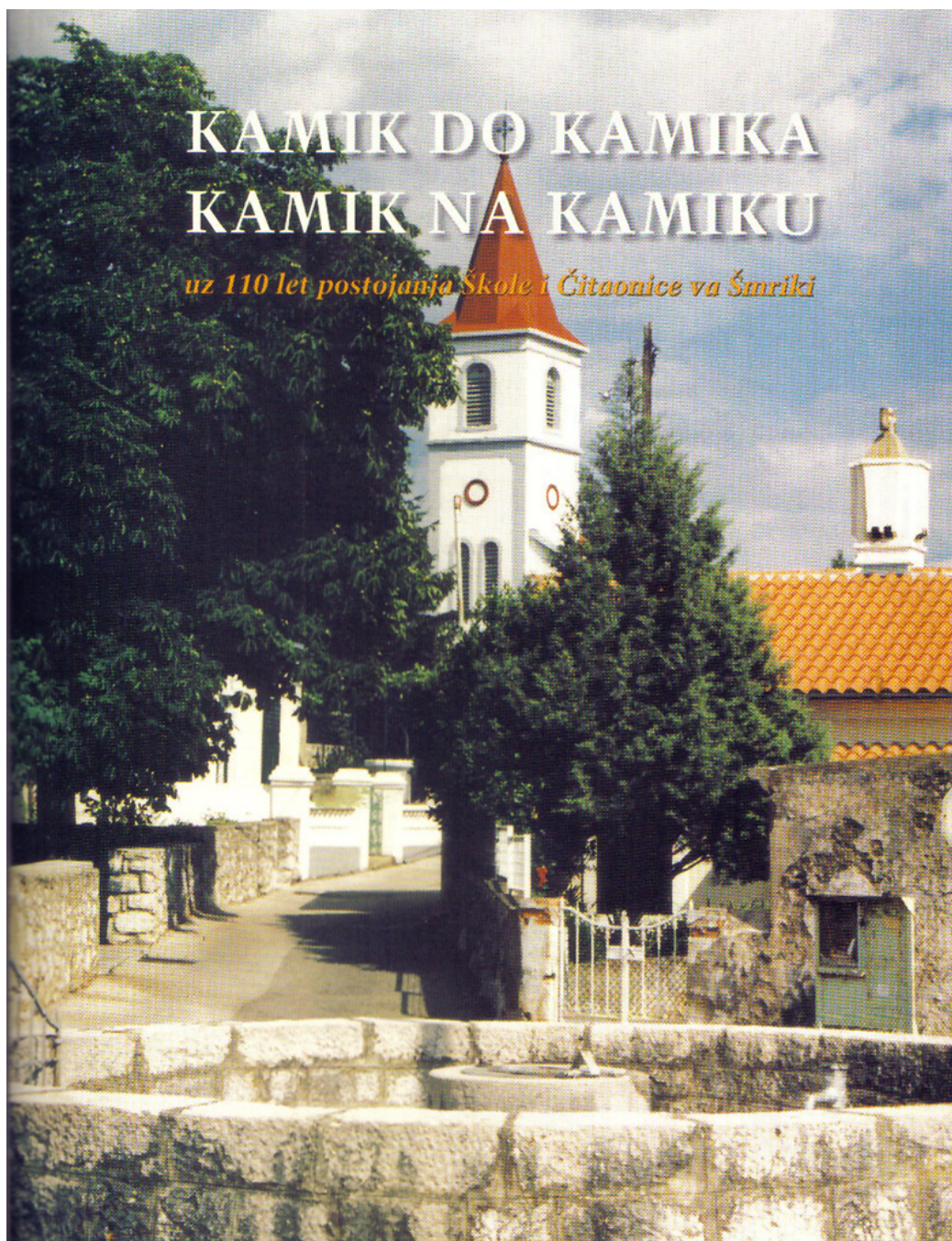
OŠ Kraljevica

smiljka.ostovic@gmail.com

Dugo godina radim u Osnovnoj školi Kraljevica u Kraljevici, kao učiteljica hrvatskog jezika i školska knjižničarka, sada kao školska knjižničarka, a cijelo vrijeme i volonterski u Narodnoj čitaonici i knjižnici Šmrika u Šmriki gdje postoji četverogodišnja područna škola uvijek spremna za suradnju. Sve se te sredine i djeca i ljudi kroz življenje dodiruju, grade poštuju. Oni su tu, jučer i danas, a neka budu i sutra. To im moramo omogućiti.

Što ih povezuje i obvezuje?

Odgovor je — baština.

U ovoj su knjižici, tiskanoj u prigodi proslave 110. godišnjice postojanja (Niže pučke) škole i Narodne čitaonice i knjižnice Šmrika, tiskani i radovi učenika II. – VIII. razreda na zavičajnoj čakavštini: “Kad je moj nono bil mići”, “Gromača”, “Šmričke tambure”, “Ribarija petljarija”, “Bracera i ja”...

Baština je dodir srca, uma i zavičaja, podneblja, ljudi, običaja, “navada”. Baština su dodiri nepca. Baština su mirisi i zvukovi, kamik i more, bura na obrazu, govor. Baština je i zvonki naš ČA — dijalektalna kulturna baština. Baština je svjesno i nesvjesno u nama, spoznavanje života baš tu gdje odrastamo. Dijalektalna kulturna baština se najprije sluša u kolijevci, njeguje na majčinih grudima, dodiruje pri prvim koracima, izgovara se tepanjem, miluje pogledom. Ulazi u srce i dušu, u krvotok, daje snagu danas, za sutra i “još sutra”.

Baština je djetinjstvo u djetinjstvu. Kako se njeguje? Jednostavno: vidom, sluhom, mirisom, dodirom i okusom, kroz stvaralaštvo: može slikanjem, a može i pisanjem, kome je što bliskije, važno je srce “koje vuče i daje”.

Koji je uzrast važan za njegovanje kulturne baštine?

Odgovor je: svi uzrasti. No djetinjstvo je temelj života svih emocija. A emocije treba poticati, buditi. Ima puno ključića: ključić gledanje, ključić slušanje, ključić razgovor, ključić stvaranje, ključić izražavanje. U mlađoj školskoj dobi u tom buđenju će nastajati individualni radovi, male lirske forme — pjesmice. Teme će biti iz svakodnevnog života i okruženja. U razredu ili grupi dobro ih je čitati i o njima razgovarati, isticati sve što je dobro i lijepo, pokazati ih na panoima ili u školskom listu ili čitati na priredbama ili po završetku nekih projekata. Odrasta li dijete u ovakvom okruženju, izraz će biti sve bogatiji, a teme šire, pa će moći nastajati i neke druge forme, novinarski radovi, reportaže, intervjui. No, kako stvaralaštva nema bez motivacije, motivaciju treba poticati. Projekti su dobar način

upoznavanja baštine i motivacija. Već u drugom polugodištu trećega razreda može se krenuti zahtjevnije. Premda ima više faktora koji djeluju na uspješnost i učinkovitost, uz dobro vođenje mogu se postići dobri rezultati.

Školski list “Feral” počeo je izlaziti 1970. godine. Od ideje do ostvarenja svaki je broj bio u potpunosti školski i učenički proizvod. Učenici su jednako usvajali vještinu pisanja, na štokavskom i čakavskom, i tehnologiju tiskanja. Njegovi autori, sada zreli, odrasli ljudi, s ljubavlju su se sjetili tih dana i poželjeli čitati svoje radove iz đачkih dana. “Va svitlu Ferala” svečanost puna ganuća. Našle su se zajedno generacije i majke i djeca i unuci. I ovako se njeguje i čuva baština!

Još više i jače od navedenoga na očuvanje baštine djeluje (zavičajna) terenska nastava s interdisciplinarnim pristupom. Tema je ista na razini razreda ili škole, ali su interesne grupe različite. Izazovno je krenuti istraživačkim pristupom, u manjoj sredini i na licu mjesta. Ponekad se krene malim sitnim koracima koji će otkrivati sve veće i veće mogućnosti, stvarati mrežu novoga. Tako se šire spoznaje i motivacije. Poželjan je razgovor s ljudima koji borave na određenoj lokaciji, ili su poslom ili podrijetlom vezani uz nju ili je to bilo mjesto nekih ranijih događanja koja su se zbog nekog razloga ugasila, možda je to bilo mjesto nekih legendi koje uvijek imaju uporište u stvarnosti. Za djecu je jako važno, osobito ako je sredina mala kao naša, da zavičajna tematika nađe mjesta u pisanim tekstovima, možda u lektiri. Takvi tekstovi zahtijevaju poseban pristup. Treba ih iskoristiti. Ako se negdje organiziraju izložbe ili predavanja koja dodiruju baštinu, dobro je učenike s prethodnim uputama povesti na te sadržaje. Kako organizirati rad?

Rad u paru s manjim opsegom često daje dobre rezultate. Ti će se djelici krasno stopiti u prezentaciji učinjenog. Već uzrast šestoga razreda može dati krasne rezultate, a autori će sigurno uživati u učinjenom. Radove treba pokazati većoj grupi, razredu. Danas postoje velike mogućnosti različitih prezentacija i pohrana, a informatička pismenost im to još više omogućuje. I gle novog poticaja za dalje! I tako djeca rastu u spoznaji i okretnosti, obogaćuju izraz šire vidike. Klasični način otimanja baštine zaboravu je učinjeno objaviti u školskom listu, zidnim novinama, letkom, u lokalnom tisku, na radiostanici, a još šire pomoću informatičkih tehnologija.

Jednom godišnje ili za važne lokalne obljetnice Čitaonica Šmrika u dogovoru s područnom školom, raspisuje natječaj na određenu zavičajnu temu. Pohvalno je da se oni kojima je natječaj upućen nikada ne oglašuju i da se uvijek ponosimo rezultatima i ostvarenim ciljevima. Prosudbena komisija odabire najuspjelija ostvarenja. Promocija će ovisiti o vrsti postignuća. Najbolji dobivaju nagradu. Završetak natječaja s velikim interesom prate djeca i odrasli, svi koji su na bilo koji način sudjelovali ili kao roditelji i stariji, ili su bili izvor informacija. Rezultati uvijek interaktivno djeluju i na sredinu u kojoj nastaju i svi više poštuju ono što ih okružuje.

Ista djeca prelaskom u starije razrede u školskoj knjižnici u matičnoj školi nastavljaju rad, usavršavaju se.

Godinama Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov” Ronjgi objavljuje natječaje za čakavsko dječje stvaralaštvo. To je pohvalno, jer je ohrabrilo i pobudilo učitelje razredne nastave na zavičajno stvaralaštvo. Izdvajaju se najbolji radovi i tiskaju u posebnim knjigama koje serijski prate natječaj.

Još jedna mogućnost njegovanja dijalektalne kulturne baštine su programi priredbe za župni ili mjesni blagdan ili događaj. Na tim svečanostima mora biti barem dio mjesnog, zavičajnog sadržaja. I to mještani vole i dokazuju odazivom na takve svečanosti.

A sve je to baština — miraz — “dota”, umnožava se i ostavlja nasljednicima.

Ona je uvijek istina koja rodi ljepotom duše.

Čovjek može istinski voljeti samo ono što poznaje.

Trebamo li i osvijestiti baštinu? Kada? Kako? Zbog koga?

Učenici članovi KUD “Eugen Kumičić” u Križišću česti su gosti i domaćini, a nastupaju i na različitim smotrama i susretima. I ovako se njeguje i čuva baština!

17. siječnja Šmrika dostojno slavi svoga nebeskoga zaštitnika Svetoga Antona Pustinjaka, svetom misom i svečanom priredbom. Tema je uvijek zavičajnost, a izričaj najčešće naša čakavština. Ove 2014. godine u scenskom nastupu “Šmrika dumboko va meni” našli su se interpretatori različitih dobi, rođeni od 1930. do 2005. Predstavili smo stvaralaštvo čakavske pjesnikinje Jurjice Vesne Gržalja rođene Juretić u Šmriki.

PROJEKT ŠTERNE VA KRALJEVICI

Projekt započet u trećim razredima, a sljedeće godine završen u četvrtim s interdisciplinarnim pristupom

U knjižnice dolaze generacije djece koja se odgajaju u zatvorenim prostorima, uz moderne medije, uz medije koji većinom govore slikama, manje standardnim a više stranim jezicima. To su djeca zauzetih roditelja, s manjom prilikom komunikacije u obitelji. No djeca su uvijek djeca. Vole pažnju i bliskost, tako uče. Znatiželjnu je djecu najbolje motivirati vizualnim sadržajima uz dodatak priče. Primjer su uporabni predmeti osobne naravi ili oni koji se koriste u domu. Vješt će ih učitelj oživjeti, pokazati kako se s njima barata, objasniti čemu služe. Zajednički će smišljati rečenice o njima, a dijete će ih pamti. Tako se za početak može stvarati slikovni rječnik slikovnicu. I evo temelja za početak. Ima se na čemu graditi.

Na predavljanju projekta! Demonstracija kako kišnica preko krova i “gurle”, oluka dolazi u “šternu”, cisternu!

Zato, baštinu trebamo osvješčivati, bolje danas da sutra ne bi bilo kasno. A baština je bogatstvo kojega se ne smijemo odreći!

Slikovnica Zavičajna abeceda

komadić mozaika koji se zove *baština*

Smiljka Ostović

knjižničarka

OŠ Kraljevica

smiljka.ostovic@gmail.com

Slikovnica *Zavičajna abeceda* nastala je u Osnovnoj školi Kraljevica kao dio višegodišnjeg školskog projekta “Ma ča j' lip ov naš kraj”. Njeni su autori učenici I.b razreda, njih petnaestero, sa svojom učiteljicom Sunčicom Vučković.

Kako je nastala?

Usporedo s učenjem hrvatske abecede, početnih grafema i fonema standardnih hrvatskih

riječi crtali su, slikali i zapisivali riječi zavičajnog govora koje započinju određenim slovom abecede. To su bili pravi mali podvizi!

Tijekom nastajanja zavičajne abecede probudio se interes za baštinu i zavičajnost kod roditelja, a još više kod “nona” i “nonića”. Otkrivali su radost djetinjstva u kome su rasli. Počele su kružiti “pozabljene” (zaboravljene) pjesmice i priče.

U školi su pomoć dobivali od knjižničarke Smiljke Ostović u školskoj knjižnici gdje su mogli vidjeti neke predmete, saznati više o njihovoj uporabi i izgovoru. Svi smo sretni kad osjetimo da nas povezuju tako fine niti razumijevanja i ljubavi.

Zavičajna abeceda je komadić mozaika koji se zove BAŠTINA i koji je postao stvarnost. Divno je to!

Slikovnica je tiskana u velikom formatu na 38 nenumeriranih stranica uz financijsku potporu Primorsko-goranske županije.

Međunarodni projekti

Međunarodni projekt: “Most preko oceana — Bridge across the ocean”

Koraljka Mahulja-Pejčić

prof. hrvatskoga jezika i dipl. knjižničarka

Josipa Gračanin

prof. povijesti i pedagoginja

Osnovna škola Ivana Zajca, Rijeka
koraljkao@net.hr

Sažetak

Rad na projektu “Most preko oceana” podrazumijeva razvijanje informacijske pismenosti i upotrebu komunikacijskih tehnologija. Želimo li biti ukorak s vremenom, treba biti informatički i informacijski pismen. Različit i zanimljiv pristup izvorima znanja, istraživački rad, terenska nastava te komunikacija s učenicima putem modernih tehnologija zamjenjuju klasične nastavne oblike učenja pa učenici aktivno i motivirano sudjeluju u pro-

jektnom procesu. Knjižničar i učitelji trebaju se posebno pripremiti za vođenje projekta, a cjelokupni rezultat projektnog procesa kod svih sudionika pobuđuje osjećaje zadovoljstva i sreće te želju za daljnjim radom.

Komunikacijska tehnologija čini podlogu za kreativnu upotrebu znanja. Razvojem komunikacijskih tehnologija i interneta, školska knjižnica postala je mjesto u kojem se sve više održava projektna nastava. Kroz projekte učenici uče, istražuju, stječu nova znanja te razvijaju komunikacijske vještine, a sve pod vodstvom knjižničara i drugih učitelja. Projekt je uvršten u godišnji plan i program rada školske knjižnice i u školski kurikulum te se uspješno provodi tijekom školske godine. Njime se promoviraju tim-

DOROTEJA

HELLO.....

MY NAME IS DOROTEJA HATEŽIĆ. I'M 12 YEARS OLD. I LIVE IN RIJEKA. I HAVE A LITTLE BROTHER. I LOVE PIZZA, JUICE, CROATIAN LANGUAGE AND MY FRIENDS. I LOVE HANDBALL. MY NICK NAME IS DEA. I LIKE MC'DONALDS .

MY FAVOURITE GROUP IS BIG TIME RUSH AND MY FAVOURITE SONGS ARE BIG NIGHT, COVER GIRL, ELEVATE, NO IDEA, OH YEAH, LOVE ME LOVE ME, TILL I FORGET ABOUT U.... MY FAVOURITE COLOR IS BLUE.

I'M GLADE TO MEET YOU!!!!

BYE!!!!

ski rad i suvremeni oblici učenja, razvija suradničko i istraživačko učenje, kreativnost i bolja komunikacija među učenicima i učiteljima, širi suradnja s drugim školama te proširuju svjetonazori i spoznaje o potrebi cjeloživotnog učenja. Korelacijom nastavnih tema (Povijest, Hrvatski jezik, Geografija, Informatika, Engleski jezik, Likovna kultura) povezuju se i nadograđuju nastavni sadržaji, razvija se pozitivno školsko ozračje i jača školski duh.

Međunarodni projekt "Most preko oceana" zamišljen je kao povezivanje dvije škole, dvije države i dva kontinenta s ciljem razvijanja komunikacije među učenicima te poticanja uporabe novih načina komunikacijskih tehnologija.

Naš cilj je međunarodna suradnja i stvaranje kontakata hrvatskih i američkih učenika, istraživanje i prezentacija zavičajne povijesti, prezentacija Hrvatske kao moderne, europske države, upoznavanje s projektima američkih učenika, korištenje moderne tehnologije (IT i Skype) i razvoj informacijskih vještina te produbljivanje znanja engleskog jezika tijekom razmjene materijala.

U projektu se koristi engleski jezik, uključeno je deset učenika 6.a razreda koji su online putem povezani s vršnjacima u Sjedinjenim Američkim Državama. Bessemer City Middle School iz Sjeverne Karoline je naša škola partner s kojom se dopisujemo i održavamo vezu tijekom ove školske godine. U američkoj školi imaju slogan koji je postao moto naših online susreta.

“We will be respectful. We will be responsible. We will be safe. We will be successful.”

Projekt se provodi kroz radionice koje se održavaju u školskoj knjižnici, a osim knjižničarke vode ga pedagoginja i profesorica informatike.

Kroz tematski razrađene i osmišljene radionice potičemo:

- suradnju među školama
- on-line komunikaciju među učenicima
- razvijanje kritičkog mišljenja
- vještine vrjednovanja i samovrjednovanja učeničkih radova
- učenje engleskog jezika

- komunikaciju na engleskom jeziku
- razmjenu iskustava i materijala sa školom partnerom iz SAD-a
- razvijanje multikulturalnosti i uvažavanje raznolikosti
- upoznavanje američke tradicije, kulture i povijesti
- promoviranje hrvatske kulture, povijesti i običaja
- uporabu referentne zbirke školske knjižnice i on-line zbirke kao izvora informacija

Opis radionica

- U prvoj radionici učenici su izradili Power Point prezentaciju. Predstavili su sebe i školu novim prijateljima iz Amerike tako što su napisali nekoliko zanimljivosti o sebi, opisali svoje afinitete i hobije te poslali fotografiju s pozdravima u kojima šalju poziv na druženje. Odgovor iz SAD-a stigao je veoma brzo i komunikacija je počela. Mali Amerikanci prihvatili su naš poziv te su se rado “upoznali” s našom djecom i online suradnja je započela.
- U drugoj radionici učenici su predstavili Rijeku, odnosno kulturno-povijesne znamenitosti i turističke atrakcije grada. Slikom i tekstom (na engleskom jeziku) opisali su Katedralu sv. Vida, Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, Pallazo Modello, Trsat i Pomorski i povijesni muzej. Učenici su izradili razglednice grada sa straničnikom koje su skenirali i poslali tako da je svaki slajd jedna razglednica a straničnik suvenir.

- Za treću radionicu učenici su odabrali temu pod naslovom: Božićni običaji u Hrvatskoj. Potrudili su se poslati u Ameriku božićnu čaroliju iz Hrvatske tako što su opisali hrvatske božićne običaje, kolače, licitare i pjesme te zaželjeli sretan Božić i Novu godinu velikom zajedničkom fotografijom ispod školskog bora.

Učenici rado sudjeluju u ovom projektu, vesele se svakoj novoj radionici te s nestrpljenjem čekaju radove iz Amerike. Iznenađeni su kako lako komuniciraju s vršnjacima na engleskom jeziku te puni samopouzdanja i motivacije smišljaju nove teme koje mogu istražiti, obraditi i predstaviti Amerikancima.

Do kraja godine planirane su još dvije radionice, a Facebook i Skype komunikacija (izvan škole) je već ostvarena. Učenici svakodnevno pričaju s novim prijateljima o njima zanimljivim stvarima, a svi se slažu kako djeca s oba kontinenta vole sport, kućne ljubimce, glazbu i hamburger u McDonaldsu.

Smatramo kako je već nakon nekoliko održanih radionica i kontakata osnovni cilj postignut. Komunikacija je ostvarena, učenici i škole su povezani, a svojim tematski osmišljenim radionicama poslat ćemo lijepe razglednice iz Hrvatske te predstaviti našu domovinu i grad osnovnoškolcima i njihovim učiteljima u Sjedinjenim Američkim Državama.

Literatura za radionice

- Wolfgang, M. (2007) Rutinski planirati-učinkovito poučavati, Zagreb: Naklada Ljevak
- Bruning, S. L. (2008) Suradničkim učenjem do uspješne nastave, Zagreb: Naklada Kosinj
- Matejčić, R. (2007) Kako čitati grad, Rijeka: Adamić
- Agreš-Džida, Ž.; Borščak, V.; Pejić, P. (2006) Primorsko-goranska županija, Zagreb: Školska knjiga
- Kovačević, D., Lasić-Lazić, J., Lovrinčević, J. (2004) Školska knjižnica — korak dalje, Zagreb: Zavod za informacijska studije
- Svjetska baština u rukama mladih — priručnik i nastavni materijal za učitelje (2011), Zagreb: MZOS, Hrvatsko povjerenstvo za UNESCO, Ministarstvo kulture

Uloga knjižničarke u međunarodnom Comenius projektu “Smijehom kroz Europu”

Alida Devčić Crnić

dipl. knjižničarka, prof. hrv. jezika, stručna suradnica mentorica

OŠ Podmurvice, Rijeka
alidadevi@gmail.com

Program za
cjeloživotno
učenje

Projekt pod nazivom “**Smiling through Europe**” (Smijehom kroz Europu) provodio se u OŠ Podmurvice u dvije školske go-

dine: od 2012. do 2014. U zajedničkom projektu sudjelovali su Scoala cu clasele nr. 4 (Rumunjska); Besiktas Bilim Ve Sant Merkezi (Turska); Escola Basicae Secundaria do Cadaval (Portugal); Albert Einstein — Gymnazium Hameln (Njemačka); Whitestone Primary School (Wales, Velika Britanija); CEIP Agustin Espinosa (Španjolska); College le Parc (Francuska) i OŠ Podmurvice iz Rijeke.

Comenius tim predvodila je koordinatorica projekta, profesorica matematike **Aida Marković Kranjčec**, a uz nju profesor biologije **Želimir Lalić**, diplomirana knjižničarka **Alida Devčić Crnić**, tajnik **Marin Bogičević** uz podršku ravnateljice **Dubravke Dužević**. Tim je proputovao navedene zemlje s osmero učenika: četvero iz 5. razreda i četvero iz 7. razreda. Putovanja su bila zamišljena tako da učenici putuju u dvije zemlje te budu smješteni u obiteljima kako bi što bolje upoznali način života svojih domaćina.

Europske škole

Doček: kostrenska nošnja

Cilj projekta je razvijanje pozitivnog mišljenja, poboljšanje komunikacije, razbijanje predrasuda i međusobni posjeti. Program za cjeloživotno učenje najveći je obrazovni program Europske unije usmjeren prema svim stupnjevima obrazovanja. Program je namijenjen osobama uključenim u proces obrazovanja od predškolskog odgoja do visokog obrazovanja. Potiče međunarodnu suradnju među obrazovnim ustanovama i mobilnost korisnika.

Comenius je potprogram koji obuhvaća predškolski odgoj, osnovno i opće srednje obrazovanje. Ove je godine Comenius prerastao u Erasmus plus program.

Kako sam članica Comenius tima, a profesijom diplomirana knjižničarka dala sam svoj doprinos kroz knjižničarsko ozračje u aktivnostima projekta. Tako na pitanje: "Može li knjižničar/ka sudjelovati u međunarodnim projektima?" mogu s pravom odgovoriti: "Može i to ne kao statist nego vrlo aktivno." Kroz knjižnicu prolaze svi učenici škole, knjižničarka ih svih

poznaje, a u samom prostoru mogu se održavati brojna događanja vezana uz sam projekt.

Neke od provedenih aktivnosti bile su:

- Izrada i izbor logotipa projekta
- Internet komunikacija i uspostava wiki stranice projekta na www.smileu.wikispaces.com
- Objavljivanje novih vijesti na školskoj mrežnoj stranici <http://os-podmurvice-ri.skole.hr/comenius>
- Utvrdili smo različitost božićnih običaja te si međusobno čestitali božićne i novogodišnje blagdane
- Sudjelovanje na dječjoj maškaranoj povorci 2013. godine — Karneval Grada Rijeke s logom i maskom projekta — leptir — Promjena počine od mene
- Stvaranje video uratka i rječnika na razini 8 zemalja partnera u kojem se navode ranije utvrđene pozitivne riječi prema izboru učitelja i učenika sudionika projekta, iste riječi učenici su ilustrirali
- Snimanje DVD-a s pjesmom “Sretan rođendan” koju smo prezentirali svim učenicima i učiteljima koji slave rođendan u mjesecu svibnju
- Obilježili smo prigodno Dan Europe u školskoj knjižnici
- Proveli smo aktivnost “Pogodi moje raspoloženje” u kojoj su sudjelovali učenici likovnih grupa svih 8 zemalja partnera
- U Školskim novinama objavili putopis s prve dvije mobilnosti
- U Novom listu objavili članak o cijelom projektu
- Započeli smo krajem školske godine 2013. aktivnost između učenika “Imaginiraj moj život”, u kojoj su učenici usporedili vlastita predviđanja i stvarnost i nastavili s njom u 2014. godini.

- Izdali smo zajedničku knjižicu: Birajmo pozitivne uzore u kojoj je nama pozitan uzor književnica Ivana Brlić-Mažuranić i njezin književni lik šegrt Hlapić

Glasanje za logo

- Snimili zajednički DVD pod mentorstvom profesora Krešimira Špralje, u kojem dramatiziramo pozitivne uzore: mi smo dobili francuskog komičara Coluchea, a Španjolci našeg šegrt Hlapića
- Kolega Theo de Canziani Jakšić, skrbitelj Spomeničke knjižnice i zbirke Vile Ružić predstavio je gostima povijest i znamenitosti Rijeke i Vile Ružić
- U vijećnici Grada Rijeke održan je prijam za učenike i nastavnike svih osam zemalja sudionika Comenius programa¹
- U dvorani Osnovne škole Podmurvice održana je svečanost u povodu završetka Comenius projekta: “Smijehom kroz Europu”, na kojoj su učenici škole Podmurvice, za učenike i nastavnike sedam europskih zemalja priredili prigodan program.²

¹ Prijem u gradskoj vijećnici dostupan na <http://www.rijeka.hr/PrijamZaSudionikeComeniusProjekta>

² Svečanost u povodu završetka projekta dostupna na <http://www.rijeka.hr/SvecanostPovodomZavrsetka>

Gotovo sve navedene aktivnosti započele su u knjižnici, učenici su u njoj motivirani, u njoj su pisali, pripremali priredbu, birali logo projekta, odabirali likovne radove, proučavali podatke o zemljama partnerima, stvarali tekst o Ivani Brlić-Mažuranić kao uzor-ženi i crtali šegrta Hlapića, knjižničarka je sve vijesti o projektu konstantno objavljivala na školskoj i projektnoj mrežnoj stranici.

Comenius u Vili Ružić

Kao knjižničarka najponosnija sam na knjižicu “Stories with a Positive Role Model” objavljenu u velškoj Whitestone primary school, Swansea. U njoj je svih osam škola naših Comenius partnera moralo odabrati ličnost koju će opisati u zajedničkoj knjižici kao pozitivan uzor. Mi smo odabrali **Ivanu Brlić-Mažuranić** i **šegrta Hlapića**, našeg stogodišnjaka koji poštenjem, marljivošću i istinom dolazi do svojih ciljeva. Uvrstili smo pismene izričaje dvije naše učenice: Jane Krivošić i Marije Lanc koje su predstavile viđenje svoje heroine, lika koji ih nadahnjuje i odiše pozitivnim stavom, a

Dan Europe u knjižnici

prvašići su ih oslikali. Broj prijavljenih literarnih i likovnih radova radova bio bi dovoljan za još jednu knjižicu.

Kao i u svemu i u ovome smo različiti. Velšani su izabrali psa Jacka koji je spasio djecu od utapanja pa je dobio čak i svoju grobnicu, Turci svog utemeljitelja Ataturka, Nijemci Malalu, Francuzi komičara Coluchea koji je cijelu Francusku potaknuo na humanost i otvorio Restorane srca u kojima se mogu nahraniti beskućnici.³ Na zajedničkom sastanku u Francuskoj izvlačili smo listiće tko će dramatizirati koji zadani lik, naravno ne svoj, što je objedinjeno na zajedničkom DVD-u. Našeg šegrta Hlapića za drama-

³ Priložen dokument na školskoj web stranici: http://os-podmurvice-ri.skole.hr/comenius?news_hk=5452&news_id=779&mshow=802#mod_news

tizaciju su dobili Španjolci a tražili su barem jedan odlomak preveden na engleski ili možda španjolski jezik. Tu je krenula knjižničarska potraga za prijevodima po raznim knjižnicama, među kolegama i u Spomeničkoj knjižnici “Mažuranić-Brlić-Ružić” u Vili Ružić. Na kraju nam je u potpunosti pomogla gđa Amelija Žulj iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja radi u Središnjoj informacijskoj službi. Pronašla je Čudnovate zgode šegrta Hlapića prevedene u potpunosti na španjolski jezik (prevoditelji: Jorge Razmilic, Andres Rajevic). Naslov na španjolskom je **Las aventuras del aprendiz Lapich**. Objavio ga je nakladnik Verinsa u Santiago de Chileu 1989. godine, a ilustrirao Ivan Lacković Croata.

Poslala nam je skenirani prvi ulomak knjige i naslovnu stranicu knjige **Las aventuras del aprendiz Lapich** i zaželjela nam puno uspjeha.

Na taj je način Škola CEIP Agustin Espinosa s Tenerifa saznala tko je Ivana Brlić Mažuranić i njen lik šegrt Hlapić, a scena iz knjige u izvođenju njihovih učenika odigrana je i snimljena na njihovoj školskoj pozornici za što dokaz imamo na zajedničkom DVD-u. Naši učenici su dobili dramatizaciju francuskog komičara Coluchea, koji se obogatio svojim stand-up nastupima, kritizirao vlast, a naročito popularan postao je zbog svog humanitarnog rada. Učenici petog i šestog razreda s velikim entuzijazmom profesora češkog jezika Krešimira Špralje snimili su briljantan video uradak kojim su našim učenicima, i svim Comenius partnerima približili Coluchea i njegov rad. Kolegice iz Francuske Martine i Violaine obvezale su se predstaviti film humanitarnoj fondaciji Coluche jer ga smatraju izuzetno vrijednim. Aktivnost je nastavljena u Vili Ružić, u kojoj je profesor Theo de

Knjižica *Positive Role Model*

Canziani Jakšić, skrbitelj Spomeničke knjižnice i povjesničar umjetnosti, održao zanimljivo predavanje na engleskom jeziku za naše goste, o stvaranju zbirke umjetnina i knjiga. Proglašen je *Unique* osobom, a svoje su impresije na sedam jezika gosti iz Europe zapisali u Knjizi dojmova. Što reći na kraju?

Projekt "Smijehom kroz Europu" smatram izuzetno vrijednim zbog svega humanog i vrijednog što je on donio. U završnom posjetu našem gradu ujedinio je naše djelatnike i učenike u stvaralačkom radu: od likovnog, literarnog stvaralaštva, brojnih prijevoda na engleski jezik, do spoja modernog i tradicionalnog plesa, uloge roditelja u gostoprimstvu, našeg gradonačelnika Vojka Obersnela i poglavarstva Grada Rijeke. Gotovo da

Posjet Rijeci

nije bilo osobe koja nije na neki način bila uključena. Sve što se događalo zbližilo nas je. Zaista nezaboravno! Realizirali smo moto projekta: Smijehom kroz Europu. Smijali smo se zajedno, šetali zajedno, radili zajedno, pjevali zajedno, upoznavali nove predjele Europe zajedno, postali prijatelji s novim ljudima koji su od nas toliko različiti, a u srcu toliko isti. Svi se smijemo na istom jeziku. Živjeli smo jednu bajku. Do viđenja, do novih susreta, možda s istim ljudima na nekom novom mjestu.

Iz knjižnica

Osvrti, prikazi, vijesti

Deset godina rada Županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

Gradska knjižnica Rijeka
ljiljana.crnjar@gkri.hr

Županijski bibliobus

Središnjom svečanošću održanom 23. rujna 2014. u Vrbovskom kao i nizom programa u dvomjesečnom razdoblju od polovice rujna do polovice studenog, obilježena je 10. obljetnica Županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka.

Da podsjetimo, Županijski bibliobus, *knjižnica na kotačima*, Gradske knjižnice Rijeka, krenuo je na svoju prvu vožnju iz Ravne Gore 16. studenog 2004. godine pod motom *Knjiga svima! Knjigom do svih!*

Bio je to rezultat partnerskog projekta Gradske knjižnice Rijeka i Primorsko-goranske županije uz sufinanciranje Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Cilj projekta bio je omogućiti osnovnu kulturnu uslugu – dostupnost knjiga i informacija svakom građaninu neovisno o mjestu njegova stanovanja. Povoljna okolnost bila je što je, nakon upornog lobiranja od strane knjižničarske struke, Ministarstvo kulture RH, počevši s 2003. godinom, imalo otvorenu financijsku liniju za sufinanciranje nabave novih bibliobusnih vozila.

Primorsko-goranska županija prepoznala je vrijednost projekta, prihvatila ga i sufinancirala, zajedno s MK RH, nabavu i opremu bibliobusa. Županija i danas redovito, s više od 50%, sufinancira rad Županijskog bibliobusa, dok udio općina i gradova iznosi oko 30% a što u proračunu svakog od njih iznosi po 18.000,00 kn godišnje. Ministarstvo kulture RH redovito sufinancira nabavu knjižnične građe za bibliobus.

Županijski bibliobus pruža knjižnične usluge na području dvanaest jedinica lokalne samouprave, točnije gradova Delnica i Vrbovskog te općina Baška, Brod Moravice, Fužine, Jelenje, Lokve, Matulji, Mrkopalj, Općina Vinodolska, Ravna Gora i Skrad. Obilazi 33 naselja na 44 stajališta. Bibliobus dolazi svaka dva tjedna na isto stajalište, u isto vrijeme, često i usprkos zimi, snijegu i ostalim vremenskim nepogodama. U proteklih 10 godina prevalio je više od 260.000 km, od čega u 2013. godini 30.822 km. U svom

fondu nudi više od 12.000 knjiga i gotovo 1.000 jedinica neknjižne građe. U samom vozilu smješteno je između 3.500 do 4.000 jedinica. Ukoliko pojedina građa nije trenutno dostupna ona se sljedeći put, prigodom dolaska na stajalište donosi iz spremišta.

U bibliobusu se mogu posuditi klasična i suvremena djela svjetske i hrvatske književnosti za djecu i odrasle, stručno-popularna literatura, slikovnice, stripovi glazbeni CD-i, filmski DVD-i (igrani, dokumentarni, dječji i crtani filmovi). Formirana je manja zavičajna zbirka tzv. Goranska policca koja broji više od stotinu djela goranskih autora, djela o Gorskom kotaru i sl. Tematikom građe koja se nudi u bibliobusu nastoje se zadovoljiti različiti interesi korisnika ali ima i specifičnih sadržaja zanimljivih stanovnicima područja koje bibliobus obilazi, od uzgoja jagoda, lovstva, poznavanja gljiva i dr. Ukratko u Bibliobusu se mogu naći sadržaji za cijelu obitelj! Upis u Bibliobus je besplatan za svu djecu zaključno s četvrtim razredom osnovne škole, dok stariji plaćaju svega 10,00 kn za godinu dana.

Od 2012. godine djeluje čitateljski klub Županijskog bibliobusa pod nazivom *Biblioklub*.

Zamišljen je kao knjižnična programska aktivnost koja promiče čitanje iz užitka. Čitateljski klubovi temelje se na grupi čitatelja koji čitaju istu knjigu, nakon čega slijedi zajednički sastanak i grupna rasprava pod vodstvom moderatora. *Biblioklub* je prilagođen specifičnostima područja i mogućnostima, te ne okuplja uvijek istu grupu čitatelja. U programu sudjeluje šest osnovnih škola: Brod Moravice, Brod na Kupi, Fužine, Lokve,

Ravna Gora i Skrad te jedna područna: PŠ Severin na Kupi. U svakoj sezoni Gradska knjižnica Rijeka u suradnji sa školama-partnerima i jednom od općina u kojima se održava projekt organizira susret svih Biblioklubaša s izabranim hrvatskim dječ-

Izložba o 10. obljetnici Bibliobusa u Narodnoj čitaonici

jim piscem, a susret se održi u Domu kulture za tu prigodu odabrane općine.

O radosti i susretljivosti kojom se dočekuje Bibliobus na svakom stajalištu svjedoče članovi posade bibliobusa, Ivan Čermelj, Marin Baranašić, a odnedavno i nova kolegica Ana Gregorić, dipl. knjižničarka ali i za sada jedina vozačica među ostalim posadama hrvatskih bibliobusa!

Povodom obljetnice priređena je i izložba *Knjiga svima! Knjigom do svih!* – prvo desetljeće Županijskog bibliobusa, autorica Marije Šegota-Novak i Ljiljane Črnjar koja je predstavljena u gradovima i općinama Gorskog kotara te u Narodnoj čitaonici. U produkciji Kanala Ri snimljen je film *Županijski bibliobus – 10 godina s Vama*.

Nadamo se da će ova naša *putujuća bajka* trajati još dugo na radost sadašnjih i novih korisnika!

Priručnik pedagoške dokumentacije

Ksenija Petelin

prof. pedagogije, stručni suradnik mentor, specijalist promocije zdravlja i
prevencije ovisnosti

OŠ Petra Zrinskog Čabar
ksenija.petelin@ri.t-com.hr

mr. sc. Nataša Možgon Kauzlarić

prof. pedagogije i dipl. bibliotekar

OŠ Dr. Branimira Markovića
natasa.mozgon@ri.t-com.hr

Tanja Jakovac

prof. pedagogije, stručni suradnik savjetnik

OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko
tanja.jakovac1@ri.t-com.hr

U svibnju 2014. godine u Ravnoj Gori održana je promocija Priručnika pedagoške dokumentacije autorica: Tanje Jakovac, Ksenije Petelin, Nataše Možgon Kauzlarić, Ingrid Šimičić i Monike Bajt Stepčić. Sve su autorice stručne suradnice pedagoginje zaposlene u školama Gorskoga kotara. Priručnik je tiskan u izdanju Naklade Ljevak, a uredništvo knjige potpisuje Mirjana Jukić.

Autorice su ovim priručnikom obuhvatile izuzetno važan dio rada pedagoga i učitelja, a to je područje vođenja pedagoške dokumentacije.

Priručnik je namijenjen učiteljima i stručnim suradnicima, pedagozima koji tek započinju s odgojno-obrazovnim radom, ali i svim prosvjetnim djelatnicima koji neprestano žele unapređivati i inovirati svoj rad. Prikazuje obveznu dokumentaciju škole, dokumentaciju vezanu uz nastavu i izvannastavne aktivnosti, školsku dokumentaciju te dokumentaciju školskog pedagoga. Priručnikom je obuhvaćeno vođenje tzv. formalne dokumentacije pedagoške dokumentacije propisane zakonom i pravilnicima — matična knjiga, e-matica, registar učenika, razredna knjiga s imenikom, pre-

gledom rada i dnevnikom rada, e-Dnevnik, upisnica u školu, prijavnice i zapisnici o polaganju popravnog i razrednog-predmetnog ispita, spomenica škole, svjedodžba i prijepis ocjena. Opisano je i vođenje dokumentacije vezane uz nastavu i izvannastavne aktivnosti, a to su statističke evidencije i izvješća o subjektima nastavnog procesa, pohvalnice i druga priznanja, zapisnici učiteljskog vijeća i ostalih stručnih tijela, knjiga evidencije zamjenjenenazočnih učitelja, pregled rada izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti.

Važan dio pedagoške dokumentacije je onaj koji se vodi na razini škole, a temelji se i usklađuje s naputcima, preporukama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za odgoj i obrazovanje, propisanim zakonom, pravilnicima, kao što su godišnji plan i program rada škole, školski kurikulum, godišnji, mjesečni planovi i programi rada učitelja i stručnih suradnika te nastavne pripreme učitelja i stručnih suradnika. U priručniku su autorice pokušale definirati poslove učitelja i pedagoga u vođenju pedagoške dokumentacije.

Posebno poglavlje čini dokumentacija školskog pedagoga. Uloga je školskog pedagoga da potiče, usmjerava i unapređuje pedagoške procese u školi. Prema riječima autorica, pedagoška dokumentacija vrlo je važna i bez nje nije moguć niti jedan smislen i kvalitetan pedagoški rad koji se želi unapređivati. Kod vođenja pedagoške dokumentacije uloga pedagoga je dvojaka, on skrbi o dokumentaciji škole i sam dokumentira svoje pedagoške aktivnosti na stručan i profesionalan način. U dijelu vezanom uz dokumentaciju školskog pedagoga izdvojena su poglavlja vezana uz vođenje

dosjea učenika, dokumentiranje rada s učenicima, roditeljima i učiteljima, školske projekte te kvalitativnu i kvantitativnu analizu odgojno-obrazovnog procesa. Najviše je razrađeno područje dokumentiranja rada s učenicima jer obuhvaća upise

Pedagoški priručnik – promocija

učenika u školu, savjetodavni, individualni i grupni rad s učenicima, plan i realizaciju rada na satovima razrednog odjela, Vijeće učenika, profesionalnu orijentaciju i e-upis u srednju školu, dokumentaciju učenika s posebnim potrebama, učenike s teškoćama u razvoju te darovite učenike. Osim opisa na koji se način vodi određena pedagoška dokumentacija ponuđeni su i primjeri obrazaca koje su autorice same kreirale i koriste ih u svom radu.

Autorice se posebno zahvaljuju svima koji su im svojim savjetima, podrškom i sugestijama pomogli u izradi priručnika.

Prof. dr. sc. Stjepan Staničić, recenzent priručnika, ističe da je Priručnik pedagoške dokumentacije vrijedan vodič ne samo školskim pedagogima, nego i drugim stručnim suradnicima, a posebno učiteljima i ravnateljima za upoznavanje, razumijevanje i korištenje pedagoške dokumentacije u funkciji razvoja škole te ističe da priručnik zaslužuje postati obveznom li-

teraturom na studiju pedagogije, kao i literaturom učiteljima i pedagozima u pripremi stručnih ispita.

Recenzent doc. dr. sc. Ante Kolak ističe vrijednost priručnika kao značajnog pomagala u pedagoškom radu u kojem se na jednom mjestu može pronaći sva potrebna dokumentacija bitna za školsku praksu te ga smatra izuzetno korisnim pedagoškim djelatnicima na početku profesionalne karijere, kao i studentima učiteljskih fakulteta i studentima pedagogije.

Pogurajmo Bibliobus

Kristian Benić

Gradska knjižnica Rijeka
kilekile@gmail.com

Gradska knjižnica Rijeka krenula je u javnu akciju prikupljanja sredstava za novo vozilo Gradskog bibliobusa koja u sebi sadržava elemente u posljednje vrijeme popularnog “crowdfundinga”, prikupljanja sredstava za projekt uz pomoć samih korisnika. Akcija pod nazivom “Pogurajmo bibliobus” službeno je započela u ponedjeljak 8. rujna na Međunarodni dan pismenosti na Korzu gdje je organiziran prikladan trodnevni program, a trajat će do ostvarenja cilja.

Potrebu za akcijom nametnule su prvenstveno okolnosti jer je cijenjena i dugovječna usluga koja zajednici služi od 1969. godine i to kao prvi bibliobus u Jugoslaviji došla u opasnost da bude naprasno prekinuta. Naime, sadašnje vozilo Gradskog bibliobusa staro je 25 godina, karoserija je trula, mehanički kvarovi česti, rezervni dijelovi teško dobavljivi, a konstrukcija autobusa preglomazna da bi dopustila inovativnije postupanje i razvoj usluge na novim lokacijama... Stoga budućnost s novim vozilom donosi transformacije i nova područja bavljenja koji postaju dodana vrijednost ulaganja. Želja je unaprijediti i nanovo osmisliti dosadašnji rad, uvesti nova stajališta, poboljšati funkcionalnost vozila, promijeniti radno vrijeme ne bi li kvalitetnije služili zajednici.

Projekt nabave novog bibliobusa sastoji se od više aktivnosti, a to su izbor i kupnja novog vozila, adaptacija u pokretnu knjižnicu, kompletno opremanje potrebnom opremom i naposljetku likovno uređenje vanjštine bibliobusa koje će biti izabrano nagradnim natječajem. Ukupna vrijednost projekta procijenjena je na 700 000 kuna. Knjižnica je iz vlastitih sredstava već osigurala početnih 220 000 kuna, a cilj je akcije donacijama popuniti

razliku i doći do konačnog cilja. U današnje vrijeme 700 000 kuna zvuči jako puno, nedostižno, a hrvatsko društvo je naviknuto da se odustaje i od egzistencijalnijih stvari, ali ta defetistička i pesimistična priča nije nešto čemu se GKR želi prepustiti jer oni koji trebaju ovakvu uslugu zaslužuju pristup knjigama.

Posebno je zanimljivo da se akciji priključila skupina riječkih kreativaca s područja kreativnih industrija (Kreativni kolektiv Kombinat, Studio Artlan, Cipmann, Molekula, Manufaktura) koji su se upoznali u svjetlu riječkih razgovora o *coworkingu*, a koji do sada nisu zajednički sudjelovali na projektima. Odlučili su se baš za bibliobus jer su uvidjeli da je takva inicijativa/akcija veoma bitna za zajednicu. Nastao je tako simpatičan vizualni identitet, kampanja i mrežna stranica <http://gkr.hr/bibliobus/>. Poznati Riječani iz različitih sfera također su pružili podršku sudjelovanjem u motivacijskom videu:

<https://www.youtube.com/watch?v=u9gCI6toLvY&feature=youtu.be>

**BUDI JUNAK OVE
PRIČE** i poguraj je
prema sretnom
završetku.

Prvi su “gurači” financijama INA, Vertex BS, Eidos d.o.o., a raznom pomoći i logistikom Metronet, Dječji vrtić *Rijeka* — podcentar *Krijesnice*, Rimeteo, Sluga, Hoću bedž, Glazbena knjižara Rockmark, a i svi se građani pozivaju na doniranje, dijeljenje ili pomaganje bibliobusu na neke druge načine, koji mogu biti presudni u “poguravanju”. Stoga je važno napomenuti da se kroz rujan i listopad u svim odjelima i ograncima Gradske knjižnice Rijeka anonimno doniraju sredstva u posebne kasice te se i na taj način pomaže guranju bibliobusa. U sklopu akcije održat će se i aukcija slika poznatih umjetnika za poslovnu zajednicu.

Novi izazovi

mr. sc. Maja Cvjetković, prof.

Građevinska tehnička škola Rijeka
maja.cvjetkovic@hotmail.com

Promjena, mijena sastavni je dio naših života. Promjena nas drži budnima, daje nam novu energiju, a u isto vrijeme izvlači nas iz zone ugone u kojoj se osjećamo sigurno i zaštićeno. Upravo zbog straha od novina, iznenađenja koja su moguća kad zamijenimo poznato nepoznatim, mnogi od nas ostaju cijeli svoj radni vijek vjerni istom pozivu ili istom poslodavcu, čvrsto zatvoreni u okvire i radijuse kretanja, nekad davno zacrtane te s nestrpljenjem iščekuju trenutak umirovljenja.

Ipak, postoje i drugačiji djelatnici, naši kolege koji su angažiranost i aktivnost iz svoje radne biografije prenijeli u svoje (ne)mirne umirovljeničke dane, oplemenivši ih novim znanjima, vještinama i interesima.

Ovaj tekst posvećen je profesorici, knjižničarki, umirovljenici, pčelarici (upravo i baš tim redom) Katarini Kohler. Katarina Kohler je rođena u Vinkovcima gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. U Zagrebu završava studij Povijesti umjetnosti i komparativne književnosti.

Našom sugrađankom Katarina postaje 1975. godine kada se zaposlila u Građevinskom školskom centru kao profesorica likovne umjetnosti i hrvatskoga jezika. Kao nastavnica bila je aktivna u struci i angažirana u radu s učenicima, nastojeći im približiti ljepotu umjetnosti. Suradivala je s nizom riječkih i zagrebačkih kulturnih ustanova te vodila učenike na izložbe i u muzeje.

U školskoj knjižnici radila je od 1994. godine, a 1995. godine položila je stručni ispit iz knjižničarske struke te stekla zvanje diplomiranog knjižničara. Završnim pismenim radom na temu *Ispitivanje korisničkih potreba u knjižnici Graditeljske i poljoprivredne tehničke škole u Rijeci*, Katarina Kohler ukazala je na to da su predmet njezina interesa korisnici, učenici i nastavnici Škole, što je svojim radom dokazivala do trenutka umirovljenja.

Prostor knjižnice i čitaonice prostor je rada i suradnje knjižničara s nastavnicima i učenicima. Katarinina knjižnica bila je mjesto na kojem se mogla pronaći dobra, provjerena informacija i savjet za još kojom knjigom više. Marljivo je obilježavala važne godišnjice i datume, nenametljivim, ali zanimljivim i svima vidljivim izlozbama koje su nerijetko imale i javni karakter.

Kod učenika je nastojala razvijati sposobnosti za samostalan rad tako što bi ih upućivala na različite izvore znanja kao i na njihovo korištenje. U razvijanju kreativnih i estetskih mjerila, važno joj je bilo razviti samokritičnost i procjenu u postupku pristupa temi. Isticala je humanost, toleranciju te potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem, kao nužnosti, ali i zadovoljstvo.

U svojoj novoj struci, u knjižničarstvu, bila je aktivna, prisutna i sudjelovala u svim važnim tijelima od samih početaka. Od 1994. godine do umirovljenja bila je članica Knjižničarskog društva Rijeka i Hrvatskog knjižničarskog društva. Njezino aktivno sudjelovanje u Društvu prepoznali su kolege i suradnici te je 1998. godine izabrana za predsjednicu Upravnog odbora Knjižničarskog društva Rijeka i tu je dužnost obavljala dvije godine. 1998. godine izabrana je u Vijeće za školske knjižnice. Aktivno je sudjelovala na skupovima i Proljetnoj školi školskih knjižničara te je svojim radovima doprinijela radu društva, školskim knjižničarima i zajednici u cjelini.

Umirovljenjem, Katarina Kohler nastavlja aktivno djelovati u zajednici. Završila je pčelarsku školu i svoj je hobi odlučila pretvoriti u zanimanje tako da je ne možemo titulirati umirovljenicom.

Povremeno navraća u Školu i knjižnicu, ali sve rjeđe, jer, kako kaže, pronašla je novi izazov, svoj novi poziv i vrijeme za sebe.

Događanja u Gradskoj knjižnici i čitaonici “Viktor Car Emin” Opatija

Karmen Zubčić-Mandekić

Gradska knjižnica i čitaonica “Viktor Car Emin” Opatija
karmen.mand@gmail.com

Gradska knjižnica Opatija od svog osnutka, uz svoju redovnu knjižničnu djelatnost, nastoji svoje usluge obogatiti različitim programima i događanjima koji su zapaženi i posjećeni. U osmišljavanju svog Programa, Knjižnica slijedi svoju zadaću, misiju i viziju te omogućuje pristup informacijama, idejama i umjetničkim djelima, a time otvara put k znanju, misli i kulturi.¹ Osim navedenog, Knjižnica svojim programima nastoji privući sve potencijalne korisnike i svojom kreativnošću postati poželjno mjesto susreta i okupljanja. Knjižničari aktivno sudjeluju u izradi programa prateći razne kulturne manifestacije (Mjesec hrvatske knjige, Noć knjige, Dan hrvatskih knjižnica), organiziranje raznih predavanja, izložaba, obilježavanje značajnih obljetnica i datuma (Međunarodni dan pismenosti, Međunarodni dan jezika, Svjetski dan turizma, godišnjice rođenja i smrti književ-

¹ Izjava IFLA/FAIFE, odobrena od Izvršnog odbora IFLA-e 25. ožujka 1999.

nika, znanstvenika i ostalih kulturnih djelatnika) te nekih lokalnih obilježnica i zavičajnih pisaca (Dan grada Opatije, Dan Gradske knjižnice Opatija, godišnjice pisaca Viktora Cara Emina, Vladimira Nazora, Drage Gervaisa, Zorana Kompanjeta, Eugena Kumičića i drugih).

Umirovljenici doma Volosko – Valentinovo u knjižnici

Posebno valja istaknuti pružanje knjižničnih usluga korisnicima Doma umirovljenika Volosko s kojim Knjižnica održava izvrsnu suradnju dugi niz godina. Umirovljenici su česti gosti naše knjižnice i sudjeluju u mnogim radionicama i obilježavanjima značajnih datuma u samoj knjižnici, ali i u Domu, gdje knjižničari odlaze jednom mjesečno i čitaju odabrane tekstove namijenjene korisnicima koji se nalaze na dugotrajnom liječenju i medicinskoj skrbi u samoj ustanovi. Pritom je od velike važnosti suradnja i podrška stručnog medicinskog osoblja u Domu i knjižničara. Navedene aktivnosti planirane za treću dob i bolničke pacijente sa svojim izvornim uporištem u Smjernicama,² korisnicima donose vidno zadovoljstvo i korist

² IFLA-ine "Smjernice za knjižnične usluge za bolničke pacijente, starije osobe i osobe s posebnim potrebama u ustanovama za trajnu skrb i smještaj".

koju dobivaju kroz obnavljanje svojih spoznaja i iskustava kao i cjeloživotno učenje koje predstavlja potrebu modernog čovjeka.

Tijekom 2014. godine, Knjižnica je sudjelovala u obilježavanju značajne 170. godišnjice opatijskog turizma različitim događanjima u svom prostoru: tematskim izložbama (*Kamelije – simbol Opatije, Opatijski tramvaj, Opatijske šetnice*), *Putovanje u Isadorin svijet* u suradnji s Plesnim art laboratorijem i Centrom Koraki, gostovanje teatrologinje Mani Gotovac, te brojna događanja u Mjesecu hrvatske knjige: predstavljanje autobiografije Tereze Kesovije, predstava škole stranih jezika Euroway Kastav uz prezentaciju svoje kuharice, predavanje psihologinje Ljubice Uvodić Vranić, te gostovanje spisateljice za djecu i mlade Nade Mihelčić. Dječji odjel “Halogica” ostvaruje brojne posjete najmlađih korisnika koji rado dolaze na pričaonice petkom na kojima, uz vodstvo knjižničara i ostalih stručnih djelatnika, pokazuju svoju kreativnost i interes za književno-umjetničke tekstove odabrane za njihov uzrast. Kulturno-animacijski sadržaji koje nudi Knjižnica, prate potrebe korisnika i omogućuju im kreativno provođenje slobodnog vremena tijekom cijele godine.

Izložba akademske slikarice Ljiljane Barković

140. obljetnica Gradske knjižnice Crikvenica

Irena Krmpotić, prof.

Gradska knjižnica Crikvenica
irena@knjiznica-crikvenica.hr

Uvijek je lijepo kada se proslavlja nečiji rođendan, ali kada se radi o 140. staroj knjižnici s ponosom i divljenjem svi stajemo pred takvom tradicijom. Upravo tu obljetnicu proslavila je i “stara dama” Gradska knjižnica Crikvenica. Sama središnja svečanost upriličena je na početku Adventa kada su svi nostalgичni, punih srca i osjećaja topline u duši i pravo je to vrijeme kako bi se obilježila tako važna i vrijedna obljetnica. Svečanost su svojim prisustvom uveličali potpredsjednik županijske skupštine g. Željko Plazonić, gradonačelnik Grada Crikvenice g. Damir Rukavina, voditeljica Matične službe PGŽ gđa. Ljiljana Črnjar i voditeljica službe nabave, obrade i zaštite u Gradskoj knjižnici Rijeka gđa. Milka Šupraha Perišić. Mnogobrojnu publiku koja je do posljednjeg mjesta ispunila Gradsku vijećnicu u Crikvenici, a posebno ljubitelje dobre knjige i prijatelje knjižnice pozdravila je v. d. ravnateljica Irena Krmpotić i naglasila da joj je pripala jedna od najugodnijih dužnosti ravnateljica Knjižnice, a to je provesti goste ukratko

kroz slavljeničku prošlost Knjižnice te da bi se o bogatoj povijesti knjižnice u Crikvenici dalo dugo pričati, ali se osvrnula samo možda najznačajnije trenutke, koje je ionako bilo vrlo teško izdvojiti.

Osnivanje

Građani Crikvenice predvođeni Ivanom Skomeržom su 6. listopada 1874. godine osnovali Društvo narodne čitaonice. Iste godine Odjel za unutarnje poslove pri Zemaljskoj vladi Banovine Hrvatsko Slavonsko Dalmatinske odobrava Pravila Narodne čitaonice u Crikvenici. Čitaonica,

osim novina, nabavlja sve više knjiga pa se 1894. registrira pod nazivom Narodna knjižnica i čitaonica. Kao rezultat odupiranja mađarizaciji i nastojanja da se istakne hrvatski karakter knjižnice, 1904. godine ona mijenja naziv u Hrvatska čitaonica. Najzaslužniji za to bili su monsignor dr. Niko Veljačić i dr. Ivan Kostrenčić, prvi hrvatski sveučilišni bibliotekar, koji je sredio i obogatio knjižničnu građu. Zanimljivo je napomenuti da je već tada Čitaonica pružala usluge turistima pa ju je u nabavi građe novčano pomagalo i Lječilišno povjerenstvo. Pritisci vladajućeg jugoslavenskog režima na rad Hrvatske čitaonice, sve veće siromaštvo i opadanje broja članova rezultiraju njezinim zatvaranjem 1927. godine.

Dana 16. srpnja 1937. godine održana je u gostionici "Pristanište" Osnivačka skupština Narodne čitaonice koju su organizirali napredni mještani. Veliku raspravu izazvalo je pitanje naziva, no prevladala je svijest da bi hrvatska u nazivu moglo uzrokovati zabranu djelovanja. Knjižnica tada započinje s radom u jednoj prostoriji gostionice. Temeljem prijedloga kotarskog načelnika Juraja Mihalića upućenog Odjelu za unutrašnje poslove banske vlasti Hrvatske i njegova izvješća u kojem navodi da se na plesnoj zabavi koju je organizirala Čitaonica pjevala "Radnička pjesma", 4. svibnja 1940. godine zatvara se Narodna čitaonica koja je tada imala 106 članova.

Godine 1953. osnovana je Narodna knjižnica i čitaonica sa skromnim knjižničnim fondom, smjestivši se u prizemlju nekadašnjeg hotela "Bellevue".

Knjižnica 1964. g. ponovno seli u Dom kulture na Petaku, no ubrzo nakon preseljenja izbija požar u kojem je stradala sva knjižnična građa. Iste

godine otvara se novi prostor Knjižnice na Strossmayerovom šetalištu 22, gdje i danas djeluje.

Od 1. siječnja 1978. Knjižnica je u sastavu Narodnog sveučilišta i postala je pokretač i organizator svih kulturnih zbivanja u Crikvenici: izložbi, koncerata, predstavljanja knjiga, druženja s književnicima. U veljači 1990. g. otvara se knjižnični stacionar u lječilištu "Thalassotherapie" sa stotinjak knjiga za potrebe pacijenata koji je danas zatvoren, ali je Knjižnica u pregovorima za ponovno otvaranje stacionara. Od 1. travnja 1990. Knjižnica je u sastavu Centra za kulturu koji 1996. godine mijenja naziv u Ustanova za kulturu "Dr. Ivan Kostrenčić", a primjenom Zakona o knjižnicama od 1. veljače 2000. g., Knjižnica je samostalna ustanova pod nazivom Javna ustanova Narodna knjižnica i čitaonica.

Od 16. veljače 2010. g. djeluje kao **GRADSKA KNJIŽNICA CRIKVENICA**.

Gradska knjižnica Crikvenica u svim naseljima ima organiziranu neku od ustrojbenih jedinica narodne knjižnice, sukladno Standardima za narodne knjižnice u RH: ogranak ili knjižničnu stanicu. Sveukupan prostor kojim Knjižnica raspolaže na svim lokacijama trenutno iznosi 250 m² što predstavlja samo 45% minimuma Standarda.

Središnji odjel

Središnji odjel Crikvenica trenutno je smješten na izuzetno atraktivnoj i pristupačnoj lokaciji u Strossmayerovoj ulici, uz gradsku šetnicu, međutim

u veličinom potpuno neprimjerenom prostoru od 73 m² koji u mnogome utječe na kvalitetu knjižničnih usluga.

Raspolaže osnovnom opremom: pultom za knjižničara, policama koje su u fizički dotrajalom stanju te čitaoničkim stolovima i stolicama. Za računalno poslovanje od 2013. g. koristi se sustav ZaKi, implementiran u sklopu projekta izgradnje jedinstvenog knjižničnog sustava koji vodi matična, Gradska knjižnica Rijeka.

Gradska knjižnica Crikvenica ima i web stranicu aktivnu od 2011. g. koju redovito osuvremenjuje www.knjiznica-crikvenica.hr i novitet od ovoga mjeseca Facebook stranicu Gradska knjižnica Crikvenica.

Osnovni problem središnjeg odjela je nedostatak prostora, a problem je svakoga dana sve izraženiji i u smještaju knjižnične građe stvara ružnu sliku Knjižnice.

U ovim uvjetima gdje nema prostora za kretanje i podovi su prepuni knjiga i kutija, unatoč znanju i trudu knjižničarki često se teš-

ko pronalazi tražena knjiga. Zbog postojećeg problema ograničena je i nabava nove knjižnične građe te se time ujedno onemogućava i daljnji razvoj knjižnice te je onemogućeno organiziranje dječjih radionica kao i radionica za odrasle. Uz istaknuti problem prostora tu je i problem nedostatne i dotrajale informatičke opreme.

Ogranak Selce

Ogranak u Selcu također ima dugu povijest. Dana 18.12.1873. g. osniva se Narodna čitaonica u Selcu. U svakom slučaju osnutak Narodne čitaonice odmah poslije ugarsko-hrvatske nagodbe, tri godine poslije mađarskog prisvajanja Rijeke, događaj je koji jedno malo mjesto uvrštava 70-tih godina 19. st. u kulturnu i političku sferu Hrvatskog primorja.

U osnutku je čitaonica bila smještena u kući Kazimira Lončarića na selaćkom trgu i imala je TEK 18 članova. Razdoblje do 1904. godine obilježeno je kraćim ili duljim prekidima u radu i ponovnim obnavljanjem djelatnosti kada se 19. veljače osniva Hrvatska pučka knjižnica vezano za akciju hrvatskih književnika koji su utjecali na to da se u svim mjestima u Hrvatskoj osnuju pučke knjižnice.

Godine 1923. osniva se Fond za gradnju Doma prosvjete, pa 1934. godine Hrvatska pučka knjižnica seli u nove prostore Doma u kojima je i sada. Tada je Knjižnica posjedovala oko 1000 knjiga. Za vrijeme II. svjetskog rata rad Knjižnice se prekida. Od 1959. godine do danas Knjižnica neprekidno djeluje.

List po list, knjigu po knjigu, danas Selce ima svoju knjižnicu s fondom od oko 18 000 knjiga i 500-tinjak jedinica elektroničke građe, a posjeduje i bogatu zavičajnu zbirku Ivana Lončarića Papića i Vinka Antića. Knjižnica danas broji oko 400 članova i smještena je u Domu prosvjete u Selcu na 137 m².

Petu godinu za redom, u selačkom se ogranku provodi vrlo uspješan projekt *Petko u knjižnici* koji popularizira knjigu i knjižnicu kod najmlađih.

Knjižnična stanica Dramalj

U Dramlju knjižnična se stanica otvara 22. svibnja 2002. godine te korisnicima nudi beletristiku za djecu i odrasle, izbor stručno-popularne literature i obaveznu školsku lektiru.

Knjižna stanica Dramalj smještena je na lokaciji Dramaljsko selce 30 u novouređenome prostoru koji je svečano otvoren 7. lipnja 2013. g.

Knjižnična stanica Jadranovo

Knjižnična stanica Jadranovo započela je s radom 25. srpnja 1996. godine, a prošle je godine dobila novosagrađeni prostor u sklopu Osnovne škole Vladimira Nazora i trenutno je zatvorena dok se ne steknu svi uvjeti potrebni za rad.

Gradska knjižnica Crikvenica

Gradska knjižnica Crikvenica raspolaže fondom od 60 967 knjiga, 1637 jedinica multimedijalne građe, stotinjak jedinica neknjižne građe, zavičajnom zbirkom s ostavštinama dr. Vinka Antića i Ivana Lončarića Papića u ogranku Selce i Zavičajnom zbirkom u središnjem odjelu u Crikvenici. Od periodike je u ponudi 85 naslova raznih novina i časopisa. Čitaonice imaju veliki broj korisnika i uvijek su gotovo sva mjesta popunjena osobito u ljetnim mjesecima, kada se čeka i slobodno mjesto, a korištenje Čitaonice se ne naplaćuje.

Fond Knjižnice godišnje se povećava za oko 3 000 svezaka knjiga, nekoliko desetaka jedinica neknjižne građe te više naslova domaće periodike. Knjižnica ima 1658 članova od čega je najveći postotak djece i mladih, a od ukupnog broja članova ženska populacija dvostruko je veća.

Kulturne aktivnosti u narodnim knjižnicama su sastavni dio osnovne djelatnosti. Cilj je promicanje kulturnih vrijednosti u zajednici, očuvanje baštine, kulture, povijesti i tradicije lokalne zajednice. Knjižnica redovito organizira književne večeri i predstavljanje knjiga, manifestaciju Jadranski književni susreti i dodjelu književne nagrade Crikveničko sunce, a u prostoru Knjižnice redovito se postavljaju različite izložbe. Od ove godine knjižnica je višestruko povećala broj programa i radionica za korisnike što se naročito vidjelo u okviru Mjeseca hrvatske knjige kada su se nabavile ribice Sijamski borci kojima se tražilo imena, kuhalo se, pisalo pisma i crtalo, čitalo poeziju, opraštalo zakasnine i besplatno učlanjivalo nove članove.

Knjižnica i nadalje priprema nove projekte i programe pa je tako sa zadovoljstvom najavljeno sudjelovanje u Adventskom programu akcijama “Pričam ti priču” u sklopu koje će knjižničarke u Adventskom parku djeci čitati priče i “Slatki upis u Adventu” kada će svaki novoupisani član biti nagrađen slatkim paketom iznenađenja.

Jadranski književni susreti

Ova manifestacija već se trinaest godina organizira u suorganizaciji s Društvom hrvatskih književnika Zagreb i Gradske knjižnice Crikvenica što govori o njezinom kontinuitetu i podršci kulturne javnosti, a idejna začetnica je poznata i priznata hrvatska književnica rođena Crikveničanka Ljerka Car Matutinović.

Projekt ima za cilj popularizaciju književne riječi, kulturno okupljanje i druženje s poznatim imenima hrvatske književne scene, promidžbu i afirmaciju Primorsko-goranske županije i Grada Crikvenice u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, njegovanje i proučavanje povijesnih i kulturnih tradicija, razvijanje darovitosti i stvaralaštva, a u cijeli su projekt uključeni građani Grada Crikvenice, gosti i učenici crikveničkih osnovnih i srednjih škola. Zahvaljujući Jadranskim književnim susretima Crikvenicu su posjetila su eminentna imena hrvatske kulturne i književne scene. Na XI. Jadranskim književnim susretima po prvi je puta dodijeljena književna nagrada JKS skulptura *CRIKVENIČKO SUNCE*, a nagradu je dobio književnik Šimo Ešić. Na XII. JKS nagradu je dobio akademik Nedjeljko Fabrio, a ove

godine na XIII. JKS nastavili smo s dodjelom književne nagrade *CRIKVENIČKO SUNCE* i plakete te je dobitnik bio hrvatski književnik Miroslav Slavko Mađer. Cilj projekta je popularizacija književne riječi, kulturno okupljanje i druženje s poznatim imenima hrvatske književne scene, promidžba i afirmacija identiteta grada Crikvenice sa željom i namjerom uključivanja i ostalih gradova i mjesta u okolici i blizini Crikvenice, njegovanje i proučavanje povijesnih i kulturnih tradicija, razvijanje darovitosti i stvaralaštva.

U glazbenom programu središnju svečanost svojim iskričavim nastupom obogatile su dvije učenice Osnovne glazbene škole pri OŠ Vladimira Nazora iz Crikvenice, Chiara Pečaver i Stela Jud izvodeći nekoliko pjesama na gitari. Glazbeni dio je upotpunio i nastup ženske klape *Sveta Jelena* koja je prisutne i raznježila pjesmom *Crikvenice*.

Mr. sc. Miljenko Pandžić, dugogodišnji suradnik Knjižnice predstavio je uz zanimljivi video uradak dvije rukopisne ostavštine Zavičajne zbirke ogranka Selce.

Rukopisna ostavština Ivana Lončarića Papića obuhvaća oko 350 svezaka knjiga, časopisa te rukopisnu ostavštinu koja se čuva u 48 standardnih arhivskih kutija, 28 rukopisnih knjiga i 12 rukopisnih 'teka' te nekoliko uvezanih rukopisnih 'zapisa'. Ostavština sadrži i brojne dokumente, zapisnike sjednica Poglavarstva nekadašnje Općine Selce i niza drugih ustanova s kraja 19. stoljeća pa do njegove smrti 1964. godine, zatim muzikalije, zavičajnu građu, planove mjesta, razglednice kao i niz zabilježenih narodnih pjesama i proze koje su 1933. g. objavljene tiskom u knjizi Paćuharije. Os-

tavština ima oko 50000 stranica rukopisa i dokumenata, a autografskih je stranica oko 8000 — rukopisi Ivana Lončarića Papića ili rukopisi drugih osoba s njegovim bilješkama. Svaku od rukopisnih knjiga koje je sam izradio (28 knjiga, 12 “teka”, nekoliko svezaka “zapisa”) Papić je sam i ilustrirao velikim brojem javnosti još ne poznatih i ne-valoriziranih crteža i akvarela. Rukopisna ostavština dr. Vinka Antića, koji je bio urednik brojnih književnih, kulturnih i povijesnih časopisa, sadržajem je raznovrsna — osim njegovih rukopisa, izvornih, pisama i fotografija, tu su i rukopisi Janka Polića Kamova, rukopisne ostavštine Viktora Cara Emina te pojedini rukopisni tekstovi i osobni dokumenti Mate Balote i ostalih važnih ličnosti onoga vremena. Rukopisna ostavština čuva se u 192 standardne arhivske kutije, a osim rukopisa obuhvaćeni su i dokumenti — zapisnici i dokumenti Gradskog poglavarstva Crikvenice, Općinskog poglavarstva Selca i ukupno ima oko 200.000 stranica.

Jasminka Citković, pročelnica Upravnog odjela za kulturi i lokalnu samoupravu naznačila je da je kultura je u Gradu Crikvenici gotovo od samih početaka bila važan segment javnog života te da je, unatoč siromašnom području i teškom životu kroz stoljeća, stanovništvo od Jadranova do Selca živo sudjelovalo u radu kulturnih društava, čitaonica i Knjižnice. Moglo bi se reći da je kultura bila *način života*. Tome u prilog ide i činjenica da su Crikveniđani prema istraživanju pri izradi Strategije kulturnog razvitka Primorsko-goranske županije zauzeli visoko prvo mjesto na ljestvici kada je u pitanju zadovoljstvo kulturnom ponudom u Gradu, a čak 76% stanovnika Grada Crikvenice izrazilo je zadovoljstvo ponudom kul-

turnih sadržaja. Njih preko 90% smatra da je unatoč aktualnim nepovoljnim okolnostima u Hrvatskoj ipak opravdano ulagati u kulturu. S obzirom na percepciju književne ponude istraživanje je pokazalo da preko 60% stanovnika obalnog područja PGŽ smatra kako je književna ponuda visoka ili donekle zadovoljavajuća. Građani imaju vrlo pozitivan stav prema knjižnicama, a bit je u tome što knjižnice rade tijekom cijele godine, a Gradska knjižnica Crikvenica radi cijeli dan svaki dan od ponedjeljka do petka, pa se stvara kontinuitet u radu. S obzirom na ovakve izvanredne rezultate potvrđuje se opravdanost ovogodišnjeg ulaganja u područje koje pokriva program redovne djelatnosti ustanova i projekata u kulturi koje iznosi respektabilnih 5.000.000 kn. Međutim, ove godine dio ulaganja koji ulazi u tzv. kapitalna ulaganja podiže ukupni iznos za gotovo 1.100.000 kn što ukupno čini više od 6 milijuna i 100 tisuća kuna. Neke od najznačajnijih su: redovna djelatnost u kulturi, glazbeno-scenski programi i kulturne manifestacije, financiranje udruga u kulturi, kupnja i ulaganje u *Staru školu*, manifestacije u svezi kulture i prirodne baštine, sufinanciranje knjiga itd.

U djelatnost knjižnica spada i izdavačka djelatnost – sufinanciranje knjiga. Na prvi Natječaj za sufinanciranje izdavačke djelatnosti u 2015. g. Knjižnica je zaprimila šest prijava, a planirana sredstva iz Proračuna Grada iznose 45.000 kn budući da je Grad od 2015. g. sufinanciranje izdavačke djelatnosti dodijelio Gradskoj knjižnici Crikvenica te kao takav više ne sufinancira izdavačku djelatnost.

Ono što krase Gradsku knjižnicu Crikvenica je suradnja s ostalim kulturnim i obrazovnim ustanovama, udrugama i pojedincima, organiziranje

kulturnih programa: predstavljanja knjiga, organizacija književnih susreta, predavanja, stalne izložbe novih knjiga, likovne izložbe, tematske izložbe čime je uistinu postala zamašnjak kulture u Gradu Crikvenici. Poseban naglasak treba staviti na manifestaciju Jadranski književni susreti koji su postali prepoznatljiv kulturni brend Grada Crikvenice. Ova hvale vrijedna manifestacija ima potpunu podršku Grada i nadamo se da će postati jedno od važnijih događanja u PGŽ.

PoZiCa je zbornik literarnih i likovnih radova učenika osnovnih i srednjih škola prijateljskih gradova Poreča, Zaboka i Crikvenice koji je ove godine proslavio punoljetnost, svoj 18. rođendan. Svake godine zbornik se objavljuje pod pokroviteljstvom jednog od gradova, a od 2015. g. sufinanci-

ranje PoZiCe Grad dodjeljuje Gradskoj knjižnici Crikvenica. PoZiCa se sastoji od tri cjeline, a svaka predstavlja najuspješnije učeničke literarne radove u protekloj školskoj godini pojedinog grada. Svake se godine PoZiCa predstavlja u Zaboku tijekom trajanja Dana K. Š. Gjalskog, a zatim i u svakome od prijateljskih Gradova. Svrha ovog projekta je poticanje osnovaca i srednjoškolaca na kreativnost, širenje prijateljstva te bolje razumijevanje naših različitosti, a simbol je prijateljstva triju gradova. Na središnjoj svečanosti predstavili su se i crikvenički prvonagrađeni učenici: 1. nagrada bivša gimnazijalka SŠ dr. A. Barca: Nerea Cosutti (mentorica prof. Nada Rosandić Picek) i 1. nagrada za osnovnu školu Veronika Horvat, učenica 7. r. OŠ V. Nazora (mentorica Jasmina Manestar)

Za sami kraj programa najavljen je gradonačelnik Damir Rukavina koji je u kratkim crtama prikazao koncept prostora koji je planiran za preseljenje Gradske knjižnice Crikvenica navodeći to kao jedan od najvažnijih projekata i najbolji zalog za budućnost. Grad je nakon 50 godina Knjižnice na lokaciji Strossmayerovo šetalište 22 krenuo u kapitalni projekt preseljenja, iz ovog danas potpuno neadekvatnog prostora, u novi prostor na novu lokaciju u užoj zoni centra Crikvenice, u Vinodolsku ulicu 1 poznatiju kao *Stara škola*. Zgrada je izgrađena 30-ih godina prošloga stoljeća i evidentirana je kao zgrada više ambijentalne vrijednosti kroz Konzervatorsku studiju Grada Crikvenice. Projektom se zadržavaju postojeće konture zgrade. Ukupna predviđena površina knjižnice je cca 540 m² što je gotovo 8 puta veći prostor od onoga u kojem je Knjižnica danas smještena. Prizemlje zgrade je rezervirano za prostor Gradske knjižnice Crikvenica koji je pri-

stupačan i u interakciji s ulicom te koji se veže na vertikalnu od pet nivoa gdje su smješteni spremišni prostori (depoi) koji su povezani laganim stepeništem i liftovima te su zatvoreni za pristup korisnicima. Prizemlje je organizirano za otvoreni pristup korisnicima te su planirani prostori za predškolce, dječji odjel, odjel za mlade, odjel za odrasle, studijska čitaonica i čitaonica dnevnog i tjednog tiska. Unutarnjim stepenicama prizemlje Knjižnice je povezano s pripadajućim prostorom na 1. katu gdje su smješteni zavičajna zbirka i prostor za rad stručnog, upravnog i administrativnog osoblja te prostor za tehničku obradu knjiga.

Realizacijom ovoga projekta, u samom centru grada dobio bi se multifunkcionalni centar unutar kojega bi Knjižnica dobila novi, veći, atraktivniji, ugodniji prostor sa znatno proširenim knjižničnim fondom. Tim projektom kulturni život Grada Crikvenice će se upotpuniti, razviti, unaprijediti, podignuti na višu razinu, a sve to kako bi se našim korisnicima, sugrađanima, ali i turistima, pružili prostor u kojemu će s velikim zadovoljstvom i radošću provoditi svoje slobodno vrijeme. Knjižnica ovakvog tipa je ono za čime je Crikvenica godinama vapila., a njegovom realizacijom ostavio bi se najbolji trag i dao najbolji zalog za budućnost.

Suvremeno opremljena narodna knjižnica nudi sadržaje i programe za sve skupine korisnika. Brojni primjeri izgradnje i opremanja knjižnica potvrdili su da s novim prostorima obogaćenim novim sadržajima, uslugama i programima dolazi i do značajnog porasta broja korisnika. Društvena vrijednost i korisnost knjižnice očituje se u ponudi kvalitetno ispunjenog vremena kao svojevrsni "*dnevni boravak*" u kojem svatko može naći pro-

stor za sebe i svoje duhovne, rekreativne, društvene i druge potrebe. Stoga ulaganja u knjižnice donose dobrobit i višestruku korist zajednici, na prvi pogled teško mjerljivu, ali dugoročno itekako vidljivu.

Ostvarenjem projekta *Stara škola* Knjižnica, time i Crikvenica, trebala bi konačno dobiti prostor primjeren gradu bogate kulture.

Na samome završetku središnje svečanosti razrezana je slavljenička torta, uz želje da se projekt preseljenja realizira u čim skorijoj budućnosti.

Napomena urednice

Velik doprinos izgradnji fonda i zavičajne zbirke gradske Knjižnice Crikvenica dala je Ksenija Car Ilić, sadašnja voditeljica Središnjeg odjela, dugogodišnja zaposlenica, od 1981.godine i bivša ravnateljica Gradske knjižnice Crikvenica. Pisala je o lučonošama selačke kulture i ostavštini Ivana Lončarića Papića i dr. Vinka Antića, te je višestruko nagrađivana za naročite doprinose i promidžbu na području kulture i umjetnosti Grada Crikvenice.

Iz rada
Knjižničarskog društva
Rijeka

**Izvešće o radu
Knjižničarskog društva Rijeka
između dviju redovnih izbornih skupština,
2012.–2014.**

Marija Šegota Novak

Predsjednica KDR-a
marijasn@gkri.hr

Sudjelovanje u radu HKD-a

Skupštine

38. Skupština HKD-a, Osijek, 26-29. rujna 2012. Tema: Knjižnice – ukorak s promjenama

Delegati KDR-a na 38. Skupštini HKD-a održanoj u Osijeku bili su: Dejana Golenko, Evgenija Arh i Marija Šegota-Novak.

Predsjednica Marija Šegota-Novak sudjelovala je na konstituirajućoj sjednici Glavnog odbora te na konstituirajućoj sjednici Stručnog odbora (u svojstvu predsjednice Komisije za upravljanje).

39. skupština HKD-a održat će se u Splitu, 15.-18. listopada 2014.

Tema: Knjižnice – od misije do strategije. Delegates ćemo izabrati na ovoj skupštini.

Glavni odbor HKD-a

Održano 7 sjednica, od toga 4 sjednice bile su e-sjednice. Predsjednica KDR-a sudjelovala na svih 7 sjednica.

Pokrenuta je inicijativa da se poveća udio članarine regionalnih društava u korist HKD-a s 30,00 na 50,00 kn.

Imenovani su članovi povjerenstava i ocjenjivačkih odbora za predlaganje predsjednika HKD-a, Knjižnicu godine te Veroninu nagradu i Kukuljevićevu povelju. Iz redova našeg članstva Marija Šegota-Novak izabrana je u Povjerenstvo za predlaganje predsjednika HKD-a.

Stručni odbor HKD-a

Održano je 7 sjednica. Članice Stručnog odbora iz redova KDR-a su Ines Cerovac kao predsjednica Komisije za povijest knjige i knjižnica i Marija Šegota-Novak predsjednica Komisije za upravljanje.

Stručni odbor između ostaloga redovito priprema i daje izvješća o nakladničkoj djelatnosti Društva.

Na zadnjoj sjednici pripremio je i prijedlog programa rada za 2015. koji će poslati Ministarstvu kulture za financiranje.

Napomena:

Opširno o skupštini, te prvih pet sjednica GO i SO predsjednica je informirala članstvo na redovnoj skupštini KDR-a u studenom 2013.

Članovi KDR-a koji su sudjelovali u radu stručnih komisija HKD-a u mandatu 2012.-2014. jesu:

- Ines Cerovac, predsjednica Komisije za povijest knjige i knjižnica
- Marija Šegota-Novak, predsjednica Komisije za upravljanje
- Andreja Silić Švonja, potpredsjednica u Komisiji za izgradnju i opremu knjižnica
- Predrag Perožić, Komisija za klasifikaciju i predmetno označivanje
- Ljiljana Češarek, Komisija za čitanje
- Alica Kolarić, Komisija za knjižnične usluge za djecu i mlade

- Gorana Tuškan Mihočić, Komisija za narodne knjižnice, Komisija za upravljanje
- Ivan Čermelj, Komisija za pokretne knjižnice
- Ljiljana Črnjar, Komisija za pokretne knjižnice (pridruženi član)
- Milka Šupraha Perišić, Komisija za obrazovanje i istraživanje
- Dejana Golenko, Radna grupa za autorsko pravo, Komisija za državne informacije i službene publikacije, Radna grupa za pravne i srodne knjižnice, Komisija za visokoškolske knjižnice (pridruženi član)
- Evgenija Arh, Komisiji za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama, Komisija za nabavu i međuknjižničnu posudbu, Komisija za zaštitu građe
- Senka Tomljanović, Komisija za javno zagovaranje, Komisija za upravljanje, Komisija za visokoškolske knjižnice (pridruženi član)
- Lea Lazzarich, Komisija za upravljanje
- Branka Škibola, Komisija za medicinske knjižnice
- Mario Šlosar, Komisija za tehničke knjižnice
- Verica Lulić, Komisija za visokoškolske knjižnice
- Barbara Kalanj-Butković, Komisija za zavičajne zbirke
- Lovorka Ruck, Komisija za glazbene zbirke (pridruženi član)

Pismeno izvješće sastavile predsjednice komisija: Ines Cerovac i Marija Šegota-Novak.

Rad unutar KDR-a

Članstvo

9. rujna 2014. KDR ima 84 aktivnih članova, što je jedna od većih brojki u povijesti Društva. Cilj nam je do sljedeće redovne skupštine 2015. približiti se brojcima od sto članova.

Članstvu Društva pridružilo se dosta novih članova, kao i onih koji su obnovili članstvo nakon godina pauze.

Pretpostavljamo da se radi o prepoznavanju knjižničara da kroz oblik osobnog usavršavanja i organiziranja mogu pronaći način za artikuliranje svojih profesionalnih interesa, stavova i profesionalnog identiteta.

Upravni odbor

U mandatu sadašnjeg UO održano je 10 sjednica, od kojih su četiri bile e-sjednice.

Svi zaključci i odluke relevantni za rad i aktivnosti Društva raspravljani su i donošeni na sjednicama UO. UO nije imao problema s kvorumom.

Društvo je svoje planove i programe redovito prijavljivalo na javne pozive Županije i Grada.

Uz konzultacije sa županijskim uredom za udruge odustali smo od promjene statuta jer je u lipnju 2014. donesen novi zakon o udrugama koji obvezuje sve udruge da usklade svoje statute do 1. listopada 2015. godine.

Gospođa Tanja Zadro zbog osobnih razloga više nije mogla voditi računovodstvo KDR-a tako da ona potpisuje Financijsko izvješće za 2013. godinu, a Financijsko izvješće za prvo polugodište 2014. potpisuje gospođa Vladimírka Telenta s kojom je Društvo potpisalo ugovor o daljnjem vođenju računovodstva Društva.

Redovna skupština održana 28. 11. 2013.

Stručni skupovi i predavanja u organizaciji Društva:

5. Okrugli stol knjižnice i suvremeni menadžment: Kako i zašto biti vidljiviji i prisutniji, Rijeka, 22. ožujka 2013. – suorganizacija i *domaćinstvo*

Izlaganja dostupna: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/217/>

Predavanje dr. sc. Maria Hiberta (Sarajevo, Filozofski fakultet): *Kritičko bibliotekarstvo – izazovi odgovornosti u umreženom društvu*

Zanimljivo je napomenuti da su nakon gostovanja u Rijeci autor i tema imali znatan utjecaj u hrvatskoj i slovenskoj knjižničarskoj zajednici. Novi broj HKD Novosti bit će posvećen knjižničarskom aktivizmu uz intervju upravo s Mariom Hibertom. Opširan izvještaj o ova dva događaja podnesen je na redovnoj skupštini u studenome 2013.

Predavanje Andreje Silić Švonja (Rijeka, GKR): *Digitalizacija i višestruki izbori na primjeru SVEVID-a*

Raspravi pridonijeli: Diana Zrilić predstavljanjem sudjelovanja MMSU – u projektu digitalizacije pod pokroviteljstvom EU i Evgenija Arh predstavljanjem projekata SVKRI.

Predavanje Dejana Golenko (Pravni fakultet, Rijeka): *Putovanje jedne knjižničarke u svijet informacijske pismenosti – ECIL i još ponešto*

Za sva predavanja iskazan je zadovoljavajući interes članova Društva i riječkih knjižničara. Predavanja su najavljena u svim lokalnim medijima i portalima s osvrtima i intervjuima.

Nakladnička djelatnost: Časopis Knjižničar/Knjižničarka

Objavljen časopis Knjižničarka/Knjižničar, br. 4 za 2013. godinu. Tema broja: Tatjana Blažeković (stručni radovi sa skupa iz prethodne godine). Predstavljen je na redovnoj skupštini KDR-a 2013.

U pripremi je 5. broj časopisa s izabranom temom: *Knjižnica – informacijska sinapsa*.

Glavna urednica 5. broja je Korina Udina jer je kolegica Dejana Golenko zbog povećanja obima obaveza na poslu i studija zamolila da joj se nađe zamjena.

Zaštita interesa i afirmacija profesije, sudjelovanje u radu javnih tijela:

Ljiljana Črnjar je predložena i izabrana kao članica Kulturnog vijeća PGŽ za mandatno razdoblje od 2013.–2016.

Niko Cvjetković, na javni poziv grada Rijeke, predložen je za člana Kulturnog vijeća za knjigu i nakladništvo. Ishod ne znamo, procedura je u tijeku.

Ivana Vladilo predložena je kao kandidat KDR-a za Kukuljevićevu povelju.

KDR je plaćanjem kotizacije pomogao sudjelovanje svoje članice Korine Udina na konferenciji ECIL u Dubrovniku u listopadu ove godine.

Dana je potpora Sveučilišnoj knjižnici Rijeke u kandidaturi za Knjižnicu godine 2013.

Na poticaj kolegice Lovorke Ruck aktivno smo se uključili u javnu raspravu o nacrtu prijedloga pravilnika o tjednim obvezama odgojno obrazovnog rada u umjetničkoj školi (u korist knjižničara – zaposlenika tih škola; internetska javna rasprava).

KDR se kandidirao za suorganizaciju HKD-u i domaćinstvo grada Rijeke za održavanje Skupštine HKD-a 2014. (Izvršni odbor HKD nije prihvatio našu kandidaturu s obrazloženjem nemogućnosti organiziranja smještaja i sudionika i skupštine na jednom mjestu.

Pridonijeli smo javnoj raspravi u izradi Strategije hrvatskog knjižničarstva 2015.-2020.

Članice i članovi KDR sudjelovali su na mnogim stručnim skupovima, hrvatskim i međunarodnim, objavljivali radove, postizali promaknuća u struci, dobivali nagrade i priznanja.

Pokrenuta je procedura i donesena odluka o dodjeli priznanja KDR-a: Povelje Ivan Kostrenčić za 2014. te je donesena odluka.

Izjava vezana za zapošljavanja i imenovanja knjižničara (dana je na raspravu ovoj skupštini)

Informiranje članstva

Nastojali smo o svim zaključcima unutar našeg Društva kao i novostima u najširoj knjižničarskoj zajednici redovito informirati svoje članstvo, pozivati ih na uključivanja u raspravu, najčešće putem obavijesti na web stranici, ali i slanjem obavijesti na e-mail liste.

S obzirom da naša web stranica gostuje na CARNetovom serveru pred nama je prilagodba njihovim novim zahtjevima i uvjetima. Time se trenutno bave Ivana Vladilo, Rene Brakus i Marija Šegota-Novak.

Vidljivost u javnosti i aktivnosti članstva

O radu Društva redovito se objavljuju članci u HKD Novostima i našem časopisu.

Članice KDR-a aktivno su sudjelovale u procesima vezanim za Dan hrvatskih knjižnica, 2012. i 2013., za procedure oko izbora Knjižnice godine,

te u radu na prijedlozima strategija za pojedine vrste knjižnica kao i u javnoj raspravi za Strategija hrvatskog knjižničarstva 2015.–2020.

Ovih dana početak će javna rasprava o Prijedlogu zakona o knjižničnoj djelatnosti i knjižnicama. Koristimo prigodu pozvati članstvo da se aktivno uključi u raspravu koja traje do 27. rujna 2014.

Koliko god je moguće pokušavamo preko medija informirati javnost o našim aktivnostima i stavovima o pojedinim pitanjima struke i djelatnosti.

Ostalo

Na poziv Knjižničarskog društva Slavonije i Baranje naše Društvo je prema zaključku UO doniralo 1.000,00 kn kolegi Goranu Pavloviću iz Drenovaca čija kuća je nastradala u poplavi.

Zaključci

Raduje povećanje broja članstva u Društvu, kako novih članova, tako i onih koji su nakon kraće ili duže pauze obnovili članstvo. Jednako tako raduje i aktivnost članstva koji su iskazali željom za uključivanjem u rad stručnih komisija HKD-a.

Zadovoljavajući je i odziv članstva na stručne skupove i predavanja u organizaciji Društva.

Smatramo pozitivnim i odziv članova Društva koji svoja saznanja i spoznaje s hrvatskih i međunarodnih konferencija nesebično prenose ostalim članovima Društva.

Održan je i kontinuitet u izlaženju našeg godišnjaka, časopisa Knjižničar/Knjižničarka.

Posebno važnim smatramo prisutnost predstavnika iz naših redova koje predložimo u pojedina javna tijela, a koja donose odluke vezane za kulturu i knjižničarstvo.

Izborna skupština Knjižničarskog društva Rijeka

Marija Šegota Novak

Predsjednica KDR-a
marijasn@gkri.hr

Izborna skupština Knjižničarskog društva Rijeka održana je u četvrtak, 11. rujna 2014., u dvorani Glagoljice Sveučilišne knjižnice Rijeka. Skupštini se odazvalo 53 člana, pa je dvorana bila popunjena do posljednjeg mjesta. (Za kvorum je bilo dostatno 43 člana).

U stručnom dijelu skupštine Gorana Tuškan Mihočić prenijela je članstvu *izabrana poglavlja* i atmosferu s ovogodišnje 80. IFLA-ine konferencije održane u Lyonu kojoj je nazočila uz EIFL-ovu potporu kao predstavnica Gradske knjižnice Rijeka, jer je Gradska knjižnica Rijeka dobitnica jedne od šest EIFL-ovih nagrada za kreativno korištenje ICT u javnoj knjižnici.

Senka Tomljanović prisutne je upoznala s prednostima IRIKS-a, integrirane računalne infrastrukture u službi vidljivosti knjižnica Sveučilišta u Rijeci.

Izborna skupština Knjižničarskog društva Rijeka 2014.

Na skupštini su dodijeljena priznanja Knjižničarskog društva Rijeka, Povelja *Ivana Kostrenčića*, koje Društvo bijenalno dodjeljuje zaslužnim knjižničarima i projektima.

Odluku i obrazloženje Ocjenjivačkog odbora pročitala je predsjednica odbora Ljiljana Črnjar.

Dobitnici su dr. sc. Karmen Delač-Petković za dugogodišnji uzoran rad u Društvu, unapređivanje struke i očuvanje ugleda Društva te Gradska knjižnica Rijeka za najbolji knjižničarski projekt u 2012./13. godini – GKR Magazin.

Nakon pola sata druženja nastavilo se je s radnim dijelom skupštine kojom je predsjedavala Korina Udina. Skupština je prihvatila Izvješće o radu KDR-a, Financijsko izvješće i Izvješće Nadzornog odbora za mandatno razdoblje između dviju izbornih skupština. Skupština je potvrdila prijedloge kandidata za rad u stručnim komisijama HKD-a.

Izabran je novi Upravni odbor: Marija Šegota-Novak i Ivana Vladilo, predsjednica i dopredsjednica, obje u drugom mandatu, Sanja Orešković, tajnica, Sanja Kosić, blagajnica te članovi Dolores Markotić, Snježana Horov Rubinić, Jana Krišković Baždarić, Alica Kolarić i Koraljka Mahulja Pejčić.

Na skupštini su izabrani i delegati KDR-a za 39. skupštinu HKD-a koja će se održati u Splitu: Ivana Vladilo, Marija Šegota-Novak, Dolores Markotić, Milka Šupraha-Perišić, Ljijana Črnjar i Verica Lulić.

Sa zadovoljstvom obavještavamo hrvatsku knjižničarsku javnost da je 10. rujna, dan prije skupštine Društvo brojilo 84 aktivna člana, što je jedna od većih brojki u povijesti ovoga Društva.

Knjižničarsko društvo Rijeke prihvatilo je i Izjavu o imenovanjima i za-
pošljavanjima u knjižnicama.

Izjava Knjižničarskog društva Rijeka prihvaćena na skupštini održanoj 11. rujna 2014.

Na temelju inicijative članova Knjižničarskog društva Rijeka, Upravni odbor Društva raspravljao je na 10. sjednici održanoj 25. kolovoza 2014. o temi vezanoj za imenovanja i zapošljavanja u knjižnicama. Na sjednici je zaključeno da se sastavi Izjava o toj temi o kojoj se članstvo može očitovati na skupštini. Izjava je na skupštini prihvaćena većinom glasova, tj. uz jedan glas protiv.

Izjava

Knjižničarsko društvo Rijeka ima zadatak promicati profesiju knjižničara, zalagati se za njihov profesionalni integritet i afirmaciju na slobodnom tržištu rada i u društvu općenito, a u skladu sa zakonima i etičkim kodeksom Društva.

Zakon o knjižnicama iz 1997. godine imao je intenciju podizanja ljestvice u profesionalizaciji knjižničarske djelatnosti i struke, u čemu je u dobroj mjeri i uspio.

Stoga Knjižničarsko društvo Rijeka izražava zabrinutost za pojavnosti u pojedinim lokalnim zajednicama, institucijama i društvu općenito. Radi se o tome da se kod odluka u izborima često ne uzimaju u obzir profesionalne reference kandidata, formalno obrazovanje za knjižničarsku struku, cjeloživotno učenje vezano za struku, postignuća u njoj, zakonom propisano radno iskustvo, već se odabiri i izbori temelje na izvanprofesionalnim kriterijima, poznatim nam kao različite vrste *podobnosti*. Svjedoci smo pravnih *vratolomija* kako bi se kriteriji i procedure natječaja za rukovodeće knjižničarske pozicije i radna mjesta podredile ciljanim osobama određene klijentelističke i/ili stranačke provenijencije.

Knjižničarsko društvo Rijeka čvrsto vjeruje da takve pojavnosti, između ostaloga, doprinose svima nam vidljivoj depresiji u društvu, u konačnici i krizi, jer se energija pojedinaca umjesto u napore kako bi bili što bolji u profesiji i svojim radom doprinosili sebi i zajednici, usmjerava za traženje poveznica na umrežene centre moći, kojima se onda, logično, mora ostati dužnikom/icom.

Konferencije

ECIL 2014

European Conference on Information Literacy
Europska konferencija o informacijskoj pismenosti

Dubrovnik, od 20. do 23. listopada 2014.

Korina Udina

prof. i mag. bibl.

OŠ Kostrena
korinau@yahoo.com

Prošle godine 2013. Odsjek za Informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Odsjek za upravljanje informacijama Sveučilišta Hacettepe u Turskoj pokrenuli su prvu tematsku Europsku konferenciju koja je postala platforma za razmjenu informacija o razvoju Informacijske pismenosti u budućim razdobljima. Prva ECIL konferencija održana je u Istanbulu od 22. do 25. listopada 2013. Interes mnogih znanstvenika i značaj Informacijske pismenosti kao područja istraživanja i unaprjeđivanja potvrđuje 367 registriranih sudionika iz 59 zemalja svijeta.

Druga konferencija ECIL 2014. u Dubrovniku ponovno okuplja 250 prijavljenih sudionika. Prijavljeno je 289 znanstvenih radova od koji je prihvaćeno 179 i samo 7 radova za Doktorski forum. Izlaganja na ECIL-u 2014. već prvog dana, nakon ceremonije otvaranja, održali su uz organizatorice dr. sc. Sonju Špiranec, dr. sc. Mihaelu Banek Zorica, i dr. sc. Serap Kurbanoglu sa Sveučilišta Hacettepe u Istanbulu, i dr. sc. Maria-Carme Torras, kao predstavnica IFLA-e. Održavanje i organizaciju ECIL-a podržavaju UNESCO-a i IFLA-e. **Dr. sc. Maria-Carme Torras** voditeljica je knjižnice na Bergen University College u Norveškoj. Predsjednica je Upravnog odbora IFLA-e te je predsjednica povjerenstva IFLA-ina Odjela za knjižnične usluge. Članica je knjižničkog odbora norveškog vijeća za visoko obrazovanje, uspješno je vodila nekoliko projekata informacijske pismenosti u kojima je poseban naglasak stavljen na *online* istraživanja i podršku obrazovanju. Bila je supredsjedatelj Međunarodne konferencije o Medijskoj i informacijskoj pismenosti za društva znanja (Moskva, 24.-28. lipnja 2012.), a koju su organizirali UNESCO, IFAP i IFLA. Ta Konferencija je rezultirala stvaranjem Deklaracije o medijima i informacijskoj pismenosti.

Sonja Špiranec – govor na otvaranju ECIL-a

Vrijednost znanstvenih radova s temom informacijske pismenosti prepoznao je i Springer koji će objaviti Konferencijski zbornik u okviru CCIS (eng. Communications in Computer and Information Science) serije. Radovi koji će biti objavljeni u Springerovoj CCIS seriji indeksirani su u Thomson Ruter's Conference Proceedings Citation Indexu, Scopusu i drugim citatnim bazama.

Programski su slijedila izlaganja **prof. dr. sc. Michaela B. Eisenberga** (Information School,

University of Washington) koji je dekan emeritus i čiji znanstveni interes je usmjeren prema području informacijske pismenosti, informacijske tehnologije, upravljanja informacijama u procesu učenja i poučavanja, te obrazovanju knjižničara. Poznat je po svojem inovativnom pristupu nazva-

ECIL 2014. – Registracija

Welcome to ECIL

nom Big6. On je predstavio i pozvao **prof. dr. sc. Tefka Saračevića** koji je profesor emeritus (School of Communication and Information, Rutgers University, New Brunswick, New Jersey, USA). Znanstveno proučava područje relevantnosti u informacijskoj znanosti, pretraživanje informacija, interakciju čovjeka i računala, te vrednovanje digitalnih knjižnica. Bio je predsjednik Američkog društva za informacijsku znanost te je dobitnik sljedećih nagrada; Society's Award of Merit, Gerard Salton Award. U histogramu citata iz radova u časopisu Journal of American Society za informacijsku znanost i tehnologiju za godine 1956-2006, a koji uključuju 4065 autora, Tefko Saračević je najcitiraniji autor. Od travnja 2014. godine u Scopus bazi podataka citiran je kroz 3003 citata (baza koja isključuje samocitiranje). Na Google Scholaru citiran je kroz 9988 citata.

Svaki sudionik ECIL-a 2014. je označio grad iz kojeg dolazi

Predavači iz Sjeverne i Južne Amerike

Azija i Australija

Zanimljivo je bilo čuti **Billa Johnstona**, umirovljenog višeg predavača i znanstvenog suradnika (Centre for Academic Practice and Learning Enhancement at the University of Strathclyde, Scotland). Znanstveno proučava informacijsku pismenost odraslih. Suraduje na europskom projektu "Dialogue" čiji je cilj premostiti jaz između znanstvenog istraživanja i prakse. Trenutačno radi na razvoju "Sveučilišta za treću dob" (engl. Age Friendly Universities).

Predavanje je održala i **dr. sc. Louise Limberg** (Swedish School of Library and Information Science, University of Borås, Sweden) koja je redovita profesorica na Odsjeku za informacijske znanosti na Sveučilištu Boras. Proučava područje pretraživanja i korištenja informacija u svrhu učenja te informacijsku pismenost. Razgovarajući sa sudionicama skupa iz Tanzanije i južne Afrike uočila sam njihovo veliko očekivanje od izlaganja **prof. dr. sc. Rossa J. Todda** koji je izvanredni profesor (School of Communication & Information at Rutgers, the State University of New Jersey). Primarni istraživački interes usmjerio je na traženje i korištenje informacija u adolescentskoj dobi, jednakost u pristupu informacijama.

Welcome drink u samostanu Klarisa, Dubrovnik. Svečani prijem u Gradu

U nizu radionica, doktorskog foruma, diskusijskih grupa, posebnu pažnju privukao je **Andrew Whitworth**, viši predavač na School of Environment, Education and Development na University of Manchester, UK, te programski direktor za nagrađene u području digitalne tehnologije, komunikacije i obrazovanja. Autor je knjiga "Information Obesity" (2009) i "Radical Information Literacy" (2014). Bio je pozvani predavač na više međunarodnih konferencija koje su obuhvaćale područje informacijske pismenosti; "Creating Knowledge VI" 2010. godine u Bergenu; "Medijska i informacijska pismenost" pod pokroviteljstvom UNESCO-a i IFLA-e koja se održala 2012. godine u Moskvi. Bavi se mapiranjem područja informacij-

Serap Kurbanoglu i Maria Carme Torras iz organizacijskog tima na otvaranju ECIL-a 2014.

Prof. dr. sc. Michael B. Eisenberg na otvaranju ECIL-a 2014

ske pismenosti, a na izuzetno dinamičan način predstavio je svoju najnoviju knjigu *Radical Information Literacy*.

Veliki doprinos teoriji informacijske pismenosti dala je **Sheila Webber**, koja je viši predavač na Information School, University of Sheffield, UK. Ima dužnost direktorice Centra za istraživanje informacijske pismenosti te voditeljice istraživačke skupine za istraživanje informacijskih institucija. Uključena je u brojne inicijative i udruge koje su se bavile istraživanjem informacijske pismenosti, članica je IFLA-inog Odbora za informacijsku pismenost. Pozvani je predavač na međunarodnim konferencijama o informacijskoj pismenosti te je autor više od 100 publikacija. Od 2005. godine vodi Blog o temama informacijske pismenosti (*Information Literacy Weblog*; <http://information-literacy.blogspot.com>).

Knjižničarke iz Tanzanije

Laurence Das i Ross Todd, ECIL 2014

Osim informacijske pismenosti, proučava područje informacijskog ponašanja u računalnim igrama te upotrebu tehnologije u obrazovanju (npr. virtualni svijetovi i MOOC). Suradivala je s Billom Johnstonom na istraživanju i prijenosu znanja o informacijskoj pismenosti počevši 1990. godine s prvim modulom informacijske pismenosti.

U Dubrovniku, izlaganje na Doktorskom forumu održala je Korina Udina, prof. i mag. bibl., dopredsjednica HUŠK-a, s temom "Tehnologija i učenje u školskoj knjižnici". Sheila Webber je, primjerice, na Doktorskom forumu bila uz Sirje Virkus (University of Tallinn, Estonia) i László Z. Karvalicsa (University of Szeged, Hungary) članica odbora koji je s izlagačima diskutirao o izloženoj temi. U istoj sesiji radove su izlagali: Vera Maria da Silva iz *Biblioteca Municipal do Seixal*, iz Portugala, Caroline Venaille sa *Universita di Sassari* iz Italije, Sergej Lugović sa Sveučilišta u Zagrebu, i Fatima Baji iz *Shahid Chamran University of Ahvaz* iz Irana. Može se reći da je tema školskog knjižničarstva Hrvatske imala svojih pola sata na svjetskoj znanstvenoj sceni, čemu su doprinijeli Knjižničarsko društvo Rijeka i Hrvatska udruga školskih knjižničara.

Zayed University, Ujedinjeni Arapski Emirati,
i S.Webber

Teme o kojima se raspravljalo na trodnevnoj Konferenciji su pojašnavale od konceptualnog i/ili temeljnog načela Informacijske pismenosti, do teorijskih postavki, etičkih, socijalnih i mnogih drugih pretpostavki koje nisu ujednačene u svijetu. Evidentna je kompleksnost mnogih konceptata i modela kao i specifičnih meta-modela za stvarno tehnološko okruženje u različitom socijalnom i kulturalnom kontekstu. Govorilo se je o Medijskoj i informacijskoj pismenosti kao novom konceptu (MIL). O transformacijama informacijske pismenosti (IL) i novim pismenostima koje se javljaju može se pročitati u radovima izlagača objavljenima na www.ecil2014.org. Teži se ujednačavanju uvjeta za sve ljude svijeta u pristupu informacijama i različitim pismenostima neophodnima u digitalnom društvu. Odlična organizacija, sadržajno raznovrsna i dinamizirana diskusijama o stavovima i potrebama za razumijevanjem bitnog, ova je Europska konferencija kvalitetom na svjetskom vrhu, što dokazuje struktura okupljenih znanstvenika s područja knjižničarstva, informacijske i komunikacijske znanosti.

Izlaganje Korine Udina: *Doctoral forum – Technology and Learning in the School Library*

Zahvala Knjižničarskom društvu Rijeka i predsjednici Mariji Šegota Novak što su doprinijeli da se čuje glas školskog knjižničarstva Hrvatske na Europskoj konferenciji.

HUŠK-ov 4. samostalni stručni skup, Zadar

pod nazivom
Sine qua non školskoga knjižničarstva

Korina Udina

dopredsjednica HUŠK-a
korinau@yahoo.com

Obilježavanjem **Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica 2014.** Hrvatska udruga školskih knjižničara tradicionalno je organizirala 4. stručni skup s nazivom *Sine qua non školskoga knjižničarstva* kojem je ove godine prisustvovalo osamdesetak školskih knjižničara.

Školski knjižničari stručno su se usavršavali od 24. i 25. listopada 2014. u Muzeju antičkog stakla u Zadaru. Skup je održan pod pokroviteljstvom Ministarstva

Muzej antičkog stakla, Zadar

znanosti, obrazovanja i sporta, Grada Zadra i Zadarske županije te uz suradnju s Odjelom za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru u realizaciji stručnoga dijela skupa. Skup je bio namijenjen školskim knjižničarima Republike Hrvatske i stručnjacima koji se bave školskim knjižničarstvom, ima razinu državnoga skupa i svim sudionicima se izdaju potvrde o sudjelovanju. Ove godine predavanjem prof. dr. sc. Rossa Todda, sa Rutgers University iz države New Jersey, SAD, postaje međunarodni stručno-znanstveni skup. Odlično organiziran, sadržajno kvalitetan i održan na inspirativnim lokacijama, bio je to skup kojeg se ne smije propustiti. Na žalost, mali broj školskih knjižničara je bio iz Primorsko-goranske županije, što je doista šteta.

Naziv skupa *Sine qua non školskoga knjižničarstva* odabran je stoga što je cilj skupa utvrditi što je temelj rada školskoga knjižničara koji osigu-

Klasična gimnazija Ivana Pavla II u Zadru

Muzej ninskih starina

rava odgovarajuće ishode, a zahtijeva određene kompetencije. Smatramo da su **Zadar**, grad najstarijeg hrvatskog sveučilišta, **Muzej antičkog stakla** – muzej jedinstvene koncepcije u cijelome svijetu i **Nin**, najstariji hrvatski kraljevski grad, savršena “scenografija” za razgovor o tim “temeljima”, navela je u pozivu predsjednica HUŠK-a Vanja Jurilj.

Drugog dana knjižničari su posjetili stalnu izložbu crkvene umjetnosti (poznatu pod nazivom “Zlato i srebro Zadra”, crkva sv. Marije). Nakon izložbe bili smo pozvani u školsku knjižnicu Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti. Stručni izlet kojim se odazvalo tridesetak sudionika uključio je obilazak Nina, Muzeja ninskih starina, Arheološkoga muzeja Nin i arheoloških lokaliteta na području grada.

Najmanja i najstarija katedrala u Ninu

Crkvica Sv. Nikole – mjesto počasti svih hrvatskih kraljeva nakon krunidbe – Nin. Sv. Nikola pod zaštitom je UNESCO-a

S obzirom na važnost školskih knjižnica u Nacionalnom okvirnom kurikulumu, kao i značaj koji pristup informacijama ima u cjelokupnu odgojno-obrazovnom procesu, ovaj stručni skup je pružio značajan doprinos kvaliteti stručnog usavršavanja školskih knjižničara te približavanju HUŠK-a europskim i svjetskim trendovima u struci.

HKD, Split “Knjižnice od misije do strategije”

Održana 39. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

Gradska knjižnica Rijeka
ljiljana.crnjar@gkri.hr

U Splitu je od 15. do 18. listopada 2014. godine održana 39. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva pod nazivom “Knjižnice od misije do strategije”. Organizatori Skupštine bili su Hrvatsko knjižničarsko društvo i Društvo knjižničara u Splitu. Cilj Skupštine bio je preispitati postojeće stanje te pokušati odrediti pravce razvoja hrvatskih knjižnica i hrvatskoga knjižničarstva gledano iz perspektive tehnoloških i društvenih promjena koje utječu na rad knjižnica i potiču trendove u knjižničarstvu.

U plenarnim izlaganjima predstavnica IFLA-e Dona Scheeder ukazala je na pet ključnih trendova koji će promijeniti naš informacijski okoliš: nove tehnologije istovremeno će proširivati i ograničavati pristup informacijama, on-line obrazovanje demokratizirat će i iz temelja promijeniti dosadašnje učenje na globalnoj razini, granice privatnosti i zaštite podataka bit će redefinirane, hiper-povezana društva osluškićat će i osnaživati nove glasove i društvene grupe, nove će tehnologije preobraziti globalni informacijski okoliš.

Gerald Leitner iz EBLIDA-e tematizirao je pravo na e-ćitanje okarakteriziravši trenutaćnu situaciju nesigurnom posebice kad je rijeć o posudbi e-knjiga u knjižnicama. EBLIDA stoga poziva Europsku komisiju da izradi jasan zakonski okvir za autorsko i srodna prava koji će omogućiti knjižnicama nabavu i posudbu e-knjiga uz odgovarajuću naknadu autorima i ostalim nositeljima prava kao i za tiskane knjige.

Prof. dr. sc. Daniela Źivković u svom izlaganju osvrnula se na hrvatske prilike i dala pregled strateškoga planiranja i financiranja knjižnićne djelatnosti kao i pitanja obrazovanja i stjecanja knjižnićarskih kompetencija.

U nizu prijavljenih izlaganja prezentiran je ćitav spektar istraŹivanja, iskustava i primjera dobre prakse iz brojnih hrvatskih knjižnica razlićitih vrsta. OdrŹane su i dvije panel rasprave, jedna o slobodnom pristupu pravnim informacijama te druga o primjeni autorskog prava u knjižnicama s osobitim naglaskom na visokoškolske ustanove.

Djelatnice Gradske knjižnice Rijeka održale su dva izlaganja; Ljiljana Črnjar i Milka Šupraha-Perišić: *Od mreže knjižnica prema knjižničnom sustavu Primorsko-goranske županije* te Milka Šupraha-Perišić zajedno s kolegama iz Knjižnica grada Zagreba Dijanom Polanski i Klukom Giuniom: *Uzajamna aktivna katalogizacija u sustavu ZaKi*.

Na Skupštini je dodijeljena *Kukuljevićeva povelja* za dugogodišnji predani rad i doprinos knjižničarskoj struci. Ovogodišnje dobitnice iz našeg Društva su Milka Šupraha-Perišić, knjižničarska savjetnica iz Gradske knjižnice Rijeka i Ivana Vladilo, prof., diplomirana knjižničarka iz školske knjižnice Strojarske škole za industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka. Pored njih dobitnice Povelje su Marijana Mišetić, prof., knjižničarska savjetnica iz Knjižnice Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dr. sc. Zagorka Majstorović, knjižničarska savjetnica i mr. sc. Jelica Leščić, knjižničarska savjetnica iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Za novu predsjednicu Hrvatskog knjižničarskog društva u mandatnom razdoblju 2014.-2016. izabrana je Dunja Holcer, viša knjižničarka, zaposlena u Narodnoj knjižnici i čitaonici *Vlado Gotovac* Sisak.

Nagrade

Izvešće Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Povelje “Ivan Kostrenčić”

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

Gradska knjižnica Rijeka
ljiljana.crnjar@gkri.hr

Na redovitoj Skupštini Knjižničarskog društva Rijeka, održanoj 28. studenog 2013. godine, pokrenut je postupak za dodjelu Povelje “Ivan Kostrenčić” u 2014. godini. Izabran je Ocjenjivački odbor u sastavu: Niko Cvjetković, Ljiljana Črnjar, Marta Lončarević, Suzana Šturm-Kržić i Senka Tomljanović te dogovoren plan aktivnosti.

Konstituirajuća sjednica Ocjenjivačkog odbora održana je 11. prosinca 2013. godine. Za predsjednicu je jednoglasno izabrana Ljiljana Črnjar, a za zamjenicu predsjednice Odbora Marta Lončarević. Odbor je utvrdio tekst javnog poziva i datum njegove objave u skladu s Pravilnikom i Poslovnikom Povelje.

Dana 14. siječnja 2014. objavljen je javni poziv za dodjelu Povelje “Ivan Kostrenčić” 2014. na web stranici Društva te poslan elektroničkom poštom

članovima Knjižničarskog društva Rijeka kao i ostalim knjižničarima Primorsko-goranske županije.

Drugi sastanak Ocjenjivačkog odbora održan je 11. ožujka 2014. Tom prigodom otvorene su pristigle prijave u sve tri kategorije. Utvrđeno je da je pristiglo pet prijava prema propozicijama poziva.

Nakon pregleda svih pristiglih prijava, zaključeno je da će članovi Odbora pregledati pojedinačno svu pristiglu dokumentaciju i sačiniti bilješke kao podlogu za donošenje odluka o izboru laureata.

Treći sastanak Ocjenjivačkog odbora održan je 10. travnja 2014.

Doneseni su sljedeći zaključci:

- U kategoriji **najzaslužnija knjižničarka/knjižničar u 2014. godini** Povelja se neće dodijeliti.

Dobitnici Povelje “Ivan Kostrenčić”
Karmen Delač Petković i Gorana Tuškan
Mihočić (ispred Gradske knjižnice Rijeka)

- U kategoriji **najuspješniji knjižničarski projekt u 2012./13.** Povelja će se dodijeliti projektu *Magazin* Gradske knjižnice Rijeka uz sljedeće obrazloženje:

Projekt je prihvaćen kao svojevrsni iskorak izvan okvira knjižničarske struke, a prema široj društvenoj zajednici. Web stranice su dovele do inverzije uloga između knjižnice kao institucije i njenog magazina. Dolaskom na web stranice Gradske knjižnice Rijeka, korisnik zapravo dolazi na stranice Magazina, od kuda je izbornikom moguće pristupiti svim informacijama i uslugama Knjižnice kao institucije. Inverzijom je pojačan dojam da su web stranice Knjižnice sadržajno usmjerene korisnicima. Zahvaljujući Magazinu moguće je pratiti i neke teme koje nisu usko vezane uz knjižničarstvo ili koje promatraju knjižničarstvo kroz prizmu knjižničara, a na način koji je shvatljiv i prihvatljiv korisnicima. Povezanost s društvenim mrežama čini Knjižnicu dodatno vidljivom te informacije i vijesti o Knjižnici dopiru ne samo do korisnika, već i do potencijalnih novih korisnika.

- U kategoriji **za dugogodišnji uzoran rad u Društvu, unapređenje struke i očuvanje ugleda Društva** Povelja će se dodijeliti doktorici znanosti Karmen Delač-Petković uz sljedeće obrazloženje:

Doktorica znanosti Karmen Delač Petković aktivna je u knjižničarskoj struci gotovo trideset godina. Dugogodišnja je članica Knjižničarskog društva Rijeka te je obavljala dužnosti članice Predsjedništva Društva u dva mandata, članice Uredništva časopisa *Knjižničar/knjižničarka* te članice Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Povelje "Ivan Kostrenčić" u po jednom mandatu. Redovito je prisutna na većini događanja u organizaciji Knjižničarskog društva Rijeka dajući tako svoj doprinos radu Društva i primjer mlađim kolegicama i kolegama o važnosti članstva u knjižničarskoj udruzi za razvoj njihovih profesionalnih karijera. Kontinuirano se stručno usavršava u struci čemu u prilog govori i činjenica da joj je više puta do sada potvrđeno zvanje stručne suradnice-savjetnice. Značajan stručni i znanstveni doprinos dala je kroz više radova među kojima se posebno ističe monografija *Selo Gornji Kuti i njegova Hrvatska čitaonica*. Magistrirala je i doktorirala s temama iz povijesti knjižnica Gorskog kotara te tako doprinijela istraživanju povijesti hrvatskog knjižničarstva ali i kulturne povijesti Gorskog kotara i Primorsko-goranske županije. Dobitnica je niza priznanja i nagrada od kojih posebno ističemo Nagradu *Višnja Šeta* koja se dodjeljuje školskim knjižničarima.

Osim odluke o dobitnicima Povelje, na istom sastanku Odbor je raspravljao i o svim pitanjima i dvojbama s kojima se susreo vezanim za Pravilnik i Poslovnik Povelje te s tim u vezi donio sljedeće zaključke koji su upućeni Upravnom odboru na razmatranje:

- Ocjenjivački odbor jednoglasnog je stava da Pravilnik o dodjeljivanju Povelje “Ivan Kostrenčić” zahtjeva određene promjene jer je u nekim svojim aspektima nedorečen i ostavlja previše prostora za slobodnu interpretaciju te Odbor smatra da je potrebno do sljedeće dodjele Povelje doraditi Pravilnik.
- S obzirom na ukupnu brojnost članstva Društva, Ocjenjivački odbor predlaže Upravnom odboru da razmotri opravdanost dodjele Povelje u dosadašnjem ritmu kao i u broju kategorija.
- Nadalje, kad je riječ o kategorijama, predlaže se Upravnom odboru da preispita postojeće kategorije odnosno utvrdi precizne kriterije vrednovanja unutar svake od njih. Pri tom se naročito misli na kategoriju **najzaslužnija knjižničarka/knjižničar** budući da Ocjenjivački odbor smatra da tu ima najviše prostora za razne interpretacije.
- Vezano uz kategoriju **najuspješniji knjižničarski projekt** potrebno je precizno utvrditi tko dobiva nagradu: autor projekta ili pak institucija koja iza projekta stoji.
- U kategoriji **za dugogodišnji uzoran rad u Društvu**, Ocjenjivački odbor smatra da bi Upravni odbor trebao za dodjelu Povelje

u pravilu predložiti zaslužne članove koji odlaze u mirovinu, neovisno o tome da li ih je njihova ustanova, institucija ili drugo tijelo samo predložilo.

Na svim sastancima Ocjenjivačkog odbora vođeni su zapisnici koji su, kao i dokumentacija svih pristiglih prijava, pohranjeni u arhivi Knjižničarskog društva Rijeka.

Izvješće sastavila: Ljiljana Črnjar, predsjednica Povjerenstva

O Izvješću je raspravljao Upravni odbor Društva na svojoj 10. sjednici, dana 25. kolovoza 2014. i jednoglasno ga prihvatio.

Izvješće je podneseno na redovnoj izbornoj Skupštini Knjižničarskog društva Rijeka, dana 11. rujna 2014.

Izvješće o dodjeli državne nagrade HUŠK-a “Višnja Šeta”

Pula, 2014.

Korina Udina

predsjednica povjerenstva za dodjelu nagrade “Višnja Šeta”

korinau@yahoo.com

Hrvatska udruga školskih knjižničara uručila je najviša priznanja, državnu Nagradu “Višnja Šeta”, i ove godine na Skupštini HUŠK-a u Puli, na održavanju 26. Proljetne škole školskih knjižničara, u travnju 2014. godine, školskim knjižničarkama kao oblik javnog priznanja jer su se u svom radnom okruženju istakli predanim, inovativnim radom te su zapaženim rezultatima rada unaprijedili školsko knjižničarstvo. Ime nagrade simbolizira trajnu uspomenu na jednu od najpoznatijih promicateljica modernog hrvatskog školskog knjižničarstva, Višnju Šeta (1948.-2002.), knjižničarku Prve hrvatske sušačke gimnazije u Rijeci. Višnja Šeta je idejna začetnica i utemeljiteljica Proljetne škole školskih knjižničara te osnivačica Hrvatske udruge školskih knjižničara, osoba koja je generacije školskih knjižničar-

ra/knjižničarki poučavala metodici školskog knjižničarstva i unaprijedila struku organizirajući i vodeći brojne stručne skupove.

Natječaj je bio otvoren danom objave na www.husk.hr. Na adresu Povjerenstva stizale su kandidature predloženih članica HUŠK-a, zaslužnih školskih knjižničarki do 10. ožujka 2014. godine. U Povjerenstvu za dodjelu Nagrade “Višnja Šeta” bile su:

1. Mirjana Milinović, Bjelovarsko-bilogorska županija, Rovišće
2. Irja Jerković, Dubrovačko-neretvanska županija, Dubrovnik
3. Danica Pelko, Krapinsko-Zagorska županija, Donja Stubica
4. Korina Udina, Primorsko-goranska županija, Rijeka, predsjednica.

Komisija je proučenu dokumentaciju dostavljenu na uvid vrednovala prema objavljenim kriterijima. Sve predložene školske knjižničarke članice su HUŠK-a i imaju vrlo opsežne radne životopise na za tu svrhu određenom obrascu. Prijavljeno je pet kandidatkinja na ovogodišnji natječaj za Nagradu “Višnja Šeta”: Jasna Milički, Elvira Katić, Jelena Cvrković Ljubek, Vanja Jurilj i Nataša Možgon Kauzlarić. Od ove godine, prema Pravilniku za dodjelu Nagrade, Povjerenstvo dodjeljuje Nagradu u dvije kategorije: za životno djelo i godišnju nagradu.

Nagrada “Višnja Šeta” za **životno djelo dodijeljena je Elviri Katić**, iz Klasične gimnazije Ivana Pavla II, Zadar, dok su **godišnju Nagradu “Višnja Šeta”** za 2013. godinu dobile **Jasna Milički**, iz Osnovne škole Marija

Bistrice, Marija Bistrice i **Vanja Jurilj**, iz Osnovne škole Antuna Mihanovića, Zagreb. Iz dokumentacije izdvojila sam ukratko o nagrađenima.

Ivana Perić, prof. i dipl. knjiž. iz OŠ Petra Preradovića Zadar nastojala je dati kratak pregled plodne radne biografije profesorice i dipl. knjižničarke Elvire Katić:

“Želimo joj iskazati zahvalnost i dati zasluženno priznanje za sve što je činila i čini za hrvatsku odgojno-obrazovnu zajednicu, zajednicu školskih knjižničara i knjižnica uopće. Godine 2006. promovirana je u stručnu suradnicu mentoricu, a tri godine kasnije u stručnu suradnicu savjetnicu. Spomenuta promaknuća kolegica Elvira opravdala je ne samo dotadašnjim postignućima, već i daljnjim radom te ih potvrdila pružajući stručnu pomoć kolegama pripravnicima (uvodeći ih u odgojno-obrazovni rad), kao i studentima Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru te studentima dopunskog studija knjižničarstva. Godine 2013. proglašena je dobitnicom Godišnje državne Nagrade Ivan Filipović za područje srednjeg školstva za 2012. godinu.

Svoj stručni i odgojno-obrazovni rad u školskoj knjižnici brižljivo planira i uobličuje u planu i programu rada te kurikulu škole ostvarujući ga tijekom školske godine kroz rad s cijelim razredima, manjim grupama učenika ili kroz individualni rad. Aktivno sudjeluje u gotovo svim izvannastavnim i izvanškol-

skim aktivnostima i projektima škole. Nositeljica je aktivnosti: (Ne)zaboravljena glagoljica, Tradicijski vez, Da se ne zaboravi, Lica pod maskom te terenske nastave za učenike drugih razreda Putovima glagoljaša.

Suradnica je i na projektima: Moja dida i ja (međudržavna suradnja sa KŠC u Žepču), Glasnici davnina (antička civilizacija), Kapljica (volonterski klub) i dr. U aktivnostima poticanja čitanja posljednje tri godine s učenicima Gimnazije sudjelovala je u manifestaciji Gradske knjižnice Zadar "Zadar čita". U školi je oformila grupu "Mladi knjižničar" koja je uključena u velik dio školskih i izvanškolskih aktivnosti. Redovito organizira posjet Interliberu koristeći i takve trenutke za promidžbu knjige i istinskog znanja.

Svoju kreativnost nastoji prenijeti i na učenike kroz Kreativnu radionicu "Amfora" koja je obilježila svoj desetogodišnji rad, a kolegica ga je ovjekovječila izdavanjem knjižice "Amfora moga stasanja" (Zadar, 2012.). Vrlo vješto prepoznaje darovite učenike te ih potiče i usmjerava u razvijanju njihovih sposobnosti i darova bilo da se radi o umjetničkom izričaju, literarnom, fotografskom ili nekom drugom. Motivira ih i koordinira u sudjelovanju na srednjoškolskim smotrama kao što su: Art dizajn, Dani kruha – dani zahvalnosti za plodove zemlje, Tradicijska baština, Gaudeamus i dr.

Svoju stručnost i kompetentnost kolegica Katić dokazala je ponajprije kroz stručno-knjižničarski i savjetodavni rad u drugim knjižnicama (Samostan sv. Franje, spomenička knjižnica Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević", Župna knjižnica Puntamika, Benediktinski samostan na Pagu, Benediktinski samostan sv. Kuzme i Damjana na Čokovcu i druge). Tijekom devetnaestogodišnjega knjižničarskoga rada ostručila je na tisuće knjiga razradivši s osobitim marom UDK skupinu 2 (religija i teologija) razradivši joj "dubinu" pritom težeći zakonitostima specijalnoga knjižničarstva. Od 1999. godine knjižnični fond svoje ustanove obrađuje u knjižnično-informacijskom programu CROLIST otkad je knjižnica Klasične gimnazije Ivana Pavla II. jedna od jedinica u umreženom sustavu Skupnoga kataloga umreženih knjižnica Zadarske županije. Upustila se i u samostalnu katalogizaciju te je do veljače 2014. godine izradila, osim više desetaka tisuća kataložnih listića i predmetnica, i 1.366 samostalnih zapisa u CROLIST-u te 309 normativnih zapisa (Skupni katalog umreženih knjižnica Zadarske županije).

U izvannastavnome stručnome radu dala je izniman doprinos školskome knjižničarstvu neumornim održavanjem brojnih predavanja i radionica na stručnim skupovima županijske i državne razine (39 održanih predavanja i radionica), mentorstvom studentima Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (27 studenata), mentorstvom pripravnicima – struč-

nim suradnicima knjižničarima u osnovnim i srednjim školama (13 pripravnika).

Značajan je njezin doprinos i promoviranju školskoga knjižničarstva široj zajednici kroz prigodne programe, sudjelovanje i osmišljavanje u izradi promidžbenog materijala, organiziranju predavanja, književnih večeri, raznih susreta, izložbi i drugih manifestacija. Kako je nesebična u svojem radu, kreativna pregnuća i stručne spoznaje i znanja dijeli s knjižničarima kolegama na Proljetnim školama školskih knjižničara sudjelujući uvijek aktivno, bilo predavanjima ili radionicama, a sve sa željom promicanja kvalitete i umnažanja znanja njegovim dijeljenjem s drugima.

Na području stručnoga usavršavanja prati sve promjene u hrvatskome školstvu, osnovnom i srednjem, te novija kretanja u školskome knjižničarstvu, informatizaciji rada u školskim knjižnicama bilo individualnim radom, bilo sudjelovanjem na seminarima i savjetovanjima za školske knjižničare od županijske do republičke razine. Od 2003. godine do danas voditeljica je Stručnoga vijeća školskih knjižničara Zadarske županije pri čemu je pokazala i pokazuje vrsne organizacijske, koordinacijske i voditeljske sposobnosti.

Uz sve navedeno, objavljuje novinske priloge iz života škole u Školskim novinama, Zadarskome listu, Vjesniku zadarske nadbiskupije, na obrazovnom portalu srednjih škola Zadarske žu-

panije (URL: www.rivaon.com), uređuje mrežnu stranicu svoje škole (URL: www.nkg.zd) te je član uredništva školskoga lista Bolji svijet. Objavljuje stručne radove iz područja knjižničarstva (zbornici Proljetnih škola školskih knjižničara, Repozitorij školskih knjižničara; URL: www.knjiznicari.hr). Značajan je i njezin književni angažman (piše prikaze i osvrte u Zadarskoj smotri te recenzije knjiga) te je autorica samostalnih literarnih djela (objavljeno: lirske minijature *Čipkaste ure*, 2012., kratke priče *Slušaj kišu kako pada*, 2013., u tisku: roman *Kad utihnu slavuji*). Aktivna je članica Udruge glagoljaša Zadar, Društva knjižničara Zadar (čija je predsjednica bila 2003. i 2004. godine), Matice hrvatske – Ogranak u Zadru, Udruge udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Zadar.”

Denis Vincek, iz Krapinsko-zagorske podružnice HUŠK-a, o Jasni Milički napisao je sljedeće:

“Doktorica informacijskih i komunikacijskih znanosti i stručna suradnica savjetnica, dipl. knjižničarka i profesorica pedagogije, Jasna Milički iz Osnovne škole Marija Bistrica ovogodišnja je dobitnica Nagrade “Višnja Šeta”, koju joj je dodijelila Hrvatska udruga školskih knjižničara. Sudjelovala je i izlagala na više znanstvenih skupova i objavljivala radove u stručnim i znanstvenim zbornicima. Sudjeluje godinama u brojnim pro-

jektima na razine škole, Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske: Čitamo mi u obitelji svi, Kulturna baština našega zavičaja, Prirodna baština našeg zavičaja, Marija Bistrica 1209-2009, Knjižno blago Hrvatskog zagorja. Voditeljica je Županijskog vijeća stručnih suradnika knjižničara osnovnih škola Krapinsko-zagorske županije, a u svojoj školi organizira sve važnije kulturne manifestacije. Jasna Milički u svojem je radu mnogo pažnje posvetila knjižničarsko-informativnoj djelatnosti, pedagoškoj koordinaciji, projektima, kulturnoj i javnoj djelatnosti te cjelokupnom radu škole i društvene zajednice. Široko opće znanje, stalno usavršavanje, dobre organizacijske i komunikacijske vještine, doza pedantnosti i preciznosti krasi Jasnu Milički. U doba kada tražimo spoznaje, kada se utapamo u informacijama i gubimo vrijednosti, imati jednu etičnu i kompetentnu knjižničarku kao što je Jasna Milički neprocjenjiva je vrijednost, rečeno je na dodjeli ovog prestižnog priznanja koje je Jasna Milički primila na Proljetnoj školi knjižničara.”

Draženka Stančić mag. bibl. i prof., str. sur. mentorica i voditeljica ŽSVOK-a Varaždinske županije iz OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog Ivanec, o Vanji Jurilj, predsjednici HUŠK-a, diplomiranoj komparatistici i diplomiranoj knjižničarki, stručnoj suradnici mentorici iz Osnovne škole Antuna Mihanovića Zagreb, napisala je:

“Poseban kredibilitet njezinoj nominaciji s moje strane daje moja intenzivna suradnja s njom u razdoblju kada smo istovremeno obavljale dužnosti predsjednice i tajnice (ja) HUŠK-a. Uz nebrojene sate suradnje i još dodatni njezin samostalni rad koji je pretpostavljao dvostruko više rada, a sve na tragu izgradnje Hrvatske udruge školskih knjižničara kao respektabilnog partnera s javnostima školsko knjižničarske struke. Vanja je aktivna i predana svojoj profesiji, njezinim angažmanom na mjestu predsjednice u HUŠK-u mnogo se toga pokrenulo i standardiziralo, a i Udruga je uzdignuta na visokoprofesionalni nivo. To se očitovalo kroz organiziranje stručnih skupova HUŠK-a, poboljšavanjem odnosa s partnerima poput Udruge nakladnika, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva kulture, Agencije za odgoj i obrazovanje, Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Za njezinog vodstva osnovane su i Podružnice u preostalim nekoliko županija. Zaslužna je za suvremeni vizualni identitet naše udruge uključivši vrhunskog hrvatskog dizajnera Borisa Ljubičića u njegovu izradu. Također je zajedno s njime te tvrtkom Pro-movis zaslužna za suvremeni vizualni identitet Nagrade “Višnja Šeta”. Osigurala je i moderan dizajn web stranice HUŠK-a i nazočnost Udruge na Facebooku.

Radi na međunarodnom pozicioniranju Udruge, a predstavljala ju je na međunarodnim konferencijama školskih knjižničara

2009. u Padovi i 2012. u Dohi. Organizatori je i moderator Okruglih stolova udruge na Interliberu od 2007. godine, a organizirala je i 3 velika stručna skupa HUŠK-a unatrag posljednje tri godine. S velikim entuzijazmom vodi Udrugu već niz godina čime su njezine nedvojbene organizatorske vještine i sagledavanje veće slike i pozicioniranja školskog knjižničarstva u njoj definitivno potvrđene.

Radila je u Povjerenstvu za izradu novoga Standarda za školske knjižnice, a trenutno je član tima za izradu Strategije knjižničarstva Hrvatske do 2020. godine. Savjesna, pouzdana, uvijek spremna na suradnju i pronalaženje najboljeg rješenja. O Vanjinim uspjesima govore i podaci iz CV-a, a valja naglasiti da sve radi na ponos naše strukovne zajednice. Vanja Jurilj živi Udrugu i nijedan školski knjižničar/ka nije toliko pridonio/la njenom radu.”

Luisa Marquardt, Director Europe for IASL, IFLA SLRC Section Member, Università degli Studi “Roma Tre”, Facoltà di Scienze della Formazione, Cattedra di Bibliografia e Biblioteconomia, također je izrazila svoje mišljenje o Vanji Jurilj:

“I got in touch with Mrs. Vanja Jurilj many years ago through the international school community we both belong to. Afterwards, I could work closely with her in many occasions (the

Spring School for School Librarians in 2007; the 38th International Annual Conference in Padua, Italy in 2009; the International School Library Month and the IASL School Librarianship Award during the Book Fair in Zagreb; the Spring School for School Librarians in 2012 etc.). In these occasions I was able to appreciate Mrs. Jurilj's professional competences and organizational skills, her commitment and dedication to the profession, her support to her colleagues both at national and international level. It is a pleasure and honor to collaborate with her.”

Svi sadašnji i budući školski knjižničari i knjižničarke primjer i uzor rada imaju u svojoj neposrednoj blizini, potrebno je prepoznati ljude i razmjenjivati znanja i iskustva s njima. I kako je to lijepo izrazila Valentina Mokrovčak, predsjednica Krapinsko-zagorske podružnice HUŠK-a “uspjeh nije ono što imate, nego ono što jeste” (nepoznati autor).

**Dvije Riječanke
dobitnice Kukuljevićeve povelje 2014.**

Marija Šegota Novak

Predsjednica KDR-a
marijasn@gkri.hr

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

Gradska knjižnica Rijeka
ljiljana.crnjar@gkri.hr

Ove godine na javni poziv HKD-a stiglo je devet pravovaljanih prijedloga s kandidatima za Kukuljevićevu povelju. Hrvatsko knjižničarsko društvo dodijelilo je pet Povelja, prestižnih priznanja knjižničarske struke. Ponosni smo što su dva priznanja dodijeljena dvjema članicama našeg Knjižničarskog društva Rijeka: Ivani Vladilo koju je predložio KDR i Milki Šuprahi-Perišić koju je predložila Gradska knjižnica Rijeka. Uz dvije Riječanke, Povelja je dodijeljena i kolegicama iz Zagreba: Marijani Mišetić, Zagorki Majstorović i Jelici Leščić.

Dobitnice Kukuljevićeve povelje 2014.

Ivana Vladilo

Zaključak o kandidiranju Ivane Vladilo za dodjelu Kukuljevićeve pove-
lje jednoglasno je donesen na 8. sjednici Upravnog odbora Knjižničarskog
društva Rijeka održanog 19. svibnja 2014. godine. Preporuku za Ivanu napi-
sala je Korina Udina, a podržala ju je i Sekcija za školske knjižnice HKD-a.

Ivana Vladilo rođena je 1954. godine u Zagrebu. Školska je knjižničar-
ka u Strojarskoj školi za industrijska i obrtnička zanimanja, u zvanju struč-
ne suradnice savjetnice. Završila je studij komparativne književnosti i špa-
njolskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Zvanje diplomiranog
bibliotekara stekla je 1993. godine.

Njena radna biografija počinje u knjižarstvu, nastavlja se u nastavi, da
bi stjecajem okolnosti početkom devedesetih ušla u svijet knjižnica i knji-
žničarstva.

Objavila je preko četrdeset radova u različitim stručnim glasilima i
zbornicima, izlagala je na preko pedeset stručnih skupova i bila na preko
150 stručnih skupova s ciljem stručnog usavršavanja. Upućujemo zaintere-
sirane da mogu cjelovit Ivanin CV s popisom objavljenih radova i izlaganja
naći na portalu: www.knjiznicari.hr/UDK02/.

U prijedlogu smo istaknuli posebnosti koje Ivanu Vladilo posebno krase
i izdvajaju, a čemu mi riječki knjižničari, ali i cijela hrvatska zajednica
školskih knjižničara, svjedočimo dugi niz godina:

- Učinila je knjižnicu *vidljivom* u svojoj školi.
- Učinila je knjižničara ne samo aktivnim sudionikom već i pokretačem mnogih školskih projekata.
- Učinila je knjižnicu važnim i zanimljivim mjestom učenicima. Izrazito je angažirana u izvannastavnim aktivnostima.
- Posebno vrijedno je istaknuti rad na uključivanju romskih učenika u rad školske knjižnice, njihovom osnaživanju i afirmaciji romske kulture i jezika kroz različite školske i gradske aktivnosti i projekte.
- Učinila je svoju knjižnicu (i školu) poželjnim partnerom drugim institucijama u gradu i Hrvatskoj.
- *Umrežila* je knjižničare u dijeljenju informacija i znanja.
- Kad razmišlja o knjižnici i knjižničarima razmišlja originalno i kreativno, a to zna i provesti u praksi.
- Veliki je znalac, ponekad i pionir u svome okruženju, u primjeni novih tehnologija i alata.
- Odlično surađuje s matičnom knjižnicom i drugim formalnim tijelima zaduženim za sustav školskih knjižnica, ali i pokretač je neformalnih komunikacija i realizacije projekata proizašlih iz takve vrste okupljanja.
- Mnoge sate slobodnog vremena darovala je i još uvijek daruje Knjižničarskom društvu Rijeka aktivno radeći u tijelima Društva. Izradila je i održava web stranicu Društva.
- Velik je njezin doprinos u zavičajnoj zajednici u Vrbniku na promociji kulture, baštine, knjižnica i knjižničarstva.

Podsjetili smo na teži profesionalni put afirmacije kojim prolaze *solo* knjižničari u školskim knjižnicama od knjižničara u velikim, samostalnim knjižnicama.

Ivanin rad, dokumentacija kojom je taj rad potkrijepila i naš prijedlog urodio je time što je Povjerenstvo HKD odlučilo Ivani Vladilo dodijeliti prestižno priznanje struke, Kukuljevićevu povelju.

Marija Šegota-Novak

Milka Šupraha-Perišić

Milka Šupraha-Perišić, knjižničarska savjetnica, voditeljica je Službe nabave, obrade i zaštite u Gradskoj knjižnici Rijeka. Rođena je u Kolanu na otoku Pagu. Školovala se u Rijeci gdje je na Pedagoškoj akademiji stekla zvanje nastavnice hrvatskog jezika s knjižničarstvom te na Pedagoškom fakultetu, zvanje profesorice hrvatskog jezika i književnosti. Zvanje diplomirane knjižničarke stječe 1999. godine, 2004. promovirana je u zvanje više knjižničarke te ove, 2014. godine u zvanje knjižničarske savjetnice.

Svoj profesionalni staž gradi u Gradskoj knjižnici Rijeka od 1978. godine te je tijekom tog perioda u Knjižnici obavljala niz poslova: knjižničarka-informatorica, voditeljica Odjela periodike s Narodnom čitaonicom, voditeljica informacijske službe, koordinatorica za knjižnično poslovanje, voditeljica Službe nabave, obrade i zaštite.

Svakom od njih dala je svoj pečat u smislu inicijative, novih ideja i njihove realizacije pa navedimo samo neke.

- Kao voditeljica Odjela periodike utemeljila je predmetni katalog članaka, a zbirku periodike opisala kvantitativno, kvalitativno i povijesno.
- Kao voditeljica Informacijske službe educirala se za korištenje *online* baza podataka, usustavila formalne postupke informacijske službe, osobno rješavala složene informacijske zahtjeve.
- Kao koordinatorica za knjižnično poslovanje inicirala je i kontinuirano provodila edukaciju kolega knjižničara kao i edukaciju djelatnika za educiranje korisnika. Osobno je vodila edukaciju različitih grupa korisnika: osnovnoškolskih i srednjoškolskih učenika, korisnika 3. životne dobi i dr. Aktivno je sudjelovala u projektu *Pitajte knjižničare* od njegovih početaka.
- Kao voditeljica Službe nabave, obrade i zaštite koordinirala je konverziju podataka o građi Gradske knjižnice Rijeka u novi knjižnični program ZAKI te prethodno obavila stručnu pripremu i edukaciju djelatnika za prihvaćanje novog programa.
- Sudjeluje u kooperativnoj obradi unutar sustava ZaKi a od 2010. do danas zajedno sa županijskom matičnom službom sudjeluje u provođenju postupka konverzije podataka o građi u ostalim narodnim knjižnicama PGŽ te postupka unosa građe u školskim knjižnicama PGŽ.

Posebna područja interesa kolegice Milke su: kompetencije knjižničara, cjeloživotno učenje knjižničara, knjižnica u funkciji cjeloživotnog učenja

građana, jačanje ugleda knjižnice u zajednici, *online* katalogi, stvarna obrada knjižnične građe, povijest knjižnica i narodnih čitaonica.

Objavila je značajan broj radova i bibliografija u *Vjesniku bibliotekara*, primjerice u zborniku radova znanstvenog skupa *Čitaonički i knjižnični pokret u Hrvatskoj u 19. i 20. st.*, zborniku radova s međunarodnog stručnog skupa *Službene publikacije i državne informacije u knjižnicama Republike Hrvatske*, zbornicima savjetovanja za narodne knjižnice, monografijama narodnih knjižnica, *Vijencu*, *Sušачkoj reviji* i dr.

Održala je niz izlaganja na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima, skupštinama HKD-a, savjetovanjima za narodne knjižnice, stručnim vijećima školskih knjižničara i dr.

Sve to govori o kontinuitetu njenog profesionalnog razvoja, stručnom doprinosu ustanovi u kojoj ostvaruje svoj knjižničarski radni put, te aktivnom sudjelovanju u široj knjižničarskoj i društvenoj zajednici.

Milka Šupraha-Perišić aktivna je članica Knjižničarskog društva Rijeka i Hrvatskog knjižničarskog društva više od 35 godina te je tijekom tog perioda bila predsjednica Knjižničarskog društva Rijeka u mandatu 1991.-1993., članica Komisije za narodne knjižnice, aktualna je članica Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje kojoj je bila i predsjednica od 2000.-2004. godine. U svojstvu predsjednice Komisije bila je članica Programskog odbora Centra za stalno stručno usavršavanje u pripremnom razdoblju osnivanja Centra od 2001. do 2003. g. Članica je Etičkog povjerenstva HKD-a.

Riječanke – Milka i Ivana

Osobitosti koje se vežu uz kolegicu Milku su: neprestani profesionalni rast u Knjižnici i s Knjižnicom, izrazita sposobnost prenošenja i sintetiziranja vlastitih saznanja u raznovrsnim edukacijskim programima, izvrsnost u komunikaciji s korisnicima, sustavnost i temeljitost u pristupu rješavanju stručnih poslova, suradnja s ustanovama i udrugama iz različitih područja kulture, predanost radu i mjerljivi rezultati rada u vlastitoj ustanovi, Knjižničarskom društvu Rijeka, Hrvatskom knjižničarskom društvu i široj kulturnoj zajednici.

Temeljem svega navedenog Hrvatsko knjižničarsko društvo dodijelilo je Milki Šupraha Perišić Kukuljevićevu povelju.

Ljiljana Črnjar

Čestitamo!

